

DE VERHOOGDE CHRISTUS DOOR HET
GELOOF AANSCHOUWD

Achttal preken

door

ANDREW GRAY

3^E Bundel in de serie: Preken van A. Gray

INHOUD

Levensschets van Andrew Gray.

1ste preek: De verborgenheid van het geloof ontsloten.

En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft. 1 Johannes 3:23.

2^e preek: idem

3^e preek idem

4^e preek: idem

5^e preek: idem

6^e preek: idem

7^e preek: Voorbereiding en gelovig verlangen naar de dood.

Wat man leeft er, die den dood niet zien zal, die zijn ziel zal bevrijden van het geweld van het grafs? Sela. Psalm 89:49.

8^e preek: De overwinning met Christus, door het geloof.

"Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon, gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon." Openbaring 3:21.

LEVENSSCHETS VAN ANDREW GRAY

In het eerste deel van deze preken serie van A. Gray, *Christus boven alles dierbaar* is ingeleid met een vrij uitvoerige levensschets van Gray. Wij kunnen nu volstaan met een verkorte versie hiervan.

Afkomst

Andrew werd geboren in augustus 1633 te Edinburg. Hij was de 4^e zoon en het 11^e kind van Sir William Gray en Egidia Smyth. Het huis waarin Andrew werd geboren staat aan de noordkant van de Lawnmarket. William Gray was afkomstig uit een adellijk geslacht. Hij was een vooraanstaand koopman te Edinburg.

Andrew was als klein kind erg speels en een groot liefhebber van plezier. Maar door genade begon hij reeds jong de Heere te zoeken. Hij vertelde er later van, dat hij als kind werd getroffen door het godvruchtig gedrag van een bedelaar, die achter een grote steen in een veld in de buurt van Leith, zijn hart uitstortte voor de Heere. Andrew dacht bij zichzelf: dat is een ellendig en arm man en die is veel dankbaarder dan ik, terwijl ik alles heb wat nodig is.

Andrew liet zich op jeugdige leeftijd inschrijven in de St. Andrews Universiteit te Edinburg. In 1651 werd hij bevorderd en in de zomer van 1653 werd hij kandidaat voor het predikambt. Op 3 november 1653 werd hij bevestigd tot predikant in de Episcopale gemeente, die samen kwam in de Buiten-Hoogkerk te Glasgow.

Sommige mensen protesteerden tegen zijn bevestiging. Een ervan, een zekere R. Baillie, wees op *'zijn hoge vlucht, retorische stijl van preken en dat zijn bevestiging inging tegen de protesten uit de stad.'*

Een jonge predikant

Andrew had buitengewone genade in de omgang met God en een groot talent in het preken. Scherp in de bestraffing en dringend in de opwekking. Van alle kanten stroomde het volk toe om hem te horen. James Durham, een godzalig en zeer geleerd collega van Gray, zegt van hem: "Hij deed de mensen het haar ten berge rijzen." Het is een bekend verhaal dat Durham en Gray op een dag samen naar de kerk wandelden. Toen Durham zag dat er meer mensen naar de kerk gingen waar Gray zou preken, zei hij: "Ik merk, broeder, dat je vandaag een volle kerk zult hebben." Gray antwoordde: "Het zijn dwazen, broeder, die u verlaten om naar mij te komen." Durham antwoordde: "Nee, want niemand kan die eer ontvangen als het hem niet uit de hemel gegeven wordt."

Nog enkele getuigenissen kunnen als voorbeeld dienen hoe groot de achting voor Gray was.

George Hutechson noemde Gray *'een vonk uit de hemel.'*

William Blaikie schrijft dat zijn kennis van de bevinding bijzonder uitgebreid en zuiver was. "Wij mogen vrijmoedig zeggen, dat er nooit in de geschiedenis van ons land een jongen van die leeftijd zulke diepe voren heeft getrokken. Dit brandende en heldere licht werd door God op een buitengewone wijze gebruikt tot bekering van velen en tot stichting en groei van Gods kinderen, in de twee korte jaren van zijn bediening."

John Howie citeert in zijn *"Schotse Geloofshelden"* een voorrede uit een van Gray's prekenbundels, waarin opgemerkt wordt: "Ja, hoe opwekkend, overtuigend en bestraffend moet het voorbeeld van deze jeugdige predikant zijn voor zeer veel predikanten, die jaren in de wijngaard gewerkt hebben, maar veel te kort schieten bij zijn werk en toenemen in kennis en genade. Het behaagt God zo nu en dan een kind aan te gorden om de traagheid en nalatigheid van duizenden ouder in jaren te bestraffen en om te tonen dat Hij Zijn lof kan toebereiden uit de mond van jonge kinderen en zuigelingen."

Gray 's sterven

Gray sprak regelmatig zijn verlangen uit naar zijn meerderjarigheid. Die meerderjarig wordt ontvangt de erfenis, die als kind reeds aan hem is vermaakt. John Howie schrijft als volgt: "Dikwijls werd van Gray verteld, dat hij verlangde naar zijn twee en twintigste jaar, waarin hij verwachtte van zijn arbeid te zullen rusten en in een eeuwig Jubeljaar zijn gezegende Heere en Meester te genieten. Zeker is, dat wij dikwijls in zijn preken vinden hoe hij verlangde naar zijn meerderjarigheid, opdat hij gesteld mocht worden in het bezit van de erfenis van Zijn hemelse Vader, voor hem bereid van voor de grondlegging der wereld." Gray heeft zijn wens verkregen. Na een korte ziekte en hevige koorts stierf hij op 8 februari 1656. 22 jaar en 6 maanden; in zijn 23^e jaar, zoals men vroeger schreef.

Gray werd bijgezet in de St. Fergus Cathedral te Glasgow. In een van de zijbeuken werden zijn initialen en zijn sterfdatum gegraveerd. Deze waren enkele jaren geleden nog zichtbaar.

Gray's stijl van preken

Gray had een originele stijl van preken, zoals ieder, die door de Geest geleid wordt, in meer of mindere mate heeft. Hij verdeelde zijn preken naar de gewoonte van goed ontwikkelde en afgestudeerde geleerden. Eerst een voorwoord, regelrecht op zijn doel af en daarna een groot aantal punten met onderverdelingen. *Zijn puntenverdeling werkte hij niet altijd af maar blijft soms*

nieuwe verdelingen maken en besloot met een kort toepasselijk woord. Zijn taal is verheven, maar gelijk heel eenvoudig. Gray's vurig karakter komt in zijn preken telkens openbaar.

Hij riep in zijn preken al zijn toehoorders op om regelrecht in Christus te geloven. Dit gebod drong hij sterk aan als de pit en kern van het Evangelie. Een zeer indringende bijbelse boodschap met sterke argumenten drukte hij op het hart van de toehoorder. Zijn grote toeleg was om de mensen te overtuigen van hun diep verloren toestand en hen te bewegen tot het geloof in Christus. Men moet daarbij ook in gedachten houden, dat Gray enkele geestelijke opwekkingen heeft meegemaakt en in zo'n tijd is de boodschap veelal indringender dan in een tijd van afval en verval.

Deze methode, op te roepen om regelrecht in Christus te geloven, zoals Gray deed, hebben niet alle predikanten gebruikt, noch in Engeland, noch in ons land. Er worden door Gods knechten diverse methoden gebruikt om Gods Woord te prediken. Ieder spreekt, als het goed is, zo de Heere hem leert, naar de gaven hem verleend. Er is verscheidenheid der gaven, maar het is dezelfde Geest, Die uitdeelt zoals het Hem behaagt. Hierin komt de wijsheid Gods openbaar.

Veel dienaren van het Woord hebben de gewoonte eerst de eis van bekering en de overtreding van de wet voor te houden, en daarna de noodzaak van het geloof in Christus. Het Evangelie komt tot ons met bevel van bekering en geloof, zoals de Schrift zegt: *Bekeert u en geloof in Christus en u zult zalig worden.* Daarbij volgt een uiteenzetting van de verschillende wegen die de Heere gebruikt om zondaren te brengen onder de band des Verbonds. Sommigen dringen sterk aan op het gebruik van de genademiddelen, anderen leggen veel nadruk op de eis der wet en weer anderen bespelen de harp van het Evangelie op een lieflijke en gelovige wijze. De tijd waarin men leeft, de omstandigheden van de hoorders en het kerkverband waartoe men behoort bepalen dikwijls mee de vorm en inhoud.

Sommigen hebben kritiek geuit op Gray, wegens zijn aandringen van het aanbod van genade, alsof het een oppervlakkig geloof in de hand zou werken. Wie zijn preken ernstig leest, zal van het tegendeel wel overtuigd worden. Gray leerde een *onvoorwaardelijk* aanbod der genade, in die zin dat aan het volbrachte Middelaarswerk niets behoeft toegebracht te worden, *maar dat wij tot Christus moeten komen zoals wij zijn.* Maar Gray leerde óók een *voorwaardelijk* aanbod van genade, in die zin dat wij de zonde, de wereld en onze afgoden moeten verlaten. Het is jammer, dat door het misbruik van een en ander de ernstige aandrang krachteloos gemaakt wordt. O, geloofde men zijn woorden en sloeg men er acht op, het zou tot eeuwige zaligheid kunnen dienen! En dat is alles wat Gray begeerde!

Er is ook kritiek geuit op Gray's preken, omdat ze droog zouden zijn met weinig gevoelige bevinding en gemis aan de standen van het genadeleven.

De gevoelswaarde van iemands preken en de waarde van zijn preken die na zijn dood in druk verschijnen, verschillen soms zoveel als een levend mens en een foto. Want de *toon* is er uit. Eigenlijk is de *geest* er uit en dat is het wat de woorden aangenaam maakt. "*Indien ik dan de kracht der stem niet weet, zo zal ik hem die spreekt, barbaars zijn, en hij die spreekt zal bij mij barbaars zijn*", zegt Paulus in een ander geval, 1 Korinthe 14:11. Bovendien wordt de waarde nog verminderd door de vertaling. Howie schrijft 'dat de gedrukte preken van Gray niet zo hoog in waarde staan, dan wanneer ze van de kansel geprekt werden.'

Nu, laten we waarderen hetgeen de Heere ons gegeven heeft in de rijke voorraadschuren van de Meerdere Jozef. Opdat door het miskennen of het misbruiken de Geest Gods niet verder bedroefd en uitgeblust wordt. O, dat wij met schuldbelijdenis terugkeerden naar de God van onze vaders, op wie de Geest Gods in een rijke mate was uitgestort!

De Heere zegene de preken van Gray tot onze eeuwige zaligheid en tot verheerlijking van Zijn grote Naam, om Zijn Verbonds wil.

DE VERBORGENHEID VAN HET GELOOF ONTSLOTEN

EERSTE PREEK

En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft. 1 Johannes 3:23.

Dit eeuwig Evangelie, waarin zoveel dierbare trekken en Goddelijke lijnen zijn uitgestippeld van de alles overtreffende schoonheid van een gekruisigde Zaligmaker en van de onnaspeurlijke rijkdom van Zijn genade, is zeer kostbaar en uitnemend. Niet alleen, omdat het dringende en zeer verheven voorschriften en geboden bevat, waardoor wij, indien wij die betrachten en gehoorzamen, de hoogste trap in de heiligmaking bereiken, maar óók, omdat het zeer rijke en dierbare beloften bevat, waardoor wij, indien wij die bezitten en genieten, tot de hoogste top van eeuwige gelukzaligheid worden gevoerd. Dit blijkt duidelijk in de genade van het geloof. Wat reinigt het hart meer en wat drukt daarin het beeld van de onzichtbare God meer uit dan deze genade van het geloof? En aan welke plicht zijn rijker beloften verbonden, dan aan de plicht, *om te geloven?* Namelijk: het eeuwige leven en de genieting van God.

Zodat wij, al hadden wij veertig dagen aan de voet van de berg Sinaï vertoefd en onder de zwaarste ontdekkende en veroordelende kracht van de wet geleefd, toch met vrijmoedigheid tot de berg Sion mogen komen en daar Jezus Christus omhelzen, Die het einde van de wet is, tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft. Hij staat op die berg en reikt de gouden scepter van Zijn vrede toe, begerende dat wij Hem zullen omhelzen op dat woord, dat Hij ons toeroept in Jesaja 65:1 "Zie op Mij, zie op Mij!" (Engelse vertaling) O, mogen wij niet de engelen en de vier en twintig ouderlingen die rondom de troon zitten, oproepen, om ons te helpen ons te verwonderen, dat ooit zo'n gebod werd uitgevaardigd, dat wij moeten geloven in de Naam van de Zoon van God, nadat wij dat eerste en oude gebod hebben overtreden, dat wij niet van de verboden boom zouden eten? Is dit geen roemen van de barmhartigheid tegen het oordeel? O, moeten wij ons niet verwonderen over de kostelijke eed van het eeuwig verbond, waarmee Hij gezworen leeft, dat Hij geen lust heeft in de dood van zondaars?

Wat denkt u, dat de arme Adam heeft gedacht, toen hem in het Paradijs voor het eerst de leer van vrije genade en van een gekruiste Jezus Christus, de Zaligmaker, verkondigd werd? Wat een Goddelijke verrassing was dit, dat de hemel op aarde vrede kwam preken, nadat de aarde de hemel de oorlog verklaard had! Was dit geen hoge trap van diepe neerbuiging, dat een beledigd God de vrede aan en het welbehagen in schuldige zondaars kwam preken? Welke gedachte kon Adam, nadat hij zich verdorven had, vormen over de

dageraad van de eerste openbaring van dit eeuwig verbond? Christus gaf, als het ware, in de morgen van de tijd, lucht aan die oneindige liefde, die reeds vóór de grondlegging der wereld in Zijn boezem, in Zijn dierbaar hart rustte. Wij weten niet of de *oneindigheid*, de *eeuwigheid* of de *vrijheid* van Zijn liefde het grootste wonder uitmaakt, maar dit is zeker, dat deze drie samen een weergaloos en eeuwig wonder uitmaken.

Indien iemand de vraag stelde, wat de waarde van Christus is, zouden wij geen gepaster antwoord kunnen geven dan dit: "dat het de rekenkunst van alle engelen in de hemel en van alle mensen op aarde te boven gaat, Zijn waardij te berekenen." Alle mensen staan hier verlegen. Dit was Jobs Godgeleerdheid: "*De mens weet de waarde van de wijsheid niet.*" En moet Jezus Christus, Die het kostbaar Voorwerp van het geloof en de Wijsheid van de Vader is, niet allervoortreffelijkst en uitnemend zijn? Hij, die de Naam van *Koning der Koningen* en *Heere der Heeren* draagt, niet alleen op Zijn kleet, - als een uitdrukking van de heldere vertoning van Zijn majesteit - maar ook op Zijn dijen heeft geschreven, om aan te duiden dat al Zijn gangen en bewegingen bewijzen dat Hij hoger is dan de koningen van de aarde? En hoewel de uitwendige voorstelling van de Persoon niemand zal bekeren, indien onze zielen bevoorrecht werden Christus te aanschouwen in Zijn schoonheid en majesteit, en vervuld werden met de Goddelijke stralen van Zijn alles overtreffende heerlijkheid, wij zouden daardoor zeker in een zalige aandrang gebracht worden ons aan Hem te verbinden. Christus heeft zowel een zwaard, dat uit Zijn dierbare mond uitgaat, waardoor Hij de Zijnen tot onderwerping brengt en Zich onderwerpt, alsook een zwaard, dat Hij aan Zijn heup gegord heeft, waardoor Hij Zijn vijanden richt en met hen krijg voert.

Wij bekennen, dat het niet alleen moeilijk, maar beslist onmogelijk is, in het aanprijzen van Hem te overdrijven, want Zijn waardij zal altijd, hetgeen wij er van zeggen kunnen, vèr te boven gaan en onze uitdrukkingen zullen altijd vèr beneden Zijn waarde blijven. Dat kan er ons toe brengen, Hem die begeerte voor te stellen: "*Verhef U, boven de hemelen, o God.*"

Doch laat ons tot ons onderwerp overgaan, waar wij voorgenomen hebben nu een begin te maken aan onze verhandeling over die dierbare wortelgenade, het geloof, waarvan wij voorgenomen hebben onder tweeërlei inzichten en aanmerkingen te spreken.

1. *Ten eerste zullen wij over het geloof spreken, zoals het rechtvaardigt, of zoals het de gerechtigheid van een gekruisigden Zaligmaker omhelst, door de dierbare beloften van het verbond van vrije genade toe te passen, hetwelk wij het rechtvaardigmakend geloof noemen.*
2. *In de tweede plaats zullen wij een weinig over het geloof spreken, zoals het Christus' sterkte aangrijpt tot bevordering van het werk van de doding der zonden*

en zoals het de persoonlijke voortreffelijkheden van Jezus Christus ontdekt, waardoor wij in het werk van heiligheid en gelijkvormigheid met God voortgaan, hetwelk wij heiligmakende genade noemen.

Echter, er wordt niet bedoeld dat dit verschillende 'hebbelijkheden' van het geloof zijn, maar het zijn verschillende *dad*en, die uit dezelfde zaligmakende 'hebbelijkheid' [geloofsaanwezigheid] voortvloeien, welke in verschillende opzichten en met onderscheiden doeleinden Christus aangrijpen en omtrent Hem werkzaam zijn.

Wij hebben nu deze tekstwoorden gekozen, om het *eerste* punt te behandelen. De apostel Johannes heeft in het voorafgaande vers de kostelijke voordelen van de genade van de gehoorzaamheid en van het bewaren van Zijn geboden aangewezen. Het heeft als het ware, een overwinnende macht bij God en veel dierbare gebedsverhoringen, zodat God lust heeft in hem, die in de genade van de bekering geoefend is, hetwelk inhoudt dat hij de dingen doet die aangenaam zijn in Zijn ogen. Nu beantwoordt hij in deze woorden, als het ware, een tegenwerping, die gemaakt kan worden over de onmogelijkheid om tot die kostelijke voordelen te geraken, omdat Zijn geboden zo wijd zijn, dat ze ternauwernood in de gedachten kunnen gehouden worden. Hierop geeft hij een aangenaam antwoord door in dit ene vers een kort begrip van wet en evangelie neer te stellen, namelijk, dat wij elkaar moeten liefhebben en dat wij in de Naam Zijns Zoons moeten geloven.

Hiermee toont hij de Christen, dat er niet veel van hem vereist wordt om die uitmuntende voordelen deelachtig te worden. Indien hij zich slechts oefent in de gehoorzaamheid aan die twee veelomvattende geboden, zal hij genade vinden bij God en de mensen. Wat deze dierbare genade van het geloof betreft, wij vinden daarin:

1°. De **voordelen** ervan, welke in de woorden liggen opgesloten en die ook duidelijk blijken uit het doel, omdat ongetwijfeld alle geboden oneindige voordelen in zich bevatten, die de gelovige, als hij die beoefent, ten goede komen.

2°. De **voortreffelijkheid** van het geloof, die in de woorden wordt voorgesteld, dat het *Zijn gebod* genoemd wordt, alsof er geen ander gebod is dan dit.

3°. De **volstrekte noodzaak** van deze genade, die de woorden *Zijn gebod* te kennen geven. Het is alsof Hij, door dit gebod voor te stellen, wil zeggen: "*Ik stel u het leven voor en de dood.*" U moet ook niet menen, dat het er niet op aankomt en dat het u vrij staat, of u gelooft of niet, maar wees ervan overtuigt, dat evenals het oneindig voordeel, dat er aan verbonden is u kan inwinnen om het te gehoorzamen, zo ook de volstrekte noodzaak u moet overreden, te doen wat in uw eeuwig belang is.

4°. En eindelijk, het **dierbare Voorwerp**, in Wie het rechtvaardigmakend geloof geoefend wordt, namelijk, de Naam van de Zoon van God. Het geloof is onge-

twijfeld die uitmuntende genade, die de ziel opheft tot een liefelijke en onafscheidelijke vereniging met Christus. Het is die kostbare gouden knoop, die eeuwig die dierbare vrienden aan elkaar verbindt. Het geloof is die genade, die de eerste trekken van Christus' dierbaar beeld in onze harten aftekent, die door de liefde volkomen afgewerkt worden.

Het geloof grijpt niet alleen de *trouw* van God aan, dat Hij een God van de waarheid is en dat in Hem geen leugen is, maar het grijpt ook de *almacht* van God aan, dat voor Hem niets onmogelijk is, en ook de oneindige *barmhartigheid* en *liefde* Gods, dat Hij een behagen heeft, deze eigenschap boven al Zijn werken te verheerlijken. Dit zijn de *drie* grote pilaren van het rechtvaardigmakend geloof.

1. Uit het eerste beantwoordt het al die tegenwerpingen van het gevoel, dat gewoonlijk uitroept: "*Heeft de toezegging een einde, van geslacht tot geslacht?*" Met dit ene woord, dat Hij, indien Hij het eenmaal vastgesteld heeft, het ook doen zal en dat Hij, indien Hij het eenmaal gesproken heeft, het ook zal uitrichten.
2. Uit het tweede beantwoordt het al die tegenwerpingen, die uit de vleselijke rede en uit hetgeen zich als waarschijnlijk voordoeft, opkomen en tot verzwakking van het vertrouwen strekken. Dit doet dikwijls uitroepen: "*Hoe kunnen deze dingen geschieden?*" Maar het geloof grijpt de almacht Gods aan, het twijfelt niet aan de beloften, maar het is sterk in het geloof, gevende God de eer. Het is de edele en Goddelijke oefening van deze heldhaftige genade des geloofs, dat het alle redeneringen en de onmogelijkheden die het niet kan beantwoorden, aan de kant zet en nochtans de belofte omhelst. Zo deed ook de gelovige Abraham, die noch zijn eigen verzwakt lichaam aanmerkte, noch dat de moeder in Sara verstorven was. Zo was het ook de prijzenswaardige beoefening van die vrouw, hoewel zij niet in staat was de tweede beproeving van haar geloof uit de rede te beantwoorden, nochtans door het geloof uitriep: "*Heere, Gij Zone Davids, ontferm U mijner!*" Matth. 15:22.
3. En uit het derde beantwoordt een Christen al de redeneringen van het ongeloof, die oprijzen uit de overtuiging van onze onwaarde en zondigheid, die ons dikwijls met Petrus doet uitroepen: "*Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens!*" Lukas 5:8. Maar het geloof, de oneindige ontferming en liefde van Christus omhelsende, beantwoordt alles hiermee: dat Hij niet met ons handelt naar de regel van verdienste, maar naar die dierbare, gulden regel van liefde en grenzeloze ontferming.

Doch voor wij iets over deze dingen tot u spreken, zullen wij enkele dingen behandelen, die hieraan voorafgaan. Wij zullen er dan ook niet lang bij stilstaan, om aan te tonen, wat de *natuur* van het rechtvaardigmakend geloof is. Het is die genade, waardoor een Christen, die van zijn verloren staat en van de totale onmogelijkheid zichzelf te behouden, overtuigd is, de toevlucht neemt tot

de gerechtigheid van Jezus Christus, tot die dierbare Vrijstad, en daar blijft tot onze Hogepriester zal sterven, hetwelk niet voor altijd zal zijn. Of zo u wilt, het is een aangename reis van de onsterfelijke ziel tussen oneindige ellende en oneindige barmhartigheid; tussen een totale onmogelijkheid, onszelf zalig te maken en een macht in Hem, volkomen zalig te maken; tussen meerder wordende zonde en nog veel overvloediger genade. Daarom wordt het geloof ons in de Schrift dikwijls voorgesteld onder het beeld van 'komen', Jesaja 65:1: *O, alle u dorstigen, komt tot de wateren.*" En Openb. 22:17: *"Die wil, neme het water des levens om niet."* En Hebr. 7:25: *"Waarom Hij ook volkomen kan zaligmaken degenen, die door Hem tot God komen"*, Engelse vertaling.

Laat ons in het voorbijgaan zeggen, dat, indien een zondaar maar eens hiertoe kan gebracht worden, al zijn gerechtigheid als een 'wegwerpelijk kleet' aan te merken en te geloven, dat een mens door toegerekende gerechtigheid even wezenlijk voor God gerechtvaardigd is, als dat hij volmaakt heilig was, zo iemand is niet ver van het koninkrijk Gods.

Wij zullen ons ook niet lang ophouden, om u aan te wijzen, dat het uw plicht is, te geloven, want dat blijkt duidelijk uit onze tekst, en ook uit de volgende plaatsen: Jesaja 45:22: *"Ziet op Mij, wordt behouden, alle u einden der aarde"*, (Engelse vertaling). En Matth. 11:28: *"Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u ruste geven."* Joh. 14:1: *"Gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij,"* Jesaja 65:1: *"O, allen u dorstigen, komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs, wijn en melk."* Maar ach, dat is de grote ellende van velen en het mocht wel een stof van voortdurende jammerklacht zijn, dat wij ons aan de wet niet kunnen onderwerpen, zoals zij ons gebiedt te gehoorzamen of onder dreigementen beveelt te geloven, evenmin als aan de beloften van het Evangelie, om het te omhelzen en op een liefelijke wijze aan te nemen. O, het is nog die eerste verzoeking en verleiding, waardoor de Satan onze eerste vader bedroog, waardoor hij veel zielen zoekt te vangen en te verleiden, namelijk déze, dat hij ons voorhoudt, dat wij, al eten wij van de verboden vrucht en al wandelen wij naar de ijdele inbeelding van ons hart, niet zullen sterven, maar als God zullen zijn. Dit is de grote, bedrieglijke Godgeleerdheid van de Satan. Wij zullen daarom, om dit grote en dierbare gebod nog wat meer aan te dringen, de volgende overwegingen voorstellen.

1e. Het Evangelie heeft ons geen hinderpalen in de weg gelegd om ons met Christus te verenigen en om de vruchten van het Evangelie deelachtig te worden, maar het toont integendeel, dat onze onwil het grote beletsel is, dat wij zelf in de weg leggen, zoals duidelijk blijkt uit Joh. 5:40, *"Gij wilt tot Mij niet komen, opdat u het leven moogt hebben"* Ook uit Openb. 22:17, waar de deuren van het Evangelie worden geopend en een ieder die wil, bevolen wordt in te gaan. Weet echter, al schrijft u uw ongelooft aan uw *onmacht* toe of daaraan, dat uw zonden geen zonden zijn waaraan Zijn kinderen schuldig staan, dat het begin en de oorsprong daarvan in uw *onwil* ligt. Wij zouden, om dit duidelijker te maken, wel willen, dat u allen wist, dat al de vereisten, die aan dit gebod van

het geloof en aan dat in Matth. 11:28 zijn toegevoegd, meer de hoedanigheden uitdrukken van hen die willen, dan van hen die *behoren* te komen. Hij nodigt ook diegenen, die door de geest van ontmoediging en ongeloof het onwilligst zijn, te komen. Is niet die voornaamste en zielverkwikkende belofte, Joh. 6:37: "*Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen,*" geschikt om het ongeloof de mond te stoppen, zodat het niets heeft in te brengen? U moet ongeloof eerder toeschrijven aan de zondigheid van uw wil, dan aan de zondigheid van uw wandel. Als u maar eerst zover gekomen bent, dat u gewillig bent Christus te omhelzen, dan zullen alle andere tegenwerpingen en knopen liefelijk ontbonden en losgemaakt worden.

2e. Overweegt, dat, al zouden wij de ene helft van ons leven bidden en de andere helft wenen, de toorn Gods op ons zou blijven, indien wij deze edele genade, het geloof, zouden missen. Wat zijn al de werken van de huichelaars en de schitterende daden van wettische heiligmaking anders, dan een induiken in de gracht, totdat onze klederen van ons gruwen? Daarom maakt de profeet Zacharia, nadat hij in het 12^e hoofdstuk van zijn profetie gesproken heeft over *een bitter gekerm, als met de rouwklacht over een eniggeboren zoon, over Hem, Die wij doorstoken hebben*, in het begin van het 13^e hoofdstuk melding van *een Fontein, die geopend is voor het huis van David, tegen de zonde en tegen de onreinheid*, waardoor ons wordt te kennen gegeven, dat, al zouden wij ons in onze tranen gewassen hebben, toch het bloed van Christus nodig is en dat wij in die Fontein moeten gewassen worden, zelfs om onze gerechtigheden, die maar een wegwerpelijk kleed zijn.

3e. Overweegt die grote en monsterachtige zondigheid, die er in de zonde van ongeloof is: *wij moeten de mug uitzuigen, maar zullen met gemak de kemel doorzwelgen; wij willen de munt en de dille en het komijn verdienen, maar wij laten na het zwaarste van de wet, namelijk het geloof en de barmhartigheid en het oordeel*. De volgende zaken wijzen levendig de grote zonde van het ongeloof aan.

1. Wanneer de Heilige Geest gezonden wordt, om de wereld te overtuigen van zonde, Joh. 16:9, dan wijst Hij op deze zonde, alsof er geen andere zonde was, waarvan de wereld overtuigd moet worden: *Hij zal de wereld overtuigen van zonde, omdat zij niet in de Zone Gods geloven*. Er is dan ook ongetwijfeld meer schuld in die zonde, dan in welke overtreding ook van de zedelijke wet, omdat het een zonde is tegen weergaloze liefde en tegen het geneesmiddel voor de zonde.
2. Het wordt, om de hoge mate van zondigheid aan te wijzen, *ongehoorzaamheid* genoemd, wat duidelijk blijkt uit Hebr. 4:11 "*Opdat niet iemand in datzelfde voorbeeld van ongelovigheid valle*", of zoals het ook vertaald kan worden: "*Opdat niet iemand in dat voorbeeld van de ongehoorzaamheid valle*".
3. Onder allen, die eeuwig zullen buitengesloten worden van de tegenwoordigheid des Heeren en van de heerlijkheid Zijner sterkte, worden

zij in de eerste plaats genoemd, die schuldig staan aan deze zonde van ongelooft, Openb. 21:8.

4. Het ongelooft weerspreekt en loochent de volgende drie kostelijke hoofdeigenschappen Gods. 1ste Spreekt niet het ongelooft Zijn trouw tegen en maakt het Hem niet tot een leugenaar? 1 Joh. 5:1. 2^e Weerspreekt het niet Zijn oneindige macht en ten 3^e Zijn oneindige liefde? Want het beschuldigt Hem dat er iets is, dat Hem te zwaar is, dat boven Zijn vermogen gaat, dat Zijn oneindige liefde niet kan overwinnen. Wij kunnen vele van onze vragen en twijfelingen over Zijn gewilligheid terugbrengen tot de voornaamste oorzaak, dat wij Zijn macht in twijfel trekken. Ongetwijfeld zullen wij, indien wij Zijn kinderen zijn, eenmaal dit klaaglied over ons ongelooft aanheffen, dat het onze *zwakheid* is, want dat de rechterhand van het Allerhoogsten verandering geeft.

4e Overweegt verder, om dit dierbaar gebod van het geloof nog meer aan te dringen, dat het *Zijn* gebod is, waaruit volgt, dat wij niet moeten denken dat het aan ons vrijstaat naar onze zin te geloven of niet te geloven. Is het niet vreemd, dat Christenen minder overtuigd zijn van hun overtreden van het gebod des geloofs dan van andere geboden? Zij denken dat het ongelooft maar als een *Zoar* is, wat *klein* betekent, dus een kleine zonde is. Dit komt óf hieruit voort, dat de overtuiging van andere zonden, zoals het nalaten van het gebed, of te vloeken, of overspel te bedrijven, uit een natuurlijke consciëntie voortkomt, omdat dit licht ons die doen verfoeien en haten. Maar dit licht der natuur overtuigt ons niet van de zonde van ongelooft, omdat het een meer geestelijke zonde, een zonde tegen het Evangelie is. Maar het kan ook hieruit voortvloeien, dat het ongelooft zich gewoonlijk vertoont onder de schone schijn van de een of andere deugd, zoals nederigheid en teerheid, hoewel men er beter van zou kunnen zeggen, dat het hoogmoed en onkunde is onder de dekmantel van nederigheid. Er is geen twijfel aan, dat Christus de gehoorzaamheid aan dit gebod van het geloof als de hoogste daad van nederigheid aanmerkt, zoals duidelijk blijkt uit Rom. 10:3, waar het *onderwerping* genoemd wordt: "*Zo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen.*" Of anders vindt het hierin zijn oorzaak, dat naar hun mening het gebod des geloofs niet van zo'n uitgestrektheid is als andere geboden en daarom zijn wij niet verplicht het te gehoorzamen. Maar weet dit, dat het de verdoemenis van de wereld zijn zal, *dat zij niet geloofd heeft in de Naam van de Zoon van God.* Het is zonder twijfel het grote oogmerk en het hoofddoel van de satan, ons van de gehoorzaamheid van het gebod van het geloof af te houden opdat wij niet luisteren naar de dierbare beloften van Zijn eeuwig Evangelie, maar dat wij de raad Gods tegen onszelf verwerpen en Zijn dierbare en Goddelijke roeping afwijzen.

Laat ons in de tweede plaats overwegen en u aantonen welke de oorzaken zijn, dat ons aandeel ons zo betwist wordt en dat wij zo weinig geloof oefenen; dat wij zo ongestadig zijn als water en onze heerlijkheid ontsieren, waardoor wij zo

dikwijls onder een wolk onze weg gaan en dat het ons zo zelden vergund wordt, onze naam te lezen in die dierbare en eeuwige getuigenissen van de hemel. Er is geen twijfel aan, dat de volgende dingen daarop van invloed zijn:

1. Dat wij God meer beoordelen naar Zijn *beschikkingen* dan naar Zijn *Woord*, zodat wij altijd uit de verandering van Zijn beschikkingen opmaken, dat onze staat veranderd is. Dit is de Godgeleerdheid van het ongelooft. Wanneer het gevoel geen liefde in Zijn aangezicht kan lezen, maar het ons voorkomt, dat Hij het frons en met een wolk bedekt, dan denken wij dat het hoogmoed is, in Zijn hart of in Zijn Woord liefde te lezen. Weet echter, dat het een zelfverloochende geloofsoefening van Job was, toen hij uitriep: "*Ziet, zo Hij mij doodde, zou ik niet hopen?*" Daarom moet u de Goddelijke beschikkingen niet tot uw Bijbel maken, want dan zult u uzelf stoten in de middag en hinkende uw weg gaan. Weet u niet, wat het is, gedachten van liefde op te zenden, welke alle beletsels overwinnen die Zijn beschikkingen schijnen te prediken? Wij zijn overtuigd, dat wij, indien onze geloofsogen geopend waren, oneindige liefde gegraveerd zouden zien op de donkerste handelingen en op Zijn somberste beschikkingen, hoewel die naar onze mening dikwijls in duistere en donkere letters zijn geschreven.
2. Het volgende heeft er ook veel invloed daarop, dat wij zoveel door twijfel en ongelooft worden meegevoerd, namelijk: Een schuldige consciëntie en het aan de hand houden van een overheersende begeerlijkheid, welke dikwijls de oorzaak is, dat wij in de duisternis wandelen en geen licht hebben. Dit blijkt duidelijk uit 1 Tim. 1:19. Dat dierbaar juweel van het geloof kan nergens anders bewaard worden dan in een goede consciëntie, zijnde het koninklijk paleis waarin het moet wonen. Wanneer wij eenmaal schipbreuk geleden hebben van een goede consciëntie, zullen wij ongetwijfeld van het geloof afwijken. Het koesteren van een boezemafgod verhindert ten zeerste de krachtige oefening van de genaden, die bewijzen van ons geloof zijn. Het is zeker, dat een duidelijk bewijs van het geloof meer voortvloeit uit de trappen van de genade, dan uit haar oprechtheid of alleen daaruit, dat er genade aanwezig is. Daarom zal het nauwelijks mogelijk zijn tot een duidelijk, vaststaand bewijs van ons geloof te komen, wanneer wij geen liefde in haar hoge en verhevene werkingen kunnen vinden.
3. Zo ook doet een boezemzonde, als die gekoesterd wordt, ons veel van onze hoogachting van Jezus Christus verliezen en dit verstoort grotelijks de lieflijke en dierbare werkingen van het geloof. Het is toch zeker, dat, indien de onsterfelijke ziel eenmaal met Jezus Christus verenigd is door de band van liefde en eerbied, ons geloof vermeederen zal naarmate God hoger plaats in ons inneemt. Ons koesteren van een boezemafgod wordt gewoonlijk gestraft met het gemis van de gevoelige mededelingen van Zijn genade en van ons deel aan Hem. Daarom worden Zijn kinderen soms gedrongen uit te roepen: "*God is van mij geweken en Hij antwoordt mij niet, noch door dromen, noch door gezichten.*"

4. Ook dit is daarop van invloed, dat wij ons niet onvoorwaardelijk aan Jezus Christus verbinden, maar op voorwaarden en veronderstellingen. Wij geven ons niet geheel en onvoorwaardelijk aan Christus over, om het verbond vast te houden, ook al zou Hij bittere en droevige dingen over ons doen komen. Wij verstaan het zo, dat het verbond van Christus met de gelovigen, is als het verbond, dat God met Noach maakte, dat een Christen zijn zomer en winter, zijn zaaitijd en oogst, zijn dag en nacht zal hebben. Een Christen moet zowel zijn nacht hebben als zijn dag; hij moet eerst met tranen zaaien, voordat hij met gejuich zal maaien; *hij moet eerst zijn kostbaar zaad dragen al gaande en wenende, voordat hij met gejuich wederkomt dragende zijn schoven*. Dat dit van invloed is op onze ongestadigheid kan hierin gezien worden, dat een Christen, na zijn eerste verbinding aan Christus, meestal onder verlatting komt in het stuk van tederheid, blijdschap en sterkte, zodat zijn verdorvenheid nu meer schijnt op te waken dan voorheen, en hij die duidelijke genietingen, die hij eerst had, nu mist en veel van zijn week hart is nu verdwenen is. Dit blijkt enigszins uit Hebr. 10:32 *"Doch gedenkt de vorige dagen, in dewelke, nadat u verlicht zijt geweest, u veel strijd des lijdens hebt verdragen."* Het woord toch, dat onze vertalers door *lijden* hebben vertaald, betekent zowel inwendige droefheid door de werking van de zonde als uitwendige verdrukkingen, Gal. 5:24. Dat God zo met de Zijnen handelt is niet alleen, om de oprechtheid te beproeven, waarmee zij zich aan Hem verbonden hebben, maar het dient ook, om ons geloof sterker en krachtiger te maken. Het kan ook niet anders of wij zullen, als wij ons niet onvoorwaardelijk aan Christus verbinden, indien wij onder deze verzoeken en beproevingen komen, ons vertrouwen wegwerpen als bedrog en het als een morgendroom beschouwen. Daarom zou het een edele en Goddelijke praktijk van een Christen zijn, zich zonder voorbehoud aan Christus te verbinden, ziende, dat Hij niets toedeelt, dan wat tot ons voordeel kan strekken. Tot hen die onder deze verzoeken zijn, willen wij zeggen, dat uw pogen, om ze te weerstaan de kortste en uitnemendste weg is, om uw harten, die nu zo hard zijn als een steen, *te maken als een gewaterde hof en als een springbron van de wateren, waar nooit water zal ontbreken*; en om u sterk te maken als een leeuw, zodat geen verzoeking u zal kunnen opjagen, maar u in staat zult zijn *op de hoogten der aarde te treden* en liederen van overwinning over uw afgoden te zingen.
5. Dit oefent er ook invloed op uit, dat wij ons geloof meer op gevoel dan op Christus en Zijn Woord bouwen. Daarom is ons geloof zo onbestendig en veranderlijk als de maan, omdat wij niet weten, wat dat betekent, *te hopen tegen hoop en sterk te zijn in het geloof, gevende Gode de ere*. Dit alleen willen wij u zeggen, die uw vertrouwen op een zandgrond bouwt, dat, wanneer de wind en de storm van verzoeking zullen waaien, dat huis zal neergeworpen worden. Zo zal ook het bouwen van uw geloof op gevoel veel van uw blijdschap ontnemen en uw dierbare hoogachting van Jezus Christus doen verminderen, want het is het geloof, *dat omtrent een onzichtbaar Persoon*

geoefend wordt, dat de Christen verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, 1 Petrus 1:8.

6. Tenslotte heeft ook dit er grote invloed op, dat wij zo traag zijn in de oefening van onze geestelijke plichten, waardoor het geloof moet onderhouden worden. Het geloof is een tere genade, een plant, die niet gekneusd, maar die gevoed moet worden door het sap van andere dierbare genaden. Maar wij verslappen in onze geestelijke plichten en keren onszelf om op het bed van zorgeloosheid als een deur op haar hengsels. Doet niet onze slaapzucht ons in lompen gekleed gaan en in diepe slaap vallen, terwijl onze ziel vet gemaakt en verzadigd zou worden, indien wij vlijtig waren? Ja, traagheid verhindert niet alleen hierin de verzekering, dat het de Goddelijke mededeling van Zijn liefde en de eerbied voor Hem in de weg staat, waardoor de verzekering levendig gehouden kan worden, *maar uw armoede zal u overkomen als een wandelaar en uw gebrek als een gewapend man.* (Spr. 24:34) Bovendien maakt het de ketting los, waarmee onze verdorvenheden gebonden zijn en het doet die hun kop opsteken, waardoor ons geloof zeer verduisterd en verzwakt wordt en onze hoop in beschroomdheid en wanhoop overgaat. Laat ons dit nog zeggen, dat een vlijtig Christen een gelovig Christen en dat een gelovig Christen een vlijtig Christen is, want er is zo'n liefelijk, wederzijds verband tussen die twee dierbare genaden, dat zij samen leven en sterven.

Laat ons nu ten derde, onze rede hiermee sluiten, dat wij u er iets van aanwijzen, wat die dingen zijn, die een Christen verhinderen, zich aan Christus te verbinden en in Zijn dierbare Naam te geloven.

I. Wij geloven, dat dit jammerlijk kwaad ontstaat en opkomt uit de onkunde van deze waarheid, *dat er een God is*, zoals duidelijk blijkt uit Hebr. 11:6. Daar wordt als eerste vereiste gesteld, dat, *"die tot God komt, moet geloven, dat Hij is, en een Beloner is dergenen die Hem zoeken."* Wij zullen, zolang die dierbare waarheid niet als met een ijzeren griffie en met de punt van een diamant in onze ziel gegrift is, het Evangelie beschouwen als een hersenschim of inbeelding en als een misleidend begrip, voor onvaste zielen, die de weg niet weten, om tot het ware geluk te komen. En zeker, het is een dwaling in velen, dat zij een aandeel in Christus gaan betwisten, voordat zij weten, dat er een Christus is, want zij twisten er over, of zij wel deel aan Hem hebben, voordat zij geloven dat zó iemand als Christus bestaat.

II. Ons komen tot Christus wordt verhinderd, omdat er geen wezenlijke en geestelijke overtuigingen van onze hopeloos verloren staat buiten Jezus Christus zijn en dat onze onuitsprekelijke ellende daaruit voortvloeit, dat wij Hem missen. Dit blijkt duidelijk uit Jer. 2:31: *"Wij zijn heren, wij zullen niet meer tot U komen."* Het blijkt ook duidelijk uit Openb. 3:16, 18, dat zo'n misleiding velen bevangen heeft, dat zij als koningen kunnen heersen *zonder* Jezus Christus en dat zij op een ander fundament hun zaligheid kunnen bouwen en hun eeuwig

welzijn kunnen vaststellen. O, konden wij daar eerst maar eens toe komen, te geloven dat wij buiten Christus zijn en te geloven wat het zijn zal Hem te genieten! Om aan de ene kant die diepe lijnen te onderscheiden en te zien, welke verborgenheid der ongerechtigheid op onze onsterfelijke zielen is ingedrukt, en daarbij te overwegen de bezoldiging van de zonde, welke de dood is en zo gedrongen te worden, uit te roepen: "Wee mij, want ik verga!" En dat wij aan de andere kant leerden op te klimmen tot en te zien op de hulpe, die besteld is bij Een, Die machtig is te verlossen; en zo gebruik te maken van de gerechtigheid van een gekruiste Zaligmaker, om hetgeen wat wij in onszelf missen, overvloedig te vinden in Hem.

III. Dit verhindert ook ons aankleven van Christus, dat wij te veel verknocht zijn aan de vermaken en aan de vleselijke genoegens van een voorbijgaande wereld, zoals blijkt uit Luc. 14:18-22, en Matth. 22:5 en 6, waarbij zij, die genodigd worden tot de Evangeliebruiloft zich verontschuldigen en éénstemmig weigeren te komen. Sommigen wenden voor dat zij onmogelijk konden, anderen voorgevende, dat het hun beslist ongelegen kwam te komen. O, hoe belachelijk is dat armzalig compliment, dat deze misleide zondaren Christus toeroepen: *"Ik bid U, houd mij voor verontschuldigd."* Is niet de wereld het grote excuus en het voornaamste argument waarmee zij zich trachten te verdedigen, wanneer zij niet willen komen, om van Christus gebruik te maken?

IV. Eindelijk verhindert ook dit iemands komen tot Christus, dat men onwillig is zijn eigengerechtigheid te verloochenen, wat duidelijk blijkt uit Rom. 10:23. Het staat voor ons vast, indien deze twee dingen maar eerst geloofd werden, welke de grote onderwerpen zijn, waaruit al de argumenten afgeleid worden, om u te overreden Christus te omhelzen namelijk, de oneindige uitnemendheid van de Persoon in Wie wij moeten geloven en het oneindig verlies, dat zij lijden die eeuwig door Hem zullen verworpen worden, dat dit ons zou overreden een Goddelijke afzondering en een heilige onttrekking in acht te nemen van alles wat hier beneden is, om onze begeerten alleen te vestigen op Hem, Die het eeuwig Voorwerp van bewondering van de engelen en de Heerlijkheid van het Hogerhuis is.

O, indien wij ons konden voorstellen de onuitsprekelijke zaligheid van hen, wier geloof overgegaan is in eeuwige zaligheid en genieting en die gekomen zijn tot het eeuwig bezit van de beloften, zouden wij dan niet gedrongen worden uit te roepen: "Het is ons goed dat wij hier zijn?" Christus zingt voor ons klaagliederen in de wet, maar wij wenen niet en Hij speelt voor ons op de fluit in het Evangelie, maar wij dansen niet. Hij is gewillig ons te trekken met mensenzelen en met touwen van de liefde en toch willen wij niet, dat Hij over ons Koning zij. Zullen niet de engelen onze dwaasheid belachen, dat wij zo'n liefdevolle Vorst zó onderschatten en dat wij Hem verachten, Die zó hoog geacht en geëerd wordt in die twee grote vergaderingen, die boven zijn, van de

engelen en van de geesten van de volmaakt rechtvaardigen? Christus heeft nu de eerste en tweede dagvaarding aan ons uitgevaardigd en de dag nadert, waarop die droevige en smartelijke eis tegen ons zal uitgaan, van Hem weg te gaan in het eeuwige vuur, waaruit geen verlossing zijn zal. En dit zal de deksteen van onze ellende zijn, dat ons eens het leven werd aangeboden, maar dat wij het hebben geweigerd. En hoewel er drie poorten noordwaarts open zijn, waardoor wij kunnen ingaan in die eeuwige ruste, nochtans verkiezen wij liever *de wegen naar het graf, dalende naar de binnenkameren van de dood*. O, wat zijn er velen, die menen, dat het Evangelie een kunstig verdichte fabel en dwaasheid is, want zij zijn onwillig te geloven wat het begrip niet bevatten en de rede niet bereiken kan en dit is de reden, waarom het Evangelie niet aangenomen, maar als een menselijke uitvinding en als een morgendroom verworpen wordt. Enz.

TWEEDE PREEK

En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft. 1 Johannes 3:23.

Er zijn drie grote en voorname verborgenheden, waarin een Christen zijn hele leven behoort door te brengen om die te onderzoeken.

- De eerste is die dierbare en eeuwige verborgenheid van de liefde en neerbuiging van Christus, die de engelen, die zeer verstandige geesten, niet ten volle kunnen begrijpen.
- De tweede is die jammerlijke verborgenheid van dodelijke arglistigheid en goddeloosheid van het hart, welke niemand nog ooit heeft kunnen doorgronden of bevatten.
- De derde is die dierbare verborgenheid van de eeuwige gelukstaat en zaligheid, welke voor de heiligen verworven is, dat zij eenmaal met Christus als koningen zullen heersen; niet maar duizend jaren, maar alle eeuwen door van de eeuwige en eindeloze eeuwigheid. En dat met een groot verschil tussen de Hof van eeuwige verlustiging, die Christus voor de heiligen heeft verdiend en de hof van Eden, het Paradijs, waarin de mens eerst geplaatst werd. In de eerste hof was een verborgen poort, waardoor iemand die er ingegaan was, er ook weer uit kon gaan, terwijl in het tweede en dierbare Eden geen weg is, om er weer uit te gaan.

Alles wat van deze drie verborgenheden gekend moet worden is voornamelijk gelegen in de wetenschap, dat zij niet ten volle gekend kunnen worden. Paulus was een bevoorrecht, zeer bedreven meester in de kennis van de eerstgenoemde verborgenheid, die bijna de hoogste trap van kennis had bereikt en toch moest hij belijden, dat hij er nog onkundig in was. Vandaar dat woord in Efeze 3:19 "En bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat." Is dit geen wonderlijk gebod, te verlangen dat het volk zal kennen, wat niet gekend kan worden? Naar onze mening betekent dit ten dele, dat Paulus er bij hen op aandrong, dat zij zouden trachten tot de wetenschap te komen, dat deze verborgenheid van Christus niet gekend kan worden.

Jeremia was een zeer bedreven meester in de kennis en wetenschap van de tweede verborgenheid. Hij had er enige morgen- en schemerlicht van en hoewel hij die diepte in zekere mate gepeild had, was hij toch genooddaakt uit te roepen: Jer. 17:9 "Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja dodelijk is het: wie zal het kennen?" Waarlijk, wat Salomo van de koningen zegt, mag in dit opzicht wel van alle mensen gezegd worden, Spr. 25:3: "Aan de hoogte des hemels, en aan de diepte der aarde, en aan het hart des mensen is geen doorgroning."

Van de kennis van de *derde* verborgenheid was Paulus ook een zeer bevoorrecht en bedreven beoefenaar. Hij had toch enig morgen- en schemerlicht gekregen van de beloofde rust, toen hij opgetrokken werd tot in de derde hemel. Maar als hij er over zou beginnen te spreken, verklaart hij voor alle mensen, dat hij onwetend is in de kennis van deze diepe verborgenheid van de zaligheid des mensen, als hij uitroept, 1 Kor. 2:9: "*Hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft gehoord, en in het harte des mensen niet is opgeklimmen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben.*" Voor zover er nog iets méér gekend kan worden van deze grote verborgenheden, is de genade des geloofs, onder alle genaden van de Geest, waardig gevonden de zeven zegelen te openen van deze grote diepten Gods. Is het niet de genade des geloofs, waardoor een Christen de onzichtbare uitnemendheid en voortreffelijkheid van een stervende Christus aanschouwt? Is niet het geloof die genade, waardoor een Christen de vlekken en smetten, die in hem zijn, moet zuiveren? Is het niet de dierbare genade des geloofs, welke een Christen op de hoogte van Pisga voert en hem van daar het beloofde land doet zien en hem een deur in de hemel opent, waardoor een Christen vergund wordt, Christus te zien zitten op Zijn troon? Het geloof heeft niet alleen een soort almacht, zodat alle dingen mogelijk zijn degene, die gelooft, maar ook een soort alwetendheid en alle kennis, zodat het al de grote verborgenheden van de hemel kan verstaan en bevatten, volgens dit woord uit Spr. 26:5: "*Maar die den Heere zoeken verstaan alles.*" Alsof hij had willen zeggen: er is niets bedekt voor een gelovig Christen, er is niets onmogelijk voor een gelovig Christen. Het geloof is die genade, welke het deksel moet wegnemen dat het aangezicht van een gekruiste Christus bedekt en het geloof is die dierbare verspieder, die uitgaat, om Zijn wonderlijke en heerlijke voortreffelijkheden op te nemen. De genade van de liefde is als het ware, blind geboren en heeft niets, om zich in te verlustigen, dan wat haar door die edele en uitnemende genade van het geloof wordt voorgesteld.

Voordat wij iets over de dingen zullen zeggen, waarvan wij de vorige keer beloofd hebben, die te behandelen, zullen wij eerst nog iets spreken over sommige dingen, die noodzakelijk geweten moeten worden, om de natuur van het rechtvaardigmakend geloof, hetwelk het grote gebod van het Evangelie is, goed te kunnen verstaan.

Wij wensen eerst te spreken over hetgeen de reden en oorzaak is, waarom de Evangelie-bedeling van gerechtigheid en leven en van de uitnemende dingen van het eeuwig verbond door de oefening van de *genade van het geloof* geschiedt. Want in de Schrift wordt niet gezegd, dat berouw of bekering rechtvaardigt, of dat de liefde of de doding der zonde rechtvaardigt, maar het *geloof* alleen rechtvaardigt en door het geloof is een Christen een erfgenaam van de beloften. Zodat het duidelijk is, dat het geloof de leidingpijp is, waardoor ons de grote zegeningen van het eeuwig verbond worden toegevoerd.

1 De eerste grond hiervan is, dat door het geloof kan geweten worden, dat al onze zegeningen uit liefde en uit vrije, *onnaspeurlijke genade* zijn, zoals duidelijk blijkt uit Rom. 4:16, waar de Apostel een reden opgeeft, waarom de erfenis aan een Christen door het geloof wordt meegedeeld. *Zij is*, zegt hij, *uit het geloof, opdat zij naar genade zij*. Want indien de erfenis aan een Christen uit een werkverbond werd toebedeeld, dan zouden deze vlekkeloze lijnen van oneindige liefde en onnaspeurlijke genade niet op onze erfenis geschreven staan, zoals duidelijk is in Rom. 4:25. Het is dat grote doel van Christus, Zijn genade duidelijk te doen uitblinken, waarom de zaligheid ons door het geloof wordt meegedeeld.

2 Een tweede grond is deze, dat al de beloften en zegeningen van dit eeuwig verbond *zeker en vast* voor ons zouden zijn. Daarom worden zij ons door de oefening van het geloof meegedeeld, volgens Rom. 4:16, waar Paulus zegt: "Daarom is zij uit het geloof, (...) ten einde de belofte vast zij al den zaden." Wanneer de beloften van leven en eeuwige zaligheid ons werden meegedeeld op menselijke gehoorzaamheid, zouden zij dan niet alleronzekerst en zeer wankel zijn? Is niet de hemel, uw eeuwige kroon, vast voor u, ziende dat die gouden pilaar van Christus' eeuwige gerechtigheid het fundament van uw geloof en de sterkte van uw vertrouwen is in de dag der benauwdheid?

3 Een derde grond, waarom de beloften en de uitnemende dingen van dit Evangelie een Christen door de oefening van het geloof worden meegedeeld is, dat *alle roem uitgesloten zou zijn*, volgens dat woord Rom. 3:27: "Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? Der werken? Neen, maar door de wet des geloofs." En waarlijk, als u nagaat, dat alle grote hemelse dingen de Christenen door geloofsoefening worden meegedeeld, denkt u dan niet, dat uw eerste lied, wanneer u de poorten van het Nieuwe Jeruzalem zult binnengaan, zal zijn: "Niet ons, o Heere, niet ons, maar U alleen zij de eer van onze zaligheid." O, wat een dierbaar voorrecht zal dat zijn, slechts een half uurtje vergund te worden, die volmaakte liederen te horen, die door die duizendmaal tienduizenden en duizend maal duizenden heilige engelen rondom de troon, gezongen worden! Zingt niet David, die lieflijke zanger Israëls, nu veel lieflijker, dan hij ooit deed toen hij hier beneden was? Galmt nu niet de hier onder verlating verkerende Heman, de lof en eeuwige gezangen uit van Hem, Die op de troon zit? Zingt de verdrukte Job niet liefelijk, nu zijn gevangenis gewend is en hij ingegaan is in dat land, waar de stem van blijdschap en vrolijkheid voortdurend gehoord wordt? Wilt u een beschrijving van de hemel hebben? Ik zou het in geen gepaster woorden kunnen uitdrukken dan deze, dat de hemel is, *een rust zonder rust*. Want hoewel er een rust overblijft voor de rechtvaardige, nochtans hebben volgens Openb. 4:8 die vier dieren, die voor de troon staan, geen rust dag en nacht, zeggende: "*Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige*." Toch is er veel Goddelijke rust in die heilige onrust daarboven.

4 Ten slotte noem ik nog deze reden, waarom de zegeningen van het Evangelie en het leven en de gerechtigheid ons door de geloofsoefening worden meegedeeld, namelijk, opdat de weg, om die dingen te krijgen, *aangenaam en gemakkelijk zou zijn*. Wij zijn er ten volle van overtuigd, dat de weg om de hemel te gewinnen door een verbond van de werken veel moeilijker was. Is dit niet een gemakkelijke weg, de ingang tot het heilige der heiligen te gewinnen door de oefening des geloofs? Zijn niet de wegen van de wijsheid wegen van liefelijkheid en al haar paden vrede? Werd niet die rechte zelfverloochening gemist in zeker iemand, die zei, dat hij geen kroon zou willen opnemen, al lag zij aan zijn voeten? O, die vervloekte eigenliefde, die zoveel harten in bezit genomen heeft, dat zij die kroon van onsterfelijke eer en eeuwige zaligheid, hoewel zij aan hun voeten ligt, niet willen aangrijpen en opnemen! Is niet veler haat van Christus met bedrog bedekt? Daarom zullen uw ongerechtigheden voor de ganse vergadering verkondigd worden.

Nu, opdat hetgeen waarover wij nu gesproken hebben, nog duidelijker mag worden en opdat de natuur van het rechtvaardigmakend geloof niet verkeerd opgevat wordt, verzoeken wij u acht te geven op de volgende zaken:

1. Dat de genade des geloofs een Christen niet rechtvaardigt, zoals het een werk is, of uit kracht van enige innerlijke voortreffelijkheid of waardigheid, welke in die genade zou zijn boven andere genaden van de Geest, maar dat het geloof alleen instrumenteel en objectief een Christen rechtvaardigt. Dat wil zegen, een Christen is door het geloof rechtvaardig, omdat het door het geloof is, dat hij het dierbare voorwerp van het geloof, de gerechtigheid van Christus, aangrijpt. Om dit te verduidelijken, wensen wij, dat u goed weet, dat het geloof rechtvaardigt *zoals*, maar niet *omdat* het met Christus verenigt, zoals sommigen ten onrechte durven stellen. Want er is geen waardigheid of waarde in onze geloofsdaad van vereniging met Christus, welke de grond van onze rechtvaardigmaking zou zijn, anders zou het de dierbare waardigheid van de vrije genade vernietigen.

2. Er is dit wat wij wensen dat u allen weet, dat het geloof niet het instrument van de dadelijke rechtvaardigmaking is, (zoals de heiligmaking als die in een *dadelijke* zin genomen wordt), maar het is een instrument van de rechtvaardigmaking in een *lijdelijke* zin genomen. De reden van deze stelling is, dat een daad in de mens onmogelijk een instrument kan zijn van enige daad in God. Daarom moet die spreekwijze, welke zoveel gebruikt wordt, dat het geloof rechtvaardigt, zó worden verklaard, dat wij *uit* het geloof gerechtvaardigd worden.

3. Verder wensen wij ook, dat u dit weet, dat tussen de vereniging van een Christen, *door het geloof*, met de gerechtigheid van Jezus Christus en de rechtvaardigmaking van een zondaar, zeg ik, geen natuurlijk en onvermijdelijk verband van Goddelijke bepaling en van vrije genade is. Hoewel wij het zó verstaan, dat er in de genade des geloofs, meer dan in enige andere genade van

de Geest, een natuurlijke geschiktheid is, om de gerechtigheid van Christus aan te grijpen, evenals u ziet dat er in onze hand, meer dan in een ander lichaamsdeel, een natuurlijke bekwaamheid en geschiktheid is, om iets aan te nemen.

4. Dan zouden wij ook wensen, dat u weet, dat een Christen in zijn eerste omhelzing van Christus, de *gekruiste Christus* en niet Christus in Zijn Persoonlijke voortreffelijkheden, als het onmiddellijk Voorwerp van zijn geloof aanmerkt. Daarom wordt in de Schrift Christus als gekruist dikwijls als het onmiddellijk Voorwerp van het rechtvaardigmakend geloof voorgesteld, zoals blijkt uit Rom. 3:5, 24 en 25. De reden van deze verklaring is, dat dit het formeel Voorwerp van het rechtvaardigmakend geloof is, wat de zondaar wezenlijk rechtvaardigt en wat het geloof onmiddellijk aangrijpt als een rantsoen, om de rechtvaardigheid te bevredigen en als een gerechtigheid, waarop de ziel zich durft verlaten, om daarin gevonden te worden, wanneer zij voor Gods rechterstoel zal staan. En het is zeker, dat dit Christus is, als gehoorzaam geweest tot de dood des kruises. Het is ook duidelijk, dat de zaak, welke de ziel aan Christus verbindt, niet alleen is, dat Hij de Goedheid Zelf is, maar dat Hij goed is voor ons.

5. En dan is er ten laatste dit nog, wat wij zouden willen, dat u weet, dat hoewel het geloof alleen rechtvaardigt, het geloof niet alleen blijft tot rechtvaardiging. Hierop ziende, wordt zo dikwijls in de scholen gezegd: 'Het geloof rechtvaardigt alleen, maar het blijft niet alleen'. Zo zegt ook Jacobus, dat het geloof zonder de werken dood is en niets uitwerkt.

In de tweede plaats zullen wij spreken over enige verschillen tussen het rechtvaardigend geloof, dat in een waar gelovige is en het tijdgeloof, dat in een huichelaar is; en dat iemand die het eerste mist ontbloot is van de eeuwige hoop, al wendt hij voor die te hebben.

1. Dat er een tijdgeloof is blijkt uit Luc. 8:13. Daar wordt van sommigen gezegd, dat zij voor een tijd geloofden. In Hand. 8:13 wordt van Simon, de tovenaer, *die een gans bittere gal en samenknoping van ongerechtigheid was*, gezegd, dat hij geloofde. In Joh. 2:23 lezen wij, dat velen in Zijn naam geloofden, ziende Zijn tekenen, die Hij deed, terwijl wij kunnen zien, dat hun geloof niet oprecht en dus geen zaligmakend geloof was. De benaming, dat het voor een tijd is, duidt reeds aan, dat er verschil tussen die beide is, want het is zulk een geloof, dat niet lang duurt bij hem die het heeft, maar dat verdwijnt en voorbij gaat. Zo zeker toch als het is, wat Job zegt in hoofdstuk 27:10 *dat een huichelaar God niet te aller tijd zal aanroepen*, zo zeker is het ook, dat een huichelaar niet altijd in God zal geloven. Ik zeg u, dat de langste tijd, dat een huichelaar zijn geloof zal vasthouden, door Job beschreven is in hoofdstuk 18:14, waar hij zegt: "Zijn vertrouwen zal uit zijn tent uitgerukt worden en zulks zal hem doen treden tot de koning der

verschrikkingen." Zijn geloof zal hem niet verder brengen dan tot aan de poorten des doods, en dan zal zijn geloof wegvliegen als een droom en verjaagd worden als een nachtgezicht.

2. Een ander verschil is, dat het tijdgeloof Christus wel omhelst als een Zaligmaker en om gerechtigheid, maar niet als een Vorst tot heiligmaking, terwijl het rechtvaardigmakend geloof Christus zowel tot Koning als tot Zaligmaker aanneemt. Indien Salomo daaruit onderscheidde, wie de ware moeder van het kind was, dat zij, die de moeder niet was, het kind gedeeld wilde hebben, zo kunnen wij ook zeggen, dat zij, die Christus willen delen in Zijn ambten, daarin blijk geven, dat zij niet behoren tot hen, die werkelijk de aanneming tot kinderen deelachtig zijn. Hiervan wordt iets aangestipt in Joh. 6:60, waar als reden, waarom velen van Zijn discipelen, die eerst geloofden, Hem weer verlieten, wordt aangegeven, dat Zijn geboden zwaar waren: "Deze rede is hard; wie kan dezelve horen?" Dit is zeker, dat het veel moeilijker is voor een Christen Christus als Koning dan als Zaligmaker aan te nemen, want dan moet hij zich volstrekt aan Christus overgeven, om nooit weer terug te gaan. O, wanneer hebt u zo'n gezicht van Christus gehad dat u, zonder Hem te willen vleien, gedrongen werd uit te roepen: "Waarlijk, ik ben Uw knecht, ik ben Uw knecht!" Of werd u nooit het harte genomen met een van Zijn ogen, met een keten van Zijn hals? Geloof mij, die Hem zien, geloven ook dat Zijn geboden niet zwaar zijn.

3. Ook is er dit onderscheid, dat men het tijdgeloof kan krijgen zonder onder de wet te komen, maar het rechtvaardigmakend geloof wordt niet gekregen zonder de tuchtiging van de wet. Dit blijkt uit Marcus 4:5, waar van de tijdgelovigen gezegd wordt, dat het zaad terstond opging. Misschien zijn hier wel sommigen, die menen, dat zij geloven en die toch nooit enigermate gebeefd hebben onder de ontdekkende en veroordelende kracht van de wet. Is dat geen verborgenheid, dat iemand zou baren zonder barensood te kennen? Is dat geen verborgenheid in het Christendom, dat iemand tot het geloof zou komen zonder de weeën van de nieuwe geboorte? Ik ben er bang voor, dat velen onze Godsdienst op ons gezag hebben aangenomen, want er zijn er velen, die de Godsdienst aanvatten, vóór de Godsdienst hen aanvat. Maar wilt u de geloofseigenschappen van een Christen weten? De vrucht van de wedergeboorte, is een *verkregen geloof*, 2 Petrus 1:1 en niet een geloof, dat wij kunnen opnemen als we zelf willen.
  - a. Ik wil nog deze twee dingen zeggen: Wees ervan overtuigd, dat huichelarij met een zeer fijn draadje kan gesponnen worden, zodat een Christen met het beste talent van onderscheiding, hun dodelijke vijandschap niet kan ontdekken. Hoe lang hield Judas zich schuil onder de naam van een heilige, en wel onder hen die veel onderscheidend licht hadden?

- b. Weet, dat onder degenen die eeuwig zullen verbannen zijn van het aangezicht des Heeren en van de heerlijkheid Zijner sterkte, de huichelaars in Sion de bitterste beker van Goddelijke gramschap zullen moeten uitdrinken. Daarom zegt Christus telkens, wanneer Hij er op wijst welk slecht gezelschap men in de hel zal hebben, dat het een plaats is, waar huichelaars en zondaren zijn. Daarom zal het van groot belang voor u zijn, dat u bij de lamp des Heeren uw binnenste onderzoekt, voordat u met een leugen in uw rechterhand ten grave daalt, door een bedrogen hart terzijde afgeleid zijnde. Wij moeten bekennen, dat het smartelijk is, te ontdekken, welke vreselijke teleurstellingen velen te dien dage zullen ondervinden.
4. Ten laatste is er nog dit onderscheid tussen het rechtvaardigend geloof en het tijdgeloof, dat er de volgende drie kostelijke vruchten van het rechtvaardigmakend geloof zijn, waartoe een tijdgelovige nooit kan komen.
1. Verloochend te zijn aan al zijn genietingen, die hij kan krijgen en daaronder nederig te wandelen. Wij kunnen wel zien, dat het voor een huichelaar onmogelijk is aan al zijn genietingen verloochend te zijn, want hij maakt er een God van en aanbidt ze, of liever, hij aanbidt zichzelf erin. Er zijn drie grote genaden, waarnaar een huichelaar jaagt, hoewel hij ze meer als gaven dan als genaden zoekt, namelijk, kennis, gebed en nederigheid. En hoewel hij er maar weinig van kan bereiken, eigenlijk niets in een zaligmakende zin, toch zal hij van het laatste het verst afblijven. Ja, wij mogen vaststellen dat hij altijd een vaste overtuiging in zich heeft dat hij die nederigheid nooit bereiken. O, hebt u daar nooit toe kunnen komen, uw eigen gerechtigheid als vuile voddens te beschouwen en u alleen te verblijden in de gerechtigheid van een gekruiste Zaligmaker? Laat mij, o Christenen van dit geslacht, in het voorbijgaan dit op uw hart binden: vergeet uw voortreffelijkheden en gedenkt uw onvolmaaktheden. Leert heilig vergeten, wat u bereikt hebt en draagt een Goddelijke gedachtenis om van uw gemis. Ziet meer op het onvolmaakte, dat vóór is, dan op hetgeen achter is, en zo zult u bewijzen tonen van het waar, rechtvaardigmakend geloof.
  2. Het is een vrucht van het rechtvaardigmakend geloof, enigermate onder gedurige en Goddelijke indrukken te zijn van de dierbaarheid van Jezus Christus, volgens dat woord in 1 Petrus 2:7: "*U dan, die gelooft, is Hij dierbaar.*" Daar wordt niet gezegd, dat Christus dierbaar was of zijn zal, maar er staat: "Hij is dierbaar," wat een voortdurende daad te kennen geeft. Hebt u nooit leren kennen, wat dat is, vier en twintig uren onder de indruk te verkeren van de weergaloze voortreffelijkheid en dierbaarheid van een gekruiste Zaligmaker? Laat ik u eens afvragen: zijn er hier niet sommigen, die voor heiligen doorgaan, die niet weten, wat dat is, een half uur onder die hoge en verheven gedachten van de

dierbaarheid van Jezus Christus te verkeren? Zodat wij moeten belijden, dat wij niet kunnen, zeggen, of wij Hem dierbaar of onwaardeerbaar moeten noemen? Doch wij mogen die twee namen samenvoegen, dat Hij een boven alles dierbare Christus is, Die onwaardeerbaar is.

3. Door het waar, rechtvaardigmakend geloof heeft een Christen de overhand in de doding van zijn onzichtbare en heersende begeerlijkheden, waar een tijdgelovige onmogelijk ooit toe komen kan. Is er geen groot onderscheid tussen een afgod, die uitgeworpen en een afgod, die uitgegaan is? Ik zal u zeggen, waarin voornamelijk de doding van huichelaars bestaat. De duivel woonde in hen als een zwarte duivel en nu komt hij terug in de gedaante van een engel des lichts. Tevoren woonde hij in hen door de geest van goddeloosheid en nu woont hij in hen door de geest van huichelarij, door die dingen na te bootsen, waartoe zij nooit werkelijk gekomen zijn, aangezien het de eer van het geloof is, het hart te reinigen, Hand. 15:9. Zijn hier niet velen aanwezig die niet weten, wat het is, één begeerlijkheid voor Christus te doden? Kunt u uzelf zo misleiden, o atheïsten, dat u met Christus als koningen zult heersen, zonder met Hem gestorven te zijn? Er is in deze dagen een mening, dat er berouw in de hemel zal zijn. Nu, het schijnt er veel van weg te hebben, dat de meeste Christenen thans dat gevoel omdragen, omdat er zo weinig berouw of bekering is, terwijl wij hier beneden zijn. Maar weet, dat geloof en heiligmaking onafscheidelijk met elkaar verbonden zijn. En wilt u weten, wat de kern is van de geloofsoefening? Laat mij u dan zeggen, dat er drie voorname dingen zijn, die het geloof voortdurend beschouwt en in het oog heeft.
  1. Het geloof ziet op de belofte, het verheugt zich daarin en het vindt daar rust.
  2. Het geloof ziet op de geboden plichten en daar roept het uit: "*Zie hier ben ik, ik zal naar Uw stem horen en Uw woord gehoorzamen!*"
  3. Het geloof ziet op de kroon, en daar verblijdt en verheugt het zich liefelijk in Goddelijke verwachtingen. O, welk een gezicht is dat, die eeuwige Prins te aanschouwen, Die aan het einde van onze loopbaan staat met een kroon in Zijn rechterhand, waarop deze spreuk gegraveerd is: "*Wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden.*" En wat denkt u, zal dat geloof niet hooggeschat worden, wanneer wij die onverwelkelijke kroon der zaligheid zullen ontvangen? Wat denkt u dat de bezigheid is van hen, die boven zijn? O, de hemel, de hemel! Indien wij het wisten, zouden wij dan niet in een heilige verrukking, met verlangen uitzien daar te mogen zijn? Geloofd zij Hij tot in al eeuwigheid die deze dierbare zaligheid voor ons verworven heeft.

Wij zullen voor ditmaal onze rede eindigen met nog een weinig te spreken over *de dingen, waarin een Christen gewoonlijk de verzekering geniet van zijn deel aan God*, - die tot de Goddelijke werking van de geloofsgenade gebracht wordt; - hetwelk tijden van verzegeling voor een Christen zijn.

1. De eerste tijd van verzegeling is, wanneer hij na de doding van een overheersende lust en afgod bevoorrecht wordt zijn naam te lezen in die dierbare en oude gedenkschriften des hemels, als hij mag zien, dat in deze Boeken zijn onwaardige naam door de hand van die Vorst geschreven is. Dit blijkt uit Openb. 2:17: *"Die overwint, Ik zal hem geven een witten keursteen, en op den keursteen een nieuwe naam geschreven, welken niemand kent, dan die hem ontvangt."* En ook uit 2 Tim. 4:8. Geloof mij, meer doding zou meer geloofsoefening geven. Wilt u de oorsprong van het ongeloof weten? Het is het ontbreken van de doding van onze begeerlijkheden. Ik weet niet waar de meesten van ons vannacht zullen blijven, maar dit staat vast, dat wij met veel voldaanheid met onze lusten omgaan en met die sterke afgoden, die ons zo krachtig overheersen.

2. Het is ook een tijd van verzegeling voor een Christen, wanneer hij toegelaten wordt tot de Goddelijke genieting van die verzadigende liefelikheden, welke in Christus gevonden worden. Wanneer was het, dat de Bruid zo dikwijls uitriep: *"Mijn Liefste is mijn, en ik ben Zijn!"* Was het niet, toen zij in het wijnhuis gevoerd werd en Zijn liefde de banier over haar was? Geloof mij, meer gemeenschap met een afwezige Christus zou ons meer, op een Goddelijke wijze doen delen in vrede met Hem. Wij achten hen gelukkig, die boven het bereik van al die redeneringen en twijfelingen zijn, welke wij zoveel onderhevig zijn.

3. Ook is het een tijd van verzegeling voor een Christen, wanneer hij veel in het verborgen in het gebed werkzaam is en hij veel gemeenschap en omgang met God heeft in die plicht, Dan. 11:21. Toen Daniël omtrent de tijd van het avondoffer biddende was, ontving hij een Goddelijke kennisgeving, namelijk, vrede met God, vs. 23. 'O man, zeer geliefde Gods, (dat sluit het grondwoord in) zeer gewenst man, of, man van begeerte', want hij was waarlijk begeerlijk en dierbaar bij Hem, die de heiligen in Zijn rechterhand houdt.

4. Het is ook een tijd van verzegeling voor een Christen, wanneer hij geroepen wordt, om een groot werk te doen of in een voortreffelijk heilig ambt geplaatst wordt. Zo werd Jeremia zijn eeuwige verkiezing bekend gemaakt, toen hij geroepen werd, om het Evangelie te preken aan een weerspanning volk, (Jer. 1:5) *'Eer dat gij uit de baarmoeder voortkwaamt, heb Ik u gekend en geheiligd.'* Christus geeft hun dat, als het ware, tot een spijs voor veertig dagen en om door de kracht daarvan vele dagen te kunnen gaan.

5. Dan is het ook een tijd van verzegeling, wanneer een Christen wordt wedergeboren tot een levende en eeuwige hoop. Zelfs dan, wanneer een Christen voor het eerst kennis aan Christus begint te krijgen, verklaart Hij hem soms al Zijn grenzeloze en eeuwige liefde. De reden waarom sommigen die nog maar zuigelingen in Christus zijn, zoveel naarstigheid betrachten, zoveel liefde oefenen en zo teer gesteld zijn door de heldere indrukken van hun aandeel aan

Christus, komt doordat hun, als het ware dagelijks vergund wordt, hun namen met duidelijke letters te lezen in het Boek des levens des Lams.

6. Eindelijk is ook dit een tijd van verzegeling voor een Christen, wanneer hij onder de een of andere benauwde beschikking gebracht wordt, als de oven zevenmaal heter gestookt wordt dan gewoonlijk, dan buigt God zich neer tot de Zijnen, om zich aan hen te openbaren. Wanneer ontving Johannes de meeste openbaringen van de hemel? Was het niet toen hij op het eiland Patmos was 'in de verdrukking en in het koninkrijk en in de lijdzaamheid van Jezus Christus, om het getuigenis van onze gezegende Heere?' Ook getuigt het de tekst in 2 Kor. 4:16 *"Maar hoewel onze uitwendige mens verdorven wordt, zo wordt nochtans de inwendige vernieuwd van dag tot dag."*

Nu zouden wij er bij u op willen aandringen, dat u toch ernstiger zijt in de oefening van deze dierbare genade. Ik zal u daartoe een kort begrip van de Christelijke leer geven in de volgende woorden, opdat u werkzaam mag zijn:

1. In het geloof, om u te verkwikken in de onzienlijke deugden en voortreffelijkheden van Christus.
2. In de hoop, om op die kostelijke kroon en die eeuwige waardigheid te zien, die de heilige gegeven worden.
3. In de doding van zonde, om uw afgoden te kruisigen, en
4. Om in lijdzaamheid uw ziel te bezitten, totdat u eens het duistere land zult doorgaan naar het dal van eeuwige verlustiging.

En wat hen aangaat, die het bloed van dit eeuwig verbond verachten en onderschatten en voor wie hun ongeloof geen kruis is (en ik zou willen, dat allen, die geen lust hebben zich tot Christus te wenden, dit overwegen) de toorn van de levende en eeuwige God blijft op hen, die niet geloven, volgens dat woord in Joh. 3:36: *"Die in de Zoon niet gelooft de toorn Gods blijft op hem."* (Engelse vertaling) Dit is een opmerkelijke uitdrukking: de toorn Gods zal voor een ongelovige niet zijn als een pelgrim of als een reiziger, die slechts inkeert om te vernachten, maar de toorn Gods zal voor hen die niet willen geloven, een huisgenoot zijn; hij zal bij hen blijven. Wee, eeuwig wee over hen, op wie die droevige en eeuwige metgezel, de toorn van de levende God, eeuwig blijven zal! Wij willen u dit alleen nog bekend maken, dat onder al degenen, die eeuwig van Jezus Christus worden buitengesloten, de ongelovigen in de eerste rij geplaatst zijn. In Openb. 21:8 worden eerst genoemd *de vreesachtigen en ongelovigen*, en in 2 Thess. 1:8 lezen wij, *'dat Christus, zal komen van de hemel met de engelen Zijner kracht'*. Om wat te doen? 'Met vlammend vuur wraak zal doen over degenen, die het Evangelie van onze Heere Jezus Christus *niet gehoorzaam zijn'*, dat is, die niet geloven. Ik bind deze vraag op uw harten, of uw namen ook geschreven staan op die rol, bij degenen die afgesneden zullen worden? Of bij degenen waarvan geschreven staat in 2 Thess. 2:12 *'dat zij allen verdoemd zullen worden, die niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid'*? O wat zal de toorn van een stervende Christus en van een

gekruisigde Zaligmaker vreselijk zijn! Deze is droeviger en verschrikkelijker dan de toorn Gods zou geweest zijn, indien Christus niet gestorven was.

Ik zal u, o huichelaars in Sion, het slechtste nieuws vertellen, dat ooit voor uw oren verkondigd is, namelijk dit: *dat Christus gestorven en weer opgestaan is*. Hetgeen een tijding van grote blijdschap is voor hen, die wedergeboren zijn tot een levende hoop en waarin zij zich mogen vertroosten. Maar al draagt u een harige mantel om te liegen en al gaat u, naar uw mening naar de hemel, o, wat droeve teleurstelling staat u te wachten!

Maar eer wij sluiten, bidden wij u, (als die rekenschap moet geven aan uw verschrikkelijke en vreselijke Rechter, die eens op Zijn troon zal zitten, welke Hij in de wolken zal vestigen), ja, wij smeken u bij alle blijdschap des hemels, wij smeken u bij alle eeuwige pijnen van de hel, en wij smeken u bij al de vloeken die in dit Boek geschreven zijn, en bij al de liefelijke en troostrijke beloften, die in dit eeuwig Evangelie zijn, en bij de liefde die u aan uw onsterfelijke zielen verschuldigd zijt, (en als u Christus niet wederom wilt kruisigen), geloof en omhelst de aanbiedingen, welke u nu worden gedaan. Wie weet of dit niet misschien de laatste dagvaarding is, die u ontvangt, om te geloven. Opdat niet, indien u deze verwerpt, Christus van de hemel kome, om dat droevig en beklaglijk vonnis over u uit te spreken: "Ga weg van Mij, gij vervloekten, Ik hebt u nooit gekend."

Nu, Hem, die deze dingen aan u kan zegenen, wensen wij de lof toe te brengen. Amen.

DERDE PREEK

En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft. 1 Johannes 3:23.

Salomo gaf zijn zoon dit gebod in Spreuken 22:26, *dat hij niet moest zijn onder degenen, die in de handklappen, en die voor schulden borg zijn.* Maar o, hoe vlekkeloos heeft onze gezegende Heere Jezus dat gebod overtreden, als Hij zich vernederde, Borg voor onze schuld wilde worden om te betalen wat wij onmogelijk konden voldoen! Is die wisseling van Christus met zondaren niet dierbaar? Hij omkranste Zijn dierbare nek met de band en het juk van onze ongerechtigheden en Hij heeft ons dat onvermoeiende, lichte en zachte juk van Zijn geboden gegeven, waarvan dit er één is, dat wij in Hem zullen geloven. De vlekkeloze Christus is zonde voor ons gemaakt, opdat wij zondaren, gerechtigheid Gods in Hem zouden zijn.

En is dit niet de veroordeling van de wereld, die niet in Hem geloven wil, dat wij ons niet verlustigen willen in hen lief te hebben? Dit wil ik u zeggen, dat, al zou u de helft van uw leven wenen en de andere helft bidden, nochtans, indien u die edele geloofsgenade miste, dat uw gerechtigheid voor Hem 'als een onrein en maanstondig kleed zou zijn'. Want wat is toch bidden zonder geloof anders dan een ijdel gebruiken van Zijn Naam? Wat zijn de samenspraken over de Goddelijke en dierbare waarheden zonder te geloven? Is het niet een liegen tegen de Heilige Geest en een vleien van God met onze lippen?

Dit willen wij u doen weten, dat er nu een liefelijke overeenstemming teweeggebracht is tussen Mozes en Christus, tussen de wet en het evangelie. De wet brengt ons tot Christus, de Zaligmaker en Christus brengt ons weer tot de wet, om een regel te zijn van onze wandel, waaraan wij ons hebben te onderwerpen. Wilt u een korte samenvatting weten van de wandel van een Christen? Het is een aangename reis tussen de berg Sinaï en de berg Sion, tussen Mozes en Christus, tussen de wet en het evangelie. Wij geloven, dat hoe dieper een Christen in zijn consciëntie door de wet geoefend is, vóór zijn vereniging met Christus, hoe kostelijker en voortreffelijker voordelen hem te wachten staan.

1. Er is dit voordeel verbonden aan een diepe oefening door de wet, dat het de weg is, om meer bevestigd te worden in het geloof, wanneer eenmaal onze vereniging met Christus begonnen is. O Christenen, wilt u weten wat het gebouw van de genade binnen u, doet zijn als een ingebogen wand en een aangestoten muur, waardoor u dikwijls in gevaar bent het fundament op te breken? Het is dit, dat u niet onder de tuchtiging van de wet geweest zijt, vóór uw geloven in Jezus Christus. Er zijn er, die geen drie dagen aan de

berg Sinai vertoefd hebben en die ook niet veel dagen zullen blijven op de berg Sion.

2. Dan is ook dit voordeel te wachten op diepe oefening door de wet, dat deze Christus dierbaar maakt aan de ziel. Wat vervult de ziel van een Christen met veel hoge en uitnemende gedachten van Christus? Is het niet dit, dat de wet ons onze dienstbaarheid doet kennen en ons, om zo te zeggen, bij de hoornen vat? Dat betekent dat de wet ons vloekt en het vonnis van veroordeling over ons uitspreekt. Wat ons zulke geringe en lage gedachten van de dierbare Christus doet hebben is, dat de meesten geen kennis hebben aan de diepe en scherpe tucht van de wet, hetwelk in de praktijk van de meeste Christenen een verborgenheid is. U weet, dat er vier rivieren voortvloeiden uit het Paradijs, waarin God de mens eerst geplaatst had. En zo kunnen wij ook zeggen, dat er vier gulden rivieren zijn, waardoor de verloren en verdorven mens gebracht wordt naar de hof van Eden, het Paradijs van eeuwige verlustiging. Er is de dierbare rivier van Christus' gerechtigheid, waardoor wij moeten gerechtvaardigd worden. Dan is er de rivier van Zijn heiligmaking, waardoor wij moeten gereinigd worden. Verder is er de rivier van Christus' wijsheid, waardoor wij geleid moeten worden door de woestijn, waarin wij ronddwalen. En eindelijk is er de rivier van Christus' verlossing, waardoor wij verlost moeten worden uit de macht van onze vijanden en de strijd in ons voordeel zal uitvallen. Het is door de verlossing, die in Christus is, dat wij eens dat triomflied zullen zingen: *"Dood, waar is uw prikkel! Hel, waar is uw overwinning!"* O, wat zullen die rivieren liefelijk en verkwikkend zijn voor een ziel, die hier heftig vervolgd is door de wet! Zolang wij de walgelijkheid van onze melaatsheid niet zien in de spiegel van de wet, hebben wij onze Abána en Parpar, waarvan wij redding verwachten. Maar als onze toestand waarlijk ontdekt is, dan zullen wij tevreden zijn met ons zevenmaal in de Jordaan te wassen.
3. Ook dit voordeel is aan diepe ontdekking door de wet verbonden, dat het een Christen voortdurend onder indrukken doet leven van de gruwelijkheid van de zonde. Wat toch maakt de zonde voor een Christen bovenmate zondig? Is het niet dit, dat hij veertig dagen in de school van Mozes geweest is? Naar onze mening is dit de reden, waarom zulke dwazen als wij zijn met de zonde spotten, dat wij niet weten, wat het is, onder de macht van de toorn en onder een gevoel van de gramschap Gods te zijn.

Nu, om te komen tot de zaak waarover wij voorgenomen hebben te spreken, wij zeiden u, toen wij voor de eerste keer over deze woorden spraken, dat er veel voortreffelijke dingen over de genade van het geloof worden voorgesteld.

De eerste zaak die wij voorstelden aangaande deze wortelgenade, het geloof, was het oneindig voordeel, dat uit de geloofsoefening en het gehoorzamen van dit gebod voor een Christen vloeit. Dit hebben wij opgehelderd, niet alleen uit het doel maar ook uit de natuur van dit gebod. Om nu verder nog iets over die zaak te spreken, zullen wij u de volgende overwegingen voorstellen, welke ten volle

aantonen de voordelen die aan deze voortreffelijke geloofsgenade verbonden zijn.

1. De eerste overweging is het bewijs dat het geloof Christus aan de ziel dierbaar maakt, volgens dat woord uit 1 Petrus 2:7 "*U dan, die gelooft, is Hij dierbaar.*" Wij wensen dat u dit goed weet, dat het *geloof* Christus dierbaarder maakt aan de ziel, dan het *gevoel* of iets anders doen kan.

1. Het geloof maakt Christus aan de ziel dierbaarder dan het gevoel, omdat de hoogachting die het geloof voor Christus heeft, gegrond is op de voortreffelijkheid van Zijn Persoon, terwijl de hoogachting van het gevoel gebouwd is op de uitnemendheid van Zijn handelingen, zodat zij Hem liefheeft en hoogacht, omdat Hij Zich zodanig voor haar betoont. Die heldhaftige genade van het geloof echter ziet op de voortreffelijkheid van de Persoon Christus, en dat maakt Hem dierbaar voor de ziel.
2. Het geloof maakt Christus dierbaarder dan het gevoel omdat het gevoel op de liefde ziet, welke Christus in Zijn aangezicht, handen en voeten ten toon spreidt, terwijl het geloof ziet op de liefde, welke in Zijn hart is. Het gevoel zal uitroepen: "Wie is U gelijk, Wiens gestalte is als de Libanon, uitverkoren als de cederen, Wiens handen zijn als gouden ringen, gevuld met turkoois, Wiens schenkelen zijn als marmeren pilaren, op voeten van het dichtste goud!" Het gevoel zal de glimlachen van Christus zien en zich verwonderen; het zal op Zijn beschikkingen en handelingen zien en gedrongen worden uit te roepen: "*Wie is U gelijk!*" Maar het geloof verkwikt zich in de Bron, waaruit al deze fonteynen en stromen van liefde ontspringen.
3. Het geloof maakt Christus dierbaarder dan het gevoel, omdat het geloof niet alleen ziet op wat Christus op het ogenblik is, maar op wat Christus is van eeuwigheid, vóór de tijd en wat Christus zijn zal tot in alle eeuwigheid, ná de tijd. Terwijl het gevoel alleen ziet op wat Christus op het ogenblik is. U moet dit zo opvatten, dat de aangename reis van het geloof tussen oneindige liefde *van* eeuwigheid en oneindige liefde *tot in* eeuwigheid, het geloof in een zee van verwondering doet wegzinken en de gedachten tot de hoogste top van verlangen en hoogachting doet oprijzen.
4. Wij kunnen er nog aan toevoegen, dat de indruk van de dierbaarheid van Christus die het gevoel op de ziel maakt, niet zo blijvend, niet zo vastberaden is als die, welke het geloof maakt. O, wat geeft het geloof de Christen een ruime blik op Christus! Hoe vertoont het Christus aan hem, versierd met heerlijkheid en Goddelijke majesteit? Het gevoel volgt Christus meer om Zijn wonderen, om Zijn liefde te ondervinden en om van de broden te eten, terwijl het geloof Christus bovenal om Zijn Persoon volgt.

2. De tweede overweging, welke het voordeel van de geloofsgenade aantoonst is deze, dat het geloof, als het ware, een zekere macht bij God heeft, zodat een Christen ook ontvangen zal, wat hij in het *geloof* zoekt. Het is die edele gift, die in het geloof begrepen ligt, dat het nooit iets zal onthouden worden wat het

zoekt, volgens Matth. 21:22: "Al wat gij begeren zult in het gebed, gelovende, zult gij ontvangen." Hetzelfde staat in Joh. 15:7 "Indien gij in Mij blijft, (dat is, in Mij gelooft), (...) zo wat gij wilt, zult gij begeren en het zal u geschieden." Het blijkt ook duidelijk uit het vers dat onze tekst voorafgaat, dat wij, indien wij dit gebod des geloofs gehoorzamen, van Hem ontvangen zullen wat wij bidden. In verband hiermee wil ik u deze twee dingen zeggen:

1. Dat Christus soms een blank papier in de hand van een Christen geeft, die veel in geloofsoefening werkzaam is, volgens Matth. 20:32. Wordt daar aan die man, als het ware, geen onbeschreven papier in handen gegeven, wat hij kan invullen? "*Wat wilt gij, dat Ik u doe?*" Christus verlangt van hem, dat hij er op zal schrijven, wat hij wil.
2. En dan nog dit, dat een van de hoogste trappen van Christus' weergalozе neerbuiging is, dat Hij zich dikwijls zó laag neerbuigt, dat als zij met een voorstel tot Hem gaan en in hun vermetelheid iets van Hem begeren, Hij het Zijn kinderen geeft. Dit blijkt uit die wonderlijke woorden in Markus 10:35, 36. De twee discipelen, die hun begeerte aan Christus kenbaar maakten, zeiden: "*Wij wilden wel, dat Gij ons deedt, zo wat wij begeren zullen,*" en Hij beantwoordt dit regelrecht met: "*Wat wilt gij, dat Ik u doe?*" Christus heeft een oneindige welwillendheid, om de begeerten van de Zijnen in te willigen. En wat nog meer Christus' onbegrensde goedwilligheid openbaart, om de begeerten van allen die Hem toebehoren, in te willigen, is dat woord in Joh. 16:24, waar Hij tot Zijn discipelen spreekt: "Tot nog toe hebt gij Mij niets gebeden in Mijn naam." (Engelse vertaling) U moet niet menen, dat Petrus, Jakobus en Johannes nooit een verzoek aan Christus hadden gedaan, maar met die uitdrukking wordt dit te kennen gegeven: '*Gij hebt niets verzocht in vergelijking met hetgeen Ik graag wil geven en wat uw nood wél vereist, wat gij van Mij moest begeerd hebben.*'
3. Een derde overweging, om het voordeel van het geloof aan te wijzen, is deze: het die genade waardoor alle genaden van de Geest in het leven en in werking gehouden worden. Het geloof is het grote rad, waarvan alle kleinere raderen hun beweging ontvangen. Als wij het zo mogen uitdrukken: het geloof is het 'primum mobile', het rad wat eerst in beweging komt en alle lagerstaande genaden van de Geest in beweging brengt, volgens 2 Petrus 1:5: "*Voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid Godzaligheid, en bij de Godzaligheid broederlijke liefde.*"
  1. De genade van het geloof houdt de genade van de liefde werkzaam, zoals blijkt uit Efeze 3:17, waar deze twee genaden bij elkaar gevoegd worden. Hetzelfde staat in Rom. 5:1 vergeleken met vers 5. "*Gerechtvaardigd zijnde uit het geloof*", heeft tot gevolg dat "*de liefde Gods in onze harten uitgestort is.*" Het is dus zeker, dat het geloof de liefde levendig houdt, omdat het

geloof de verspieder van de ziel is, die als een verstandige en dierbare bode uitgaat en voorwerpen voor de liefde inbrengt. Het geloof schuift het voorhangsel opzij en de liefde zit neer en verlustigt zich in wat het geloof ontdekt.

2. Zo houdt de genade van het geloof ook de genade van de doding der zonde in oefening, wat niet alleen uit Efeze 5:6 duidelijk blijkt, maar ook uit 1 Joh. 5:4: *"En dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof."* Het is zeker, dat het geloof niet alleen de doding der zonde in oefening houdt en de heiligheid bevordert, omdat het geloof aan een Christen de volkomen zuiverheid en vlekkeloze heiligheid van Jezus Christus aanneemt, maar ook omdat het geloof hun afgoden smakeloos maakt 'als het witte van een dooier en als laffe spijs'. Het beste beginsel voor doding der zonde is, de ontdekking van de onzichtbare deugden van Jezus Christus. De doding der zonde die voortkomt uit een lieflijke ontdekking van de voortreffelijkheid van Jezus Christus, is de oprechtste en duurzaamste, evenals water wat uit de hoogste bron ontspringt niet alleen constant vloeit, maar ook diep en het helderst is.
3. Het geloof heeft ook invloed op de doding der zonde, omdat het de oneindige kracht van Jezus Christus aangrijpt, waardoor een Christen in staat gesteld wordt zijn verdorvenheden te doden.
4. Het geloof maakt ook gebruik van het bloed van besprenging, waardoor wij gereinigd worden van dode werken.
5. Het geloof houdt ook de genade van nederigheid werkzaam, zoals blijkt uit Rom. 8:27. *Door welke wet is de roem uitgesloten? Vraagt Paulus. Niet door de wet der werken, maar door de wet des geloofs.*
6. Het geloof houdt ook de genade van blijdschap in oefening, volgens Rom. 15:13 *"De God nu der hoop vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het geloven."* Daaruit ziet u, dat de eigen vrucht van het geloof is blijdschap in de Heilige Geest. Wij zouden ons zeker meer verblijden als wij meer geloofden.
7. Tenslotte, het geloof houdt ook de genade van de hoop werkzaam. Want het is onmogelijk, dat de hoop levendig geoefend wordt, als het geloof niet in oefening is. Dit moge tot uw beschaming zijn, want hoe kunnen wij hopen het beloofde te krijgen, als ons geloof niet eerst de belofte omhelst? Er is dus dit verschil tussen de genade van het geloof en de genade van de hoop: het geloof omhelst de *belofte*, maar de hoop omhelst *hetgeen beloofd wordt*.

4. De vierde overweging, waaruit de uitnemendheid van de genade des geloofs kan blijken, is dat het een genade is, waardoor een Christen tot de meest geestelijke gemeenschap en tot de meest bestendige omgang met de hemel komt. Wilt u die kwestie opgelost en vastgesteld hebben, wat de beste weg is, 'om die liefde niet op te wekken noch wakker te maken, totdat het dezelve luste?' Wees veel gelovig werkzaam. Dit blijkt uit Efeze 3:17: *"Opdat Christus door*

het geloof in uw harten wone." Door de oefening van alle andere genaden is Christus maar evenals een reiziger, die inkomt om te overnachten, maar door de oefening van deze genade komt Hij woning bij ons maken. Ik zal u zeggen, wat het geloof is. Het is een ladder, die van de aarde tot de hemel reikt, langs welke sporten een Christen dagelijks naar de hemel opklimt en omgang heeft met het Hogerhuis. Het geloof is die genade, waardoor wij toegang hebben tot de troon der genade. Het geloof leidt de gelovige tot de troon. Zonder geloof kan hij daar geen toegang krijgen, noch zich verheugen, wanneer hij daar is.

5. Dan is er nog dit voordeel aan de oefening van het geloofs verbonden: een gelovig Christen is een biddend Christen, volgens Markus 9:24. Daar worden die twee samengevoegd: *"Ik geloof, Heere,"* op welke belijdenis hij dadelijk aan het bidden raakt: *"Kom mijn ongelovigheid te hulp."* Het is ook duidelijk in Psalm 63:2: *"O God, Gij zijt mijn God, ik zoek U in de dageraad, mijn ziel dorst naar U!"* Het geloof is een genade die soms zeer ongeduldig is, maar wij kunnen er altijd van zeggen, dat het een zeer ijverige genade is. O, is het niet de verwaarlozing van deze dierbare geloofsoefening en het verzuim van het eenzaam gebed, waardoor onze magerheid in ons aangezicht tegen ons getuigt en waardoor onze zielen als een onvruchtbare wildernis zijn? Ik ben er vast van overtuigd, dat, sinds er volgelingen van Christus zijn en vanaf dit eeuwig Evangelie in het Paradijs gepredikt werd, het verborgen gebed nooit zo verzuimd werd dan thans. Wij hebben al onze gebeden veranderd in complimenten bij God. Wij weten niet wat het is, te middernacht op te staan om tot God te roepen en naar onze Maker te vragen in de stille nachtwaken. O, wat is dat een aangename ontspanning van de slaap, zich in de stille nachttijden terug te trekken van alle gedachten aan wereldse dingen en met de onzichtbare Majesteit te onderhandelen!

6. Een zesde overweging, om de voordelen van het geloof aan te wijzen, is deze, dat het geloof die genade is, welke de gehoorzaamheid van een Christen vergemakkelijkt en vermakelijk en licht maakt. Dit wordt aangetoond in Hebr. 11:8: *"Door het geloof is Abraham geroepen zijnde gehoorzaam geweest, om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan niet wetende, waar hij komen zou."* Het woord kan vertaald worden 'hij heeft blijmoedig gehoorzaamd'. Zo ook in vers 17: *"Door het geloof heeft hij zijn eniggeborene geofferd."* Weet u hoe het komt, dat Zijn geboden u een last en Zijn bevelen u een kruis zijn? Het is omdat u niet gelooft. Het is volkomen zeker dat het voor een Christen onmogelijk is met aangenaamheid en blijdschap te gehoorzamen, zonder te geloven. Het geloof houdt de kroon omhoog voor een Christen en het gezicht op zijn koon maakt hem gehoorzaam. Het geloof put sterkte uit Christus en die sterkte maakt gehoorzamen gemakkelijk. Het geloof ziet op de voortreffelijkheid van Christus en dit maakt, dat hij zijn plicht meer als een *voorrecht* dan zijn *plicht* beschouwt. Wij zijn hier zeker van, dat de wielen van onze wagen zich sneller zouden bewegen, - evenals de wagens van Aminadab,

[Engelse vertaling van Hoogl. 6:12 'van mijn vrijwillig volk'] - als wij meer bezig waren in geloofsoefening. Wilt u een antwoord hebben op de vraag, wat het éérste vereist wordt van een Christen, zolang hij hier beneden verkeert? Geloof. En wat wordt in de tweede plaats vereist? Geloof. En wat wordt in de derde plaats vereist? Ook geloof; het geloof boven alle dingen en boven alle dingen het geloof.

7. Verder is er ook nog dit voordeel aan verbonden, dat door het geloof onze Godsdienstige verrichtingen en onze gebeden aangenaam zijn bij God. Weet u wat het gebed van een Christen is, dat niet in het geloof wordt opgezonden? 'Het is een rook in Zijn neus, een vuur de ganse dag brandende'. 'Het offer van de ongelovige is de Heere een gruwel'. Dit blijkt ook uit Hebr. 11:4: "*Door het geloof heeft Abel een meerder offerande geofferd dan Kain.*" Veel van onze gebeden blijven onbeantwoord, omdat wij die edele oefening van het geloof missen.

8. En laat ons er tenslotte nog dit bijvoegen, dat het geloof die genade is, waardoor een Christen een volkomen en als het ware, onmiddellijk gezicht ontvangt van grote dingen, die hem beloofd worden. Het geloof brengt een Christen binnen het gezicht van de hemel, ja, het geloof brengt hem binnen het gezicht van God Zelf, volgens Hebr. 11:1: "*Het geloof is een bewijs van de zaken, die men niet ziet*"; en volgens die wonderlijke paradox, welke in vers 27 staat, *dat Mozes door het geloof Hem zag, Die onzichtbaar is*. Is dat niet onmogelijk, Iemand te zien Die niet gezien kan worden? Dus het houdt in dat de geloofsontdekkingen van God zó vast en zeker zijn, als hetgeen onze natuurlijke ogen waarnemen. Het geloof is een intelligente genade, ja, het is een zeer zekere en onfeilbare genade. Wat kan het geloof niet al doen? En wat kunnen wij doen, als wij het geloof missen?

Om het voordeel en de voortreffelijkheid van het geloof nog duidelijker aan te tonen, zullen wij de nadelen opsommen van die jammerlijke zonde van ongelooft.

I. Dit nadeel is aan de zonde van ongelooft verbonden, dat alles, wat een ongelovige doet, onrein en bevlekt is, volgens Tit. 1:15: "*Den bevleekten en ongelovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en consciëntie zijn bevleekt.*" Hun gebed is onrein. Salomo zegt, *dat zelfs hun ploegen zonde is*. Ja, zelfs hun uitnemendste plichten zijn, op de manier zoals zij die verrichten, een gruwel bij God, volgens Rom. 14:23: "*Al wat niet uit het geloof is, is zonde.*" Gemis van geloof is een grote besmetting van al onze daden en verrichtingen.

II. Een tweede nadeel van het ongelooft is, dat het voor iemand, die onder de macht van het ongelooft ligt, onmogelijk is ook maar aan één begerlijkheid of afgod te sterven. Wij wijzen hiervoor naar Matth. 17:20, waar staat dat Christus, toen Zijn discipelen tot Hem kwamen en Hem vroegen: "*Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?*" Jezus dit antwoord gaf: "*Om uws ongeloofs wil.*" Het

ongeloof neemt de wapenen op om onze afgoden met alle kracht te verdedigen. Niets zal onze verdorvenheid zozeer doden, dan geloofsoefening. Wanneer dat terzijde wordt gelegd, dan hebben wij onze wapenen afgelegd en in zekere zin een vredescontract met onze afgoden gesloten, dat wij hen niet zullen aanvallen, als zij ons niet aanvallen.

III. Ook heeft de zonde van ongelooft dit nadeel, dat het de genade van verzekering verhindert, zodat men er niet toe komen kan, maar altijd als de baren van de zee, heen en weer geslingerd wordt, omdat men niet tot geloofsbeoefening komt. Dit blijkt uit Jesaja 7:9: *"Indien gij niet gelooft, zekerlijk gij zult niet bevestigd worden."*

IV. Een vierde nadeel, dat aan het ongelooft verbonden is: het is de moeder van verharding en ongevoeligheid, volgens Markus 16:14. Daar verwijt Christus twee van Zijn discipelen hun ongelovigheid, die verharding tot gevolg heeft. Het blijkt ook duidelijk uit Hand. 19:9, waar die twee zuster-duivels, ongelooft en verharding, samengevoegd en aaneengestremgeld worden. Het is in feite het ongelooft die al de genaden tegenstaat en dus ook de teerheid.

V. Dit is ook een nadeel van de zonde van ongelooft, dat het zwanger is van opstand tegen en afval van God, volgens Hebr. 3:12: *"Ziet toe, broeders, dat niet te eniger tijd in iemand van u zij een boos, ongelovig hart."* En dan volgt de vrucht: *"om af te wijken van den levenden God."* Het is werkelijk geen wonder dat het ongelooft in barensnood is, om dat vervloekte kind 'afval' te baren. Niet alleen, omdat een kind van God hierdoor zijn gedachten van de uitnemendheid van Christus verliest, maar ook omdat daardoor zijn gedachten en liefde tot zijn afgoden vermeerderen. In hen, die in ongelooft leven, wordt Christus minder en nemen de afgoden toe in liefde, verlangen en hoogachting.

VI. Een zesde nadeel van de zonde van ongelooft is, dat het veel opmerkelijke mededelingen en tekenen van de liefde en gunst van de Allerhoogste verhindert. In Mattheüs 13:58 lezen wij dat droevig woord: *"Hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan vanwege hun ongelooft."* Het ongelooft hield Christus, als het ware tegen, waardoor Hij niet kon verrichten wat Hij wilde.

Voordat wij onze rede gaan besluiten, wil ik nog deze twee verzwaringen omstandigheden aan de zonde van ongelooft toevoegen. Dat kan nog meer kracht bijzetten aan hetgeen wij al gesproken hebben. Er zijn, zeg ik, twee verzwaringen van de zonde van ongelooft, zelfs in Zijn kinderen, die recht hebben en geroepen worden te geloven.

1. Wanneer u, nadat Christus zeer duidelijke ontdekkingen van Zichzelf heeft gegeven, waarin u als het ware, Hem van aangezicht tot aangezicht gezien hebt, dan nog niet wilt geloven. Dit blijkt duidelijk uit Joh. 6:36, waar Christus spreekt: *"Maar Ik heb u gezegd, dat gij Mij ook gezien hebt, en gij gelooft"*

niet." Er is geen openbaring van Christus' tegenwoordigheid of die is een getuige tegen u, wegens uw ongeloof. Wilt u een hoorbare stem hebben, die u de weg aanwijst om het te verbeteren? Het is deze: "*Gelooft in de Zoon van God.*"

2. Wanneer u, niettegenstaande de zichtbare bewijzen van de macht van Christus, - al was het maar in de doding van de een of andere begeerlijkheid of afgod in u, - toch niet wilt geloven, maar bij nieuwe verzoeken twijfelt aan Zijn liefde. Christus preekt geloof door Zijn Woord. Hij preekt geloof door Zijn lijden. Hij preekt geloof door Zijn voorzienigheid. Hij preekt geloof door Zijn beloften. En Hij preekt geloof door Zijn roede. Indien deze vijf middelen uw harten niet kunnen bewegen om te geloven, wat kan het dan doen? Prediken niet de beide wonden in Zijn dierbare handen u dit geloofsstuk: "*Gelooft in Mij?*" Predikt niet de wonde in Zijn zijde u deze leer, dat u in Hem moet *geloven*? Prediken u niet die twee wonden, welke in Zijn dierbare voeten geslagen zijn, dat u in een gekruisigde Zaligmaker moet geloven? Laat ons dit nog zeggen, dat dit soms de toestand van Zijn volk is, dat zij, na overtuigd te zijn dat het hun plicht is te geloven en ook na enige begeerte zich aan Christus te verbinden, zich nóg onbekwaam vinden tot die vereniging te komen. Is het niet zo, dat te *willen* geloven soms wel bij u is, maar dat u niet weet, hoe het te *volbrengen*? Wanneer een Christen in zo'n toestand verkeert, wat zeer veel voorkomt, dat overtuiging van de plicht om te geloven en enige begeerten om met Christus te verenigen, niet achtervolgd worden door een dadelijk volbrengen, dan zou ik willen, dat hij van die omstandigheid dit viervoudig gebruik maakt.

1^e Sta ernaar, dat uw overtuigingen dieper in u geworteld worden. Het gebeurt soms, dat besluiten en begeerten, om te geloven, niet gezegend worden met een dadelijk geloven, omdat de overtuiging van onze plicht om te geloven, niet diep genoeg op onze consciëntie is gedrukt.

2^e Wees overtuigd van de dodelijke vijandschap, van de verborgenheid van ongerechtigheid in u. Vandaar komt het dat u enigmate de wil kunt hebben om te doen maar toch de macht kunt missen om te volbrengen. Wij moeten bekennen, dat het in deze dagen geen gewone kwaal is, zo'n tegenstrijdigheid te ondervinden tussen de wil en de praktijk van een Christen, *want onze wil is meestal niet beter dan onze praktijk*. Maar soms is de wil er wel en dan perst het de klacht uit: "*Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?*"

3e Houdt u veel bezig met gebruikmaken van Christus, opdat Hij, waar Hij het willen heeft gegeven, ook het volbrengen moge werken. Christus is in zo'n toestand bezig, de Zijnen te overtuigen, dat het geloof een gave Gods is. Het geloof is zo'n edele genade, dat het niet uit onze voornemens of pogingen kan gesponnen worden. Het geloof is zo'n Goddelijke plant, dat het alleen door des Vaders rechterhand in onze ziel gepland kan worden.

4^e Laat u in deze omstandigheid overtuigen van de voortreffelijkheid van de *geloofsgenade*, (de moeilijkheid om iets te verkrijgen, bewijst gelijk de voortreffelijkheid ervan) want er is geen zonde, of zij kan daardoor gemakkelijk overwonnen worden. Het is licht en gemakkelijk de paden van onze afgoden te doorkruisen, maar alleen door de genade van de Geest. En die voortreffelijke genade kan niet zonder strijd verkregen worden.

U, die vreemdelingen van Jezus Christus zijt en nog niet weet, wat het is, u aan Hem te verbinden, wij bidden u in de Naam van Christus: *laat u met Hem verzoenen*. Wat weet u ervan, o mensen, of o Godloochenaars, of dit niet de laatste oproep is, die u ooit zult krijgen om in Hem te geloven? Omdat u aan deze dierbare dagvaarding geen gehoor heeft, zal er u een andere worden aangeboden, die u niet zult kunnen doorstaan. Ik herinner mij van iemand gelezen te hebben, die over duizenden mensen bevel voerde en die, hen overziende, begon te wenen bij de gedachte dat zij binnen enkele jaren allen in het graf zouden liggen en in de eeuwigheid zouden zijn. O, wat is het een zaak van groot belang voor ons, onszelf te beproeven, hoe het met ons staat! Wij zijn niet bevreesd, dat wij de liefde zullen te kort doen, als wij de wens uitspreken, dat maar één van de tien die hier zitten, erfgenaam van het eeuwige leven worden en een gegronde en geestelijke verwachting van de hemel hebben.

Ik ben bang dat, wanneer Christus op dit ogenblik in ons midden kwam om tot ons te spreken, Hij niet alleen tot elke twaalf onder ons zou zeggen: "*Eén van u zal Mij verraden*," maar dat Hij tot elk twaalftal zou zeggen: "*Elf van u zullen Mij verraden en maar één van u zal vrij uitgaan*." O, hebt u er geen belang bij te onderzoeken, waar u die nacht zult doorbrengen, wanneer de lange schaduw van de eeuwige avond zich over u zal uitstrekken! Ik denk, dat er sommigen zijn, 'die zo stijf geworden zijn op hun droesem', dat zij, al zouden ze één dag in hel de pijnigingen zien die daar geleden worden, zich niet zouden bekeren, als ze de volgende dag hun leven weer op aarde konden voortzetten, Ja wat méér is, ze zouden, als ze een hele dag de hemelse vreugde mochten aanschouwen en daarna weer op de aarde terug zouden keren, die gezegende en eeuwige liefelikheden nog niet najagen. O, wordt Christus door ons niet zeer miskend?

Maar laat mij u dit zeggen: "Het ene wee is weggegaan, ziet een ander wee komt." O, hoe gillen die geesten, die in hun eeuwige gevangenis gegaan zijn waaruit geen verlossing is! Wat zal uw deel zijn, wanneer Christus op de wolken zal komen? Ik ben er zeker van, dat er velen zijn die het te dien dage een verrukkelijke leer zouden achten, dat er geen dood en geen God en geen eeuwigheid zijn zou! O, wilt u geloven, dat het zwaard van Gods gerechtigheid in de hemel gescherpt is en dat het zal neerdalen om een slachtoffer te hebben, niet op Edom, noch te Bozra, *maar Hij zal een slachtoffer hebben onder het volk, dat*

een verbond met Hem scheen te maken met offerande. Ach, ach, moeten wij dát van u zeggen?

Indien dit argument bij velen werd aangevoerd, dat zij binnen veertig dagen in hun eeuwig huis zouden zijn, zij zouden er negen en dertig dagen ervan doorbrengen met zich in hun begerlijkheden te vermaken. Ik ben er van overtuigd, dat velen menen, dat de weg, die van de aarde naar de hemel leidt, maar een reis van één dag is. Zij menen, dat zij in één dag kunnen geloven en als het avond is zullen triomferen. Maar o, het zal een kortstondige zege zijn, welke zulke gelovigen behalen zullen.

Daarom, o tracht toch met een gekruiste Zaligmaker u te verenigen, op Hem te rusten door geloof, u in Hem te verlustigen in liefde, opdat onze zielen verlangend mogen uitzien naar de dag, wanneer die stem in de hemel zal gehoord worden, die zo lieflijk zal worden gezongen: *"Sta op, Mijn vriendin, Mijn schone, en kom. Want ziet, uw winter is voorbij, uw eeuwige zomer is aangebroken en de zangtijd genaakt."*

Wanneer Christus zal komen op de bergen van Bether, dan zal Hij roepen: *"Zie, Ik kom!"* En de ziel zal lieflijk antwoorden: *"Kom, gezegende Heere Jezus, ja kom!"* O, welk een zalig leven zal dat zijn, als u met deze twee armen eeuwig Christus zult omvangen en Hem in uw armen zult sluiten, of liever, van Hem zult omarmd worden!

Wacht op Hem, want Hij zal komen en Zijn loon is met Hem. En Hij zal eens de vermoeide reizigers der hoop thuis halen. Amen.

VIERDE PREEK

En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft. 1 Johannes 3:23.

Er zijn twee grote en uitnemende giften, welke God in Zijn grondeloze liefde aan Zijn kinderen geschonken heeft. Ten eerste, die oneindige gift en koninklijke gave, Zijn eigen geliefde Zoon Jezus Christus, Die in Joh. 4:10 de *Gave Gods* genoemd wordt.

Ten tweede, die voortreffelijke gift, de geloofsgenade, die God de Zijnen gegeven heeft, die óók in Efeze 2:8 *Gods Gave* wordt genoemd. Is het niet zeker, dat deze twee genadegiften ons hart en ziel nauw aan Hem moesten verbinden? De oneindige Majesteit kon geen groter gift geven dan Zijn Zoon, en oneindige armoede kon geen zo gepaste gift ontvangen dan Christus is. Het is de edelste Gave, Die de hemel kon geven en het is het grootste voordeel Die op aarde te ontvangen.

Wij wensten wel, dat het merendeel van de mensen, die hun tijd doorbrengen met het najagen van geringe en voorbijgaande ijdelheden, eens onderzochten en zich bezighielden met de gedachte, hoe zij het beste die dierbare Christus kunnen najagen. Wij wensten wel, dat al de vragen en alle woordenstrijd van deze tijd omgezet werden in die zielbekommerende vraag: *"Wat moet ik doen, om zalig te worden?"* En dat alle geschillen, twist- en strijdvragen van de tijd werden omgezet in dat Goddelijk geschilpunt en die hemelse strijdvraag: *wie is het meest voor Christus? Wie is er het meest voor om die edele en voortreffelijke Plant van Naam te verheffen?* En dat al uw bemoeiing en uw naspeuren van het gedrag en de toestand van andere mensen omgezet werden in dat nuttig onderzoek: *uzelf te beproeven en te onderzoeken, of gij in het geloof zijt.*

Ik zou u deze vraag willen stellen: *"Wat denkt u van die dierbare Christus, ziende, dat Hij het edele Voorwerp des geloofs is? Wij wensen, dat u slechts de volgende zaken overweegt, waardoor Christus zeer aan uw hart wordt aangetrokken."*

1^e. Het is nog nooit gebeurd, dat iemand die met zijn geloofsogen de weergalozе schoonheid en de alles overklimmende waarde van de gekruiste Zaligmaker heeft gezien zich weer van Hem heeft afgekeerd en Zijn vijand is geworden. Er is een zielveroverende kracht in het aangezicht van Christus en er is een hartinnemende en overwinnende kracht in de schoonheid van Jezus Christus. Het eerste gezicht van Christus, dat de vervolgende Paulus kreeg, boeide hem in een eindeloze gevangenschap van liefde.

2^e. Dan wilden wij u dit zeggen van die dierbare Christus, of het onze zielen aan Hem mocht verbinden, dat Hij, hoe de gelovigen Christus ook verongelijken, nooit een kwaad woord van hen tot Zijn Vader spreekt, maar hen

daarentegen prijst. Dit blijkt duidelijk uit Joh. 17:6, waar Christus de discipelen bij de Vader prijst vanwege de genade van hun gehoorzaamheid: "Zij hebben Uw woord bewaard," en in vs. 8 wegens de genade van geloof: "Zij hebben geloofd, dat gij Mij gezonden hebt." En waren de discipelen toch niet hoogst gebrekkig in gehoorzaamheid, zowel hierin, dat zij hun kruis niet opnamen en Hem navolgden, als daarin, dat zij Hem verlieten toen Hij naar de zaal van Kájafas gevoerd werd? Waren zij ook niet zeer gebrekkig in het geloof? Hoe blijkt dat uit Matth. 17:17 en ook uit Joh. 14:1. Hij bestraft hen wegens hun ongelooft en dringt er bij hen op aan, dat zij in Hem zullen geloven, maar toch prijst Hij hen bij de Vader, als zeer volmaakt in die dingen.

3^e. Tenslotte wil ik nog dit van Hem zeggen, Die de edele Persoon is op Wie het geloof ziet: ziet op de oneindige diepten van Christus' neerbuiging en u zult geprikkeld worden Hem lief te hebben. Was het niet oneindige liefde, welke Christus drie dagen in het graf deed liggen, opdat wij al de eeuwen der eeuwigheid door, bij Hem zouden zijn? Was het niet oneindige neerbuiging, welke Hem op Zijn dierbaar hoofd een doornenkroon deed dragen, opdat wij eeuwig een kroon van heerlijkheid zouden mogen dragen? Was het niet oneindige neerbuiging, welke Christus een purperen mantel deed dragen, opdat wij die kostbare mantel van de gerechtigheid der heiligen zouden mogen dragen? Was het niet weergaloze neerbuiging, dat Christus, die geen zonde gekend heeft, zonde voor ons is gemaakt en ons gelijk geworden is, opdat wij Hem gelijk en rechtvaardigheid Gods in Hem zouden worden?

Doch om tot ons punt te komen, waarover wij nu voornamelijk tot u willen spreken, dat is de **TWEEDE** zaak, die wij hebben voorgesteld, om uit onze tekstwoorden te verhandelen, namelijk *de uitnemendheid van deze genade van het geloof, welke wij bewezen hebben omdat het geloof **Zijn gebod** genoemd wordt, welke benaming het draagt krachtens belang en voortreffelijkheid*. Er zijn veel dingen in de Schrift die op liefelijke wijze de kostelijke voortreffelijkheid van het geloof aanwijzen, maar wij zullen alleen de volgende dingen behandelen.

I

De *eerste* zaak, waaruit de voortreffelijkheid van het geloof blijkt, is, dat het geoefend wordt omtrent de alleredelste Persoon, Jezus Christus. Geloof en liefde zijn de twee armen van de onsterfelijke ziel, waardoor wij een gekruiste Zaligmaker omhelzen, waar de Schrift ons zo dikwijls op wijst. Wij zullen de drie volgende hoofddaden van het geloof aantonen, die het oefent op Jezus Christus als zijn Voorwerp.

1. De *eerste* daad is, dat het een vereniging legt tussen Christus en de gelovige. Het geloof is immers een verenigende genade, die de leden met het Hoofd verbindt. Om dit meer ten volle te doen blijken, zullen wij u er iets van aanwijzen, welke aangename eensgezindheid en harmonie er bestaat tussen die twee zuster-genaden, geloof en liefde.

- (1) Het geloof is de nagel, welke de ziel aan Christus vastmaakt en liefde is die genade, welke de nagel tot de kop indrijft. Het geloof grijpt eerst Christus zwakjes aan en dan volgt de liefde, welke de ziel een meer vaste greep laat doen.
  - (2) De harmonie blijkt ook hieruit: het geloof is de genade die, als het ware, de kleren van Christus en van Zijn woord aangrijpt, maar de liefde, die ambitieuze genade, grijpt het hart van Christus aan en Zijn hart smelt, als het ware, in de hand van de liefde.
  - (3) Ook is de harmonie hierin te zien, dat het geloof een genade is, die de eerste lijn van de gelijkenis en het beeld van Christus op de ziel trekt, terwijl de liefde er naar streeft deze eerste lijnen en die onvolmaakte trekken van het beeld van Christus, welke eerst op de ziel getrokken zijn, te vervullen en af te werken.
  - (4) Door geloof en liefde wordt het hart van Christus en van de gelovige zo verenigd, dat zij niet meer twee maar één geest zijn.
2. De *tweede* daad, waarin het geloof werkzaam is met Christus, bestaat in de ontdekking van de weergaloze voortreffelijkheid en de alles te bovengaande eigenschappen van Jezus Christus. O, welke uitgebreide en kostelijke verklaringen geeft het geloof van Christus! Het is inderdaad een betrouwbare verspieder, die altijd een goed gerucht van Hem laat horen. Daarom wordt het geloof in Kol. 2:2 *verzekerdheid des verstand* genoemd, omdat het veel van de dierbare waarheid van die edele Persoon openbaart.
  3. Verder is er nog deze edele daad waarin het geloof werkzaam is tot Christus, dat het Christus dierbaar maakt, volgens 1 Petrus 2:7: "*U dan, die gelooft, is Hij dierbaar.*" Al was er niets anders tot verkondiging van Zijn waardij, dan zou dit al meer dan voldoende zijn. Want er is geen twijfel aan, dat dit de bezigheid van het Hogerhuis is, voortdurend Christus' schoonheid te beschouwen, zodat de zielen van hen die daar zijn, vervoerd zijn van liefde tot Hem en van blijdschap in Hem. Rede en verbazing gaan zelden met elkaar gepaard, maar hier zijn zij liefelijk verenigd. Een Christen heeft Christus lief wegens Zijn hoedanigheden en dan heeft hij al zijn daden lief, omdat ze van Christus afkomen.

II

De tweede zaak, waaruit de zeldzame voortreffelijkheid van het geloof blijkt, is, dat het die genade is, welke het meest verborgen en verheven is in zijn werking. Het heeft een meer Goddelijke en verheven wijze van werken dan enige andere genade. Daarom wordt het *de verborgenheid des geloofs* genoemd, wat wil zeggen, dat de werking van het geloof voor de meeste mensen verborgenheden zijn. Laat mij enkele dingen aanwijzen, die de verborgen werkingen van de geloofsgenade bewijzen.

1. Het geloof kan vertrouwen en op een belofte rusten, al is het dat gevoel, de rede en de waarschijnlijkheid de vervulling van die belofte schijnen tegen te

spreken. Het geloof wandelt niet naar het lage voorschrift van gevoel en rede, maar naar een hogere regel, *namelijk naar het profetische woord, dat zeer vast is*. Dit is duidelijk uit Rom. 4:19, waar wij lezen, dat Abraham de belofte geloofde, niettegenstaande gevoel en rede met de belofte schenen te strijden. "Hij heeft zijn eigen lichaam niet aangemerkt, dat alreeds verstorven was, noch ook dat de moeder in Sara verstorven was, maar hij was sterk in het geloof, gevende God de eer", (Engelse vert.) Het blijkt ook uit Hebr. 11:29, 30, dat de kinderen Israëls door het geloof de Rode Zee zijn doorgestaan, als door het droge, iets, dat geheel tegen alle begrip en rede indruiste. Het geloof vertrouwde ook dat de muren van Jericho op het blazen van de bazuinen zouden vallen. Volgens begrip en rede zijn die dingen beslist onmogelijk. Ons gevoel zal dikwijls uitroepen: "Alle mensen zijn leugenaars!" En de rede zal zeggen: "Hoe kan zoiets gebeuren?" Maar die heldhaftige genade, het geloof, roept uit: "Heeft Hij het gesproken? Dan zal Hij het ook doen. Heeft Hij het gezegd? Dan zal het ook gebeuren."

2. Het geloof zal de belofte aannemen, hoewel de beschikkingen Gods het tegenspreken. Dit blijkt in Job die beleed, dat Hij op de Heere zou hopen, ook al zou Hij hem doden. Dit was zonder twijfel de praktijk van de gelovige Jacob. Hij vertrouwde, dat die belofte zou vervuld worden, dat de meerdere de mindere zou dienen, hoewel al Gods beschikkingen die hem overkwamen schenen te zeggen dat de belofte nooit vervuld zou worden.
3. Het geloof kan een belofte aannemen, zelfs als Gods geboden tegen de vervulling schijnen in te gaan. Dit is duidelijk in dat uitnemend voorbeeld van Abrahams geloof, dat hij, niettegenstaande hem geboden werd zijn belofde zaad te doden, (van wie de vervulling der belofte afhing) nochtans geloofde, dat de belofte vervuld zou worden. En hoewel zijn geloof werkelijk buitengewoon en op wonderlijke wijze beproefd werd, - daar hij ook met natuurlijke toegenegenheid te worstelen had, - toch zag de gelovige Abraham over dit alles heen, hij geloofde de belofte en legde zijn Izak op het altaar, hoewel hij hem terugkreeg, Hebr. 11:17-19.
4. Het geloof grijpt de belofte aan, zelfs wanneer beschuldigingen en overtuigingen van onwaardigheid en schuld de Christen aanvallen. Zo zegt David, 2 Sam. 23:5, dat hij, hoewel zijn huis also niet was bij God zo het behoorde, hij de belofte geloofde. Hetzelfde komt ook voor in Psalm 65:4, waar hij spreekt: "Ongerechte dingen hadden de overhand over mij." Maar dit stond zijn geloof niet in de weg, want hij laat er op volgen: "maar onze overtredingen, die verzoent Gij." Het was zeker een edele en kostelijke geloofsdaad te geloven, niettegenstaande onweerlegbare beschuldigingen van zijn schuld. De beste weg, om onze afgoden te kruisigen en die beschuldigingen tot zwijgen te brengen is, te geloven en *op hoop tegen hoop* Christus te omhelzen. Dit is zeer duidelijk in Jesaja 65:6, 7 vergeleken met vs. 8, waar de Profeet op merkwaardige beschuldigingen een wonderlijk antwoord geeft: "Doch nu Heere, Gij zijt onze Vader." Er ligt klem in het woordje *nu*, hoewel dit alles zo is, *nochtans* zijt Gij nu onze Vader.

5. Dit, ten slotte, wijst de verborgen werking van de geloofsgenade aan, dat het geoefend wordt op een onzichtbaar Persoon, namelijk op Christus, Die nog niet gezien wordt, volgens 1 Petrus 1:8: "Denwelken gij niet gezien hebt en nochtans liefhebt; in Denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde." Ik stel de meesten van u, die hier zijn, deze vraag of dit voor u niet twee van de grootste paradoxen en verborgenheden zijn? Is toch geen verborgenheid, Hem lief te hebben, Die u nooit gezien hebt? "Denwelken gij niet gezien hebt en nochtans liefhebt." Een afwezige, een ongeziene Christus lief te hebben, is voor de meeste mensen een verborgenheid. En is dit ook geen verborgenheid, te geloven in Hem Die u nooit gezien hebt? "In Denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende." Laat ik er dit aan toevoegen, dat het geloof zijn deel aan God kan vasthouden, zelfs al zouden de dierbaarste Christenen ons voor huichelaars houden en ons niet erkennen. Dit blijkt uit de praktijk van Job en ook uit Jesaja 63:16: (Volgens de Engelse vertaling) "Gij zijt toch onze Vader, hoewel Abraham niet van ons weet en Israël ons niet erkent."

III

De derde zaak, welke de voortreffelijkheid van de geloofsgenade aanwijst is, dat het geloof, wanneer het in oefening is, een Christen tot de meest gevoelige genietingen brengt. Het is een voornaam geschilpunt, waarover onder de Christenen veel woordenstrijd is, hoe men tot die zalige stand zal komen, om altijd onder de liefelijke en verkwikkende invloed des hemels te leven, zodat die hemelse dauw altijd onze takken bevochtigt. Ik kan hierop geen ander antwoord geven, dan dit: wees veel werkzaam in geloofsoefening. Dit wordt duidelijk aangewezen in Jesaja 45:22 waar het geloof wordt uitgedrukt onder de benaming van '*een zien op Christus*' (Engelse vert.) dat een hoogst gevoelige daad is. Het geloof kan beschreven worden als: de geestelijke beschouwing van een onsterfelijke ziel, van de Goddelijke, verheven en dierbaar Persoon, Jezus Christus. Het geloof maakt God nooit tot een leugenaar daarom wendt het zijn oog nooit van Hem af, Die het edel Voorwerp van het geloof is, namelijk Jezus Christus, in het Evangelie geopenbaard. Dit is duidelijk uit Efeze 1:13: "Nadat gij geloofd hebt, zijt gij verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte", hetwelk de uitnemende genietingen te kennen geeft, die hun deel werden, nadat zij zich verenigd hadden met Christus, Die onzichtbaar is. Ons geloof wordt een *zien* genoemd. Daarmee wordt te kennen gegeven, dat een geloofsgezicht van God net zo zeker is, als dat wij Hem met onze ogen zouden zien. Zo zag Mozes Hebr. 11:27 door het geloof Hem, Die onzienlijk is. Naar onze mening is dit de reden waarom de meesten van ons moeten klagen: "Hoe lang, Heere, zult gij mij steeds vergeten?" Omdat er geen geestelijke geloofsoefening is. Zijn er niet enkelen hier, die moeten uitroepen: "Het is meer dan dertig dagen geleden, dat ik de Koning gezien heb." Ja, zijn er niet sommigen, die het verder moeten uitstrekken en uitroepen: "Ik heb nu al twee

jaren in Jeruzalem gewoond, zonder het aangezicht van de Koning te aanschouwen?" Ja, moet niet de klacht van sommigen nog hoger rijzen, zodat zij uitroepen: "Er is nu al in drie jaren en zes maanden geen regen op mij gevallen, maar de wolken zijn ingehouden en opgebonden en de hemel is van koper". Wilt u weten waar die klachten uit voortkomen? Gij hebt niet veel geestelijke geloofsoefening. Laat mij tot u alleen deze twee woorden spreken:

Ten eerste, dat het gemakkelijker is, een verworpene te overtuigen van gemis aan de *vreze* Gods en zijn *liefde* tot God, dan hen te overreden, dat God gebrek ziet in hun *geloof*, want zij houden hun dodelijke ongerechtigheid vast tot zij sterven.

Ten tweede, zeggen wij u, voor wie het dal van Achor tot een deur der hoop is geworden en die de zoetheid van Christus gesmaakt hebben, dat sommigen van u minder overtuigd willen worden van uw verzuim van de geloofsplicht, dan van het verzuim van de plicht van het gebed of het houden van de sabbatdag. Maar ik ben er zeker van dat wij, indien wij de edele Waarde van die alles te bovengaande Persoon kenden, heilig ongeduldig zouden zijn, om tot geloofsoefening te komen.

IV

Een vierde zaak, die de uitnemendheid van het geloof aanwijst is, dat het die genade is, waardoor een Christen tot de onbegrijpelijke en hoogste top van eer gebracht wordt, namelijk, *een kind van de levende God te worden*, volgens Joh. 1:12: 'Zovelen Hem aangenomen, of, in Hem geloofd hebben, dien heeft Hij macht, of, het voorrecht gegeven, kinderen Gods te worden'. Zeker, dit edel voorrecht van de aanneming tot kinderen wordt door veel mensen zeer onderschat. Laat mij u twee redenen aanwijzen, waarom de meeste mensen die uitnemende gift van de aanneming tot kinderen onderschatten.

De eerste is, dat zij de oneindige goedheid Gods niet aanmerken en wie Hij is, want anders zouden zij met David uitroepen: "Is het een kleine zaak in uw ogen, des Konings schoonzoon te worden?"

Ten tweede, dat wij die weergaloze voorrechten niet verstaan, noch bevatten, welke het deel zijn van hen, die tot die staat verheven zijn. Ik ben er zeker van dat, indien dit maar geloofd werd, dat niet één dienstknecht maar wel een zoon, eeuwig in het huis blijft, dat ons opwekken moest tot meer geestelijke ijver om het geloof na te jagen.

V

Een vijfde zaak, die de voortreffelijkheid van het geloof aanwijst is, dat het die genade is, waardoor alle andere daden bij God aangenaam zijn en uit onze hand worden aangenomen. Dit blijkt uit Hebr. 11:4: "Door het geloof heeft Abel een meerdere offerande Gode geofferd dan Kaïn." Zo is het óók met alle andere plichten. In het 6^e vers staat: "Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen." Hier wordt ook duidelijk gezegd dat wij Hem door het geloof zeer behagen. Dit is voor velen van ons een droevig en beklagenswaardig verwijt, dat

hun daden Gode niet behagen, omdat zij niet in het geloof zijn. Wilt u, huichelaars en allen die vervreemd zijn van de kennis Gods, een beschrijving hebben, wat uw gebeden zijn? Uw gebeden zijn een overtreding van het derde gebod; u gebruikt de Naam des Heeren ijdel, waarvoor de Heere u niet onschuldig zal houden. Wilt u weten, wat uw beluisteren van de preek is? Het is voor de Heere een gruwel, volgens Tit. 1:15 "den bevlechten en ongelovigen is geen ding rein." Salomo zegt, 'dat zelfs het ploegen van de goddelozen zonde is', zodat alle daden, die u doet, een belediging zijn van de Majesteit des Heeren.

Laat mij u, voordat wij over de *bewijzen van het geloof* gaan handelen, nog het volgende zeggen:

Ten eerste. Er is verschil tussen de rechtstreekse en de zelfbewuste daad van het geloof (Engels: direct and reflecting acts). Een Christen kan een rechtstreekse geloofsdaad oefenen, zonder dat hij overtuigd is, dat hij gelooft. Maar bij de bewuste geloofsdaden is een Christen in zijn consciëntie overreed dat hij gelooft.

Ten tweede. Er zijn veel mensen die met een zielverwoestend bedrog naar het graf gaan, menende dat zij in het geloof zijn, zonder ooit te weten wat geloof is. Ik ben er zeker van, dat er velen zijn, die door al het preken in heel de wereld, nooit overtuigd worden dat zij het geloof misten. Hun geloof is met hen geboren en het sterft met hen, zonder enige vrucht.

Omdat het geloof zó uitnemend en nuttig is, zullen wij bij hetgeen wij er van gezegd hebben, nog iets toevoegen, en wel door:

1°. Enkele kentekenen voorstellen, waardoor een Christen kan weten of hij werkelijk in het geloof is.

2°. Enkele hulpmiddelen aanwijzen, die nuttig kunnen zijn om het geloof werkzaam te houden.

1. Een eerste kenteken van het geloof is, *dat een oprecht Christen, de afwezigheid van Christus en het gemis van gemeenschap en omgang met Hem, een van de grootste en verdrietigste kruisen acht die hij ooit kan overkomen*. Daarom zegt David in Psalm 13:4 "Verlicht mijn ogen," dat wil zeggen: "laat mij Uw aangezicht aanschouwen en er mee verzadigd worden." De beweegreden waarmee hij zijn verzoek ondersteunt, is: "opdat ik in den dood niet ontslope." David beschouwde zich als een dood mens als Christus Zijn tegenwoordigheid aan Hem onttrok. Uit Hooglied 3:1 en vervolg, blijkt dat de afwezigheid van Christus en het gemis van Zijn gemeenschap, het grootste kruis was voor de Bruid. Hetzelfde zien wij in Maria, volgens Johannes 20:11-13, dat zij alle dingen, in vergelijking met Christus, heilig verachtte.

Ik wil u zeggen wat een huichelaar het meeste beklagt, namelijk dat hij geen goede naam heeft onder de heiligen. De grote god of afgod van de huichelaars is, de wereld en de begeerlijkheid der ogen, en als ze dát moeten missen treuren ze het meest. Wanneer zij die missen, dan roepen zij uit: "Gij hebt mijn goden

weggenomen, wat heb ik nu meer!" Zij denken dat de hemel nooit het verlies van de aarde kan goedmaken. Wanneer wij onszelf hierbij wilden onderzoeken, zullen velen van ons zich hierin vol gebrek vinden.

Ik wil u allen, die de naam hebt volgelingen van Christus te zijn, deze vraag stellen: of u tevreden kunt zijn, gedurende dertig dagen onder de afwezigheid van Christus te verkeren, zonder ooit daarover te klagen? Is Christus dertig dagen of langer in de hemel geweest zonder een bezoek van u te ontvangen? En toch hebt u uzelf, vanwege dit gemis, niet 'met een zak bekleed'. Ik zal niet zeggen, dat dit een ontwijfelbaar bewijs is, dat u de geloofsgenade geheel mist, maar het is een duidelijk bewijs, dat iemand waarmee het zover gekomen is, veel van zijn eerste liefde heeft verloren en van de hoogachting die hij voor de weergaloze Christus behoort te hebben. Wat vindt u toch in deze wereld, dat u zo weinig omgang met de hemel hebt? Ik denk, dat het een oprechte bemoediging is voor een Christen, als zijn einde nadert, dat hij zich kan troosten dat hij wel van *plaats* maar niet van *gezelschap* zal veranderen. De dood is voor de gelovige Christen een zalige doorgang en overgang tot de onmiddellijke, bestendige en onafgebroken genieting van God.

Ik geloof dat degenen, die thans de naam hebben dat zij gelovig zijn, naar de hemel zouden gaan, de meesten moesten zeggen: 'Ik ga nu niet alleen van plaats maar ook van gezelschap veranderen; want ik heb nu zeventig jaar gemeenzaam met mijn afgoden geleefd, maar nu zal ik met een zalig, Goddelijk en uitnemend gezelschap gaan verkeren.' O, wilt u toch laten overreden, méér een afwezige Christus na te jagen!

Zou dat geen aangenaam ogenblik in ons leven zijn, onze laatste adem in Zijn armen uit te blazen, in het geloof te rustend op Zijn Woord, en dan eeuwig bij Hem te zijn?

2. Een tweede kenteken dat iemand in het geloof leeft, is, dat iemand tracht de doding van zijn afgoden te bevorderen; iets wat zó nodig is, volgens 1 Joh. 3:3: "En een iegelijk, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf gelijk Hij rein is." En volgens Handelingen 15:9: "Gereinigd hebbende hun harten door het geloof." Om niet verkeerd begrepen te worden, wil ik hierover enkele dingen zeggen.

1. De doding van zijn afgoden bestaat voor een Christen, zolang hij hier beneden is, meer in *voornemens* dan in *vorderingen*. Hij besluit in dat opzicht veel meer dan hij volbrengt.
2. Wij willen er dit mee zeggen, dat een Christen, die nooit gekomen is tot dit *algemeen* en volkomen besluit: "Wat heb ik meer met de afgoden te doen?" Die heeft alle reden zichzelf te verdenken, of hij wel in het geloof is. Want een Christen, die in Christus is, neemt een volkomen besluit, al is hij dat niet in de praktijk en al is hij gebrekkig in zijn daden. Een Christen kan krachtige besluiten nemen zonder veel te volbrengen. Zijn besluiten kunnen tot vóór de hemelpoort komen, reeds voordat zijn praktijk van de grens van

de hel afkomt. Er is een grote afstand tussen een voornemen en het volbrengen; het ene is sneller dan het andere.

3. Ook wilden wij zeggen, dat u, die niet weet wat het is, in gebed en andere plichten werkzaam te zijn tot doding van uw begeerlijkheden en afgoden, wel vrezende mag, dat u de hoop nog mist, *van Hem te zullen zien gelijk Hij is*. Laat ik dit tot velen van u zeggen, die nog op uw droesem stil liggen en die niet weten, wat dat is, ook maar één uur in het verborgen gebed werkzaam te zijn tot doding van een afgod, dat u wel mag toezien, dat die vloek niet in de hemel tegen u uitga: *Ik heb u willen reinigen maar gij wilde niet gereinigd worden, daarom zult gij niet meer gereinigd worden in eeuwigheid*. Die ongerechtigheid, van te weigeren met Christus in het verborgen gemeenschap te zoeken tot doding van uw afgoden, ik zeg, die ongerechtigheid zal niet uitgedelgd worden.

Wij verzoeken u nogmaals zeer ernstig, bij dat vreselijk vonnis dat Christus tegen u zal uitspreken, bij de liefde, die u uw onsterfelijke zielen moet toedragen en bij de pijnen van de eeuwige pijniging in de hel, dat u met ernst het werk van geestelijke doding wilt beginnen. Daaruit zal het blijken dat u geloof bezit en dat u de zielvertroostende hoop van het eeuwigen leven deelachtig bent.

Laat mij u nog iets vragen en ik hoop, dat u het ernstig wilt overwegen. Wat zouden uw gedachten zijn, als u een dagvaarding thuis kreeg, om binnen twaalf uur, zonder uitstel, voor die hoogwaardige en ontzaggelijke rechtbank van de onpartijdige Rechter Jezus Christus, te verschijnen? Wilt u uw consciëntie eens onderzoeken, wat er in u zou omgaan, als u zo'n dagvaarding zou ontvangen? Ik ben er zeker van, dat uw knieën tegen elkaar zouden stoten en dat uw glans zou veranderen, wanneer uw consciëntie u zou veroordelen, dat gij, in weegschalen gewogen zijnde, te licht bevonden werd. Meent gij, dat u in twaalf uur de strijd kunt aanbinden en overwinnen? Houdt u uw begeerlijkheid en ongedode verdorvenheid voor zulke zwakke en flauwe vijanden, dat uw afgoden op de eerste verschijning van zulke kampvechters, - zoals de meesten van ons zich inbeelden - de wapens zullen neerleggen, om zich onder onze voeten te laten vertreden? Geloof mij, doding van afgoden is geen werk van een dag of van een jaar, maar het is een werk, dat onze hele leeftijd vereist, hoe spoedig u er ook aan begint. Daarom, u, die uw dagen in vleselijke werken hebt doorgebracht, het is hoog tijd, dat u nu gaat beginnen de Heere na te jagen, 'Wiens loon bij Hem en wiens arbeidsloon voor Zijn aangezicht is.'

3. Nu, een derde kenteken waardoor een Christen kan weten of hij in het geloof leeft, is *dat hij Christus boven alles dierbaar en weergaloos acht*, volgens 1 Petrus 11:7: "U dan, die gelooft, is Hij dierbaar." Hetzelfde staat in Lukas 7:47, 'dat zij, wie veel vergeven was, veel heeft liefgehad.' Opdat niemand hierdoor ontmoedigd zou worden, moet u in gedachten houden dat een Christen een ge-

lovige kan zijn en toch de gevoelige gewaarwording kan missen dat Christus hem boven alles dierbaar is. Maar dit is zeker, dat het onmogelijk is voor hen die in een *levendige geloofsoefening* verkeren, dat zij Christus niet boven alles dierbaar zouden achten.

Nu wil ik aan velen van u vragen: "Hebt u geen tien jaren of langer in het geloof geleefd?" Ik wil u tegelijk voor deze vraag plaatsten: acht u uw afgoden niet dierbaarder dan Christus? Hebben zij niet meer waarde bij u, dan Hij? Het is onmogelijk, dat er enige levendige geloofsoefening is, als u Christus niet boven alles dierbaar acht. Het is niet goed te maken met een mondbelijdenis, die door het hart wordt weersproken. Want als uw hart kon spreken, dan zou het zeggen: "Ik wil Christus wel voor dertig zilveren penningen verkopen, maar mijn afgoden zijn voor geen geld te koop." Zijn er niet velen onder u, die de wereld en haar vermaken liever hebben dan de eeuwige blijdschap? Kent u, die zo dodelijk onkundig zijn van de waarheden Gods, kent u dit woord niet: "Die de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem?" En toch zou u, niettegenstaande het licht van Gods Woord, uw onsterfelijke ziel, evenals Ezau, wel voor een schotel linzenmoes verkopen. O, wat zal dat een slechte koop zijn, eeuwige blijdschap verkocht te hebben voor een wereld, die voorbijgaat, met haar korte genoegens! Ik zou met diepe ernst wel willen weten hoe u er in die dag over zult denken, wanneer u op de grens zult staan van de tijd en de eeuwigheid. O, wat zullen in die dag uw gedachten wezen? Maar u zult verder moeten gaan naar de eeuwige pijn en dan zult u uw afgoden verlaten. Ik verzoek u dat woord te lezen uit Jesaja 10:3: "Maar wat zult gijlieden doen ten dage van de bezoeking en der verwoesting, die van verre komen zal? Tot wien zult gij vlieden om hulp en waar zult u uw heerlijkheid laten?" Dan zult u de noodzaak van doding van de zonde uitroepen, maar de tijd van doding zal dan afgesneden zijn. O, als een wereldsgezind mens, bij wie de eeuwige pijn in het aangezicht staart, over de ijdelheid van deze wereld gaat spreken, moest dat u niet overreden, dat de wereld een inbeelding, een droom is, die wegvliegt en u verlaat in de dag van uw grootste benauwdheid?

4. Er is een vierde kenteken van geloof is, dat een Christen, die oprecht gelooft, een Goddelijke jaloersheid en een heilige achterdocht koestert, of hij wel waarlijk gelooft. Ik houd niet van dat geloof, dat vrij van vrees is. Dit is duidelijk in het leven van Noach, dat hij wel door het geloof de Ark bouwde, maar dat zijn geloof met vreeze vermengd was. Ik weet wel, dat sommigen niet weten wat het is, te twijfelen aan hun eeuwigen vrede. Ook zal niet ieder die twijfelt, beslist naar de hemel gaan, want een huichelaar kan ook twijfelen aan zijn eeuwige staat. Maar ik geloof, dat de strijd van een huichelaar onder zijn twijfelingen, meer de werking van zijn verstand is dan van zijn consciëntie. Ik mag dit zeggen, dat de hele uitwerking van de wetprediking in deze tijd, als die goed onderzocht werd, méér de werking van kennis is dan van het geweten. Wij spreken over twijfelingen aan zulke dingen, waarover wij nooit geworsteld hebben. Maar toch doen wij ons in het openbaar voor, alsof wij die dingen beoefenen, zonder er

ooit mee in het verborgen werkzaam te zijn geweest. Ik denk dat een Christen, indien hij alles beoefende, wat hij voor God in het gebed brengt, hij dan minder zou spreken en zich meer zou verwonderen. Wij zouden sprakeloos zijn in onze toenadering tot God. Want als wij alleen zouden spreken over hetgeen wij beoefenen, zouden we dikwijls niets te zeggen hebben. Dit is zeker, dat wij dikwijls in die vreselijke zonde vallen van goddeloos tegen de Heiligen Geest te liegen, omdat wij God met onze mond vleien en tegen Hem met onze tong liegen. Laat mij dit alleen nog zeggen, dat er zijn, die als voornaamste doel hebben, hun consciëntie te bevredigen en in vrede te leven met hun afgoden. Dit is hun doel, was het mogelijk hun consciëntie en hun afgoden met elkaar te verzoenen. Er zijn anderen, die er wel meer werk van maken, maar het is op een verfijnder wijze. Het is hun meer te doen om vrede met hun consciëntie te hebben dan met God verzoend te worden. Het grootste doel waar ze op mikken, is hun consciëntie te stillen, hoewel zij niet weten, dat de zielvertrouwendende vrede met God die alleen kan stillen.

5. Laat ons dit laatste kenteken van geloof nog noemen, *dat het rechtvaardigmakend geloof een Christen veel werkzaam doet zijn in die plichten, waardoor het geloof onderhouden kan worden.* Wij moeten het geloof zó goed bewaren als onze oogappel. Om dat te bereiken zal ik u drie zaken noemen, waardoor het geloof werkzaam wordt gehouden en wat een oprecht Christen enigszins tracht te bereiken.

1. Het houdt ons geloof werkzaam, als een Christen op de werking van de Geest en de bewijzen van de liefde Gods die hij ondervindt nauwkeurig acht slaat en opmerkzaam is. Dit blijkt duidelijk uit Rom. 5:4: "de bevinding werkt hoop." Ik durf zo vrijmoedig zijn, om de meesten van hen die waarlijk in Christus zijn, ten laste te leggen, dat zij te weinig acht geven en letten op de ondervinding van Zijn

liefde. U behoorde nauwkeurig acht geven op de plaats, waar u die ondervindt. Uit de Schrift blijkt, dat de Christenen die plaatsen aantekenden, waar zij zulke genieting van God ondervonden. Ezech. 1:1: "Bij de rivier Chebar, zo geschiedde het, dat de hemelen werden geopend, en zag ik gezichten Gods zag." Zo deed Jacob, Gen. 32:30: "En Jacob noemde den naam dier plaats, Pniël, nadat hij het aangezicht Gods gezien had." Het was voor hem een gedenkplaats. Naar onze mening moet u voornamelijk op deze twee dingen in uw ondervinding letten.

A. Ten eerste moet u, indien het mogelijk is, de eerste dag van uw vereniging met Christus en van uw uitgang uit Egypte vaststellen. Wij mogen daartoe zinspelen - indien niet meer dan zinspelen - op het gebod in Deut. 16:1: "Neemt waar den maand Abib, dat gij den Heere uw God pascha houdt, want in de maand Abib heeft u de Heere, uw God, uit Egypte uitgevoerd."

B. Ten tweede, moest u er veel werk van maken, de bevindingen na te speuren die uw geloof vermeerderd en uw liefde versterkt hebben en

waardoor uw afgoden gedood werden. Dit zijn bevindingen, waar u in het bijzonder opmerkzaam op moet zijn.

2. Het geloof wordt werkzaam gehouden *als u veel werkzaam bent in het eenzaam gebed*. Dit is zeer bevorderlijk voor de levendige verzekering van ons deel aan God, waar wij bij u op aandringen. Velen zijn er erg op gesteld, te bidden wanneer ze bij anderen zijn, maar ze hebben geen zin in het eenzaam bidden. Dit is een vreselijke zonde van huichelarij, volgens Matth. 6:5, waar van de geveinsden geschreven staat: "want die plegen gaarne in de synagogen en op de hoeken van de straten staande te bidden, opdat zij van de mensen mogen gezien worden." Er wordt van hen nooit gezegd dat zij graag in de eenzaamheid in het gebed waren, alleen dat zij graag in de synagogen wilden bidden. Het geloof echter moet onderhouden worden door het verborgen en eenzaam gebed.
3. Eindelijk willen wij ook hierop bij u aandringen, *dat u veel staat naar omgang en gemeenschap met God, opdat uw geloof levendig zal blijven*. O, wat een zalig leven zou dat zijn, elke dag opgevoerd te worden op de hoogte van Pisga, om vandaar het beloofde land te zien! En elke morgen een verkwikkend gezicht van de kroon te ontvangen, dat ons de ganse dag, met blijdschap onze weg zou doen gaan! Het hart van een Christen, zijn wandel en zijn ogen, behoorden in de hemel te zijn. Ik zou niet weten, wat er van een Christen buiten den hemel behoort te zijn, - zelfs vóórdat hij erin komt, - behalve zijn logge, lemen tabernakel, die de onverderfelijkheid niet kan beërven, voordat hij onverderfelijk is gemaakt.

Laat mij dit alleen nog zeggen, dat velen onder ons gauwer geneigd zijn, Hem met een kus te verraden en Hem opnieuw te kruisigen, dan gemeenschap met Hem te houden. Wee, eeuwig wee over hem door wie de Zoon des mensen verraden wordt en die Christus opnieuw kruisigt! Het was beter voor die mens, dat een molensteen om zijn hals gehangen en hij in de diepte der zee geworpen werd! Ik denk aan een uitdrukking van een man, die nog geen twee dagen voor zijn dood, door iemand gevraagd werd, wat hij op zijn sterfbed deed? Hij gaf daarop dit hoogst dwaze, maar werkelijk een waar antwoord: *dat hij tegen Christus vocht*. Ik denk, dat de meesten van ons, als de Heere het niet verhoedt, met Christus vechtende zullen sterven. Maar weet en wees ervan overtuigd, dat Hij een te sterke Partij voor ons is, om mee te vechten. Hij zal u eens treden in de wijnpers Zijns toorns als Hij zal terugkeren met besprenkelde klederen wegens het treden van hen die Hem niet hebben willen omhelzen. Hij zal u verderven met Zijn ganse hart. Daarom, 'laat u tuchtigen, opdat Zijn ziel niet van u afgetrokken wordt en uw ziel eeuwig van Hem gescheiden wordt, zoals geschreven staat in Jer. 6:8. Ik herzeg, laat u leren, om u met Hem door het geloof te verenigen.

Nu, Hem, Die kan geven, dat u dat doet, zij de lof. Amen.

In de twee volgende preken vindt u het overige van deze dierbare waarheden, die de waardige auteur heeft gepreekt over dezelfde tekst. (mededeling in de Engelse versie)

VIJFDE PREEK

En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft. 1 Johannes 3:23.

Er zijn twee grote rotsen, waaraan een Christen zich dikwijls stoot op zijn weg en reis naar zijn rust.

1. De rots van hoogmoed en zelfvertrouwen, zodat zij, wanneer Christus hen op Zijn knieën troetelt en hen verzadigt met de borsten van Zijn vertrouwen en hun beker doet overvloeien, uitroepen: "Mijn berg staat vast, ik zal niet wankelen in eeuwigheid."
2. De rots van ongeloof en moedeloosheid, zodat zij, wanneer Hij Zijn aangezicht verbergt en Zijn troon omwendt, uitroepen: "Onze hoop en onze sterkte is vergaan van de Heere." Wij weten niet wat dat is, onze genietingen met nederigheid en onze kruisen met lijdzaamheid en onderwerping te dragen. O, wat zijn ongeloof en jaloezie slechte uitleggers van donkere wegen! Zij kunnen die geheimzinnige letters, vol verborgenheid van de Goddelijke voorzienigheid, niet lezen, tenzij die in duidelijk leesbare letters verklaard worden. Ongeloof is zwanger van tweelingen, ze is in arbeid om afval en zorgeloosheid te baren. Hij is ongetwijfeld een gezegend Christen, die de afgrijselijke afgod *ongeloof*, heeft overwonnen. En die bij de koninklijke wet van het Woord, maar niet bij de veranderlijke regel van Gods beschikkingen wandelt.

Naar mijn gedachten zijn er drie grote afgoden, drie Dagonen, die een Christen verhinderen, zich geheel aan Christus toe te vertrouwen, hoe Hij hem naar de wil hemel leiden; namelijk: *hoogmoed, eigenliefde en eigendunk*. Begeren wij niet uitnemender te zijn dan onze naaste? Zouden wij niet graag naar de hemel reizen door een vallei van rijkdom? Is niet onze eerzuchtige begeerte, liever slapende dan wenende naar Sion te wandelen? Zijn er niet enkele woorden in de Bijbel, die wij eruit wilden hebben? Het is een sombere Godgeleerdheid voor vlees en bloed, *dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het koninkrijk Gods*. Wij houden er niet van, van vat in vat geledigd te worden, omdat daardoor al onze smaak weggenomen wordt.

Er zijn drie grote vijanden van Christus: *ongeloof, geveinsdheid en onheiligheid*. Ongeloof is een bloedschuld; geveinsdheid of huichelarij is een stille zonde; onheiligheid is een roepende zonde. Deze zijn vruchtbare kwaden, waarvan ik u

drie dingen wil noemen, waarin zij verschillen. *Ongeloof* kruisigt Christus onder de dekmantel van nederigheid; *geveinsdheid* kruisigt Christus onder de dekmantel van liefde en *onheiligheid* doet Hem openlijk schande aan. Ongeloof loochent de liefde en de macht van God; *geveinsdheid* loochent de alwetendheid Gods; *onheiligheid* loochent de rechtvaardigheid Gods. *Ongeloof* is een zonde, die naar inklevende gerechtigheid omziet; *geveinsdheid* is een zonde, welke alleen op uiterlijke heiligheid let; *onheiligheid* is een zonde, die de hemel verwacht zonder heiligheid. Welke een verband legt tussen die dingen, welke God altijd gescheiden heeft en scheidende de dingen, die Hij altijd samengevoegd heeft. Zodat het geloof van hen die daarin leven, zelfbedrog blijkt te zijn en als een droom zal wegvliegen. Maar laat ons die voortreffelijke genade van het waar, zaligmakend geloof najagen, wat een kostelijk middel is tegen al die Christus-verwerpende en zielverwoestende kwaden.

Laat ons nu verder gaan met de zaak, waarover wij in de **DERDE** plaats, naar aanleiding van onze tekst, wens te handelen, *namelijk over de liefelijkheid van deze genade van het geloof*.

Het is ongetwijfeld een aangenaam gebod en *het maakt alle geboden liefelijk*. Het werpt een Goddelijke glans op de duisterste gezegden van Christus en het doet de Christen uitroepen: "*God heeft gesproken in Zijn heiligdom, dies zal ik van vreugde opspringen.*"

Wij behoeven er niet lang bij stil te staan, om duidelijk te maken, dat het geloof een liefelijk en verkwikkelijk *gebod* is. De Schrift geeft dikwijls een goed getuigenis van deze genade, die vergezeld wordt van haar dienstmaagden '*onuitsprekelijke vreugde*' en '*hemelse blijdschap*'. Laat ons, om dit meer in het bijzonder te bewijzen, over de volgende dingen spreken.

1. Deze genade geeft een Christen een ruim en uitgebreid gezicht van Christus. Ze doet hem niet alleen de schoonheid van Zijn *handelingen* zien, maar ook die van Zijn *Persoon* aanschouwen. Het geloof geeft de volgende drie dierbare gezichten van Christus.

1. Het toont Christus aan de Christen in Zijn volstreekte en Personele voortreffelijkheid, Hem, vertonende als *de eeuwige Zoon van God*, als *de Oude van dagen*, als *de Vader der eeuwigheid*, als *het uitgedrukte beeld van 's Vaders zelfstandigheid* en als *het afschijnsel Zijner heerlijkheid*. Dit vervult de ziel met Goddelijke vrees en verwondering. Dit wordt bedoeld in Hebr. 11:27, dat wij door het geloof *de Onzienlijke* zien. Alsof hij wil zeggen, dat het geloof die genade is, welke de *onzienlijke dingen* voor ons zichtbaar maakt.
2. Het geloof geeft de ziel Christus te aanschouwen in Zijn voortreffelijke relaties wat Hij *in* ons en *vóór* ons is. Het geloof beschouwt Christus als een Man, waardoor de ziel aangevuurd wordt tot veel vrijmoedigheid en Goddelijk vertrouwen. Het doet bovendien doet zien welke rijke bezittingen

er voor ons opgelegd zijn door onze oudste Broeder, Die in de benauwdheid geboren is. Het geloof ziet Christus als Die gezegende Scheidsman, Die Zijn hand op ons beiden gelegd heeft. Dat vervult de ziel met verwondering over de diepe neerbuiging van Christus. Het geloof beschouwt Christus als stervende en ons verlossende van de macht van het graf en uit de handen van onze vijanden. Dit drijft een Christen aan, om zich geheel en al, onvoorwaardelijk aan Hem te onderwerpen, om *'Hem al de dagen van zijn leven te dienen in gerechtigheid en heiligheid'*.

3. Het geloof doet de ziel die verborgen lijnen van vlekkeloze liefde, die Goddelijke liefdesuitlatingen aanschouwen, die vanaf het begin van de wereld uit Zijn eeuwige liefde zijn gevloeid. Wilt u de grote reden weten, waarom wij zo onkundig zijn van Hem, Die het voorwerp van bewondering is van de engelen en van allen, die rondom de troon zijn? Het is, omdat wij niet veel geloof oefenen. En als u die vraag zoudt stellen, wat de weg is, om tot de zaligmakende kennis van God in Christus te komen, wij zouden u geen ander antwoord geven dan dit: *Geloof!* En nog eens: *geloof!* En nogmaals: *geloof!* Het geloof opent die verborgen zegels van Zijn grenzeloze volmaaktheid en het onderwijst een Christen, enigszins hoe hij die onuitsprekelijke vraag zou kunnen beantwoorden: *"Hoe is Zijn Naam en hoe is de Naam Zijns Zoons?"*

2. De liefelijkheid van het geloof komt ook hierin tot uiting, dat het een voortreffelijke smaak aan de beloften geeft en die tot een aangenaam zielenvoedsel maakt. Wat zijn al de beloften, voor ons, zonder geloof, anders dan een dode, levenloze letter? Maar de werkzaamheid van het geloof op de beloften doet een Christen uitroepen: "De redenen Zijnsmonds zijn mij zoeter dan honing en honingzeem." Door het geloof omhelzen en ontvangen wij de belofte. (Hebr. 11:12, 14)

3. De liefelijkheid van het geloof blijkt ook hieruit, dat het een Christen in staat stelt, zich te verblijden onder de moeilijkste en benauwdste beschikking die hem overkomt, zolang hij nog beneden is. Dit blijkt uit Rom. 5:1, 3 waar de rechtvaardigmaking uit het geloof als vrucht geeft dat men zich verblijdt in de verdrukking. Hetzelfde lezen wij in Hebr. 10:34, 35. Houdt niet het geloof de kroon in de rechterhand en laat het niet de Christenen de oneindige voorrechten aanschouwen, welke voor hen weggelegd zijn, wanneer zij aan het eind van hun loopbaan komen? Wanneer een Christen in een oven geworpen wordt, die zevenmaal heter gestookt wordt dan gewoonlijk, doet het geloof de Zoon des Mensen, Jezus Christus, neerkomen om met Hem in de oven te wandelen, zodat hij veilig en met vreugde door vuur en water gaat. Ja, in zekere zin kan geloof geen kruis in zijn gezelschap hebben. Wilt u een omschrijving van een kruis hebben? Het is Christus te missen, in welke staat u ook verkeert. En wilt u weten wat de omschrijving van voorspoed is? Het is, in welke stand of staat u ook verkeert, Christus te bezitten. Wat kunt u missen als u Hem hebt?

En wat kunt u hebben als u Hem mist? Hij is die Alles, buiten Wie alle dingen maar ijdelheid zijn. Doch behalve dit ontdekt het geloof aan een Christen, dat het tijdperk van al zijn beproevingen en verdrukkingen, die hij ondergaan moet, in liefde is bepaald. Hij kan van het geloof dus nooit zeggen, wat Achab van Micha zei, *dat hij nooit iets goeds over hem profeteerde*. Maar hij kan veelmeer, ja altijd het tegendeel zeggen: *dat het geloof nooit iets kwaads over hem profeteerde*. Het geloof is een genade die in de donkerste nacht uitnemende dingen profeteert en liefelijk verklaart. Ja, *al vernacht 's avonds het geweest, er is 's morgens gejuich*. En, hoewel hij die het zaad draagt al gaande en wenende gaat, *hij voorzeker met gejuich zal wederkomen, dragende zijn schoven*.

4. Dit leidt ons tot de vierde overweging dat het geloof zo liefelijk is, omdat het een Christen een verkwikkend gezicht geeft van het vergelegen Land en *hem die erfenis doet aanschouwen, welke voor de heiligen in het licht, is weggelegd*. Het gaat door het dal Eskol en plukt daar de druiven, die in Immanuëls land groeien, om een goed gerucht te brengen van dat edele land, waar wij naar toetrekken en van *de Stad, welker straten zuiver goud, gelijk doorluchtig glas, zijn*. Nochtans kan het voor velen uwer een ontstellende overdenking zijn, wanneer u uzelf ondervraagt, of ook uw ogen, die de vensters geweest zijn, waardoor zoveel onreinheid is binnengekomen en allerlei soort begeerlijkheid in het hart is overgebracht, eens zullen zijn *als ogen der duiven, met melk gewassen, staande als in kastjes der ringen*.

Zou het ook ú ooit vergund worden die uitnemend Persoon, *het Lam Dat op de troon zit*, te zien? Zou ook úw tong, die van de hel ontstoken was en uw besmette lippen, die zoveel gesproken hebben tegen God, de hemel, Zijn volk en Zijn zaak ooit verwaardigd worden, de hemelse *Halleluja's* te zingen onder dat vlekkeloos koor van Engelen en het *gezelschap der eerstgeborenen*? Zouden uw handen en voeten, die zo werkzaam zijn geweest in ongerechtigheid en zó snel in de ijdelheid na te lopen, ooit hiernamaals worden toegestaan, palmtakken te dragen en het Lam te volgen, waar het ook heengaat? Zou ooit uw hart, dat werkelijk een Beth-Aven, een huis der afgoden geweest is, nochtans een woning voor de Heilige Geest zijn? Ik zeg, hoewel deze en dergelijke dingen een reden van veel droevige overdenkingen kunnen zijn voor een vermoeide ziel en veel slingeringen kunnen veroorzaken, eer de morgen aanbreekt, toch kan het geloof al die verborgenheden opklaren. Het geloof doet ons binnen het voorhangsel zien, waar wij duizenden bij duizenden aanschouwen, die eens even walgelijk waren als wij nu zijn maar die nú hun klederen gewassen en wit gemaakt hebben in het bloed des Lams en voor de troon Gods zijn en Hem dag en nacht dienen in Zijn tempel.

Wij beloofden in de **VIERDE** plaats, naar aanleiding van onze tekst, iets te spreken over de volstrekte noodzakelijkheid, deze geloofsgenade te oefenen, ons voorgesteld in die woorden: *Zijn gebod*.

Hierin zijn de volgende drie zaken inbegrepen:

1. Dat het gehoorzamen aan alle geboden, zonder dat wij *dit gebod des geloofs* gehoorzamen, slechts 'een induiken in de gracht is, tot onze klederen van ons gruwen'.
2. Dat God meer behagen schept in de werkzaamheid van het geloof, dan in de werkzaamheid van een andere genade.
3. Dat de velerlei onvolmaaktheden, welke onze gehoorzaamheid aankleven, genadig worden voorbijgezien, als het bij ons ernst is, dit gebod des geloofs te gehoorzamen. Dit is werkelijk een aangename korte samenvatting van het Evangelie.

In al deze dingen ligt duidelijk opgesloten, dat *geloven*, zo'n voortreffelijkheid is, dat het *Zijn* gebod genoemd wordt, alsof er geen ander gebod is dan dit. Maar laat ons, om met nog meer nadruk de volstrekte noodzaak van het geloof aanwijzen, de volgende zaken overwegen, die dat ten volle uitdrukken:

1. Al zouden waterbekken van tranen uit onze ogen afvlieten, omdat wij Zijn wet niet onderhouden; al zouden wij nooit ophouden van op onze knieën te bidden en ons ganse leven door met de taal van Engelen tot God te spreken; al zouden wij voortdurend Zijn geboden gehoorzamen, dan zouden wij toch het vonnis van eeuwige verbanning van de gemeenschap des Heeren niet ontkomen. Want alles wat wij niet door het geloof gedaan hebben, kan de Majesteit des Heeren niet behagen. Alleen als het opkomt uit het beginsel van geloof. Hebreëën 11:6 zegt duidelijk, *dat het zonder geloof onmogelijk is, Gode te behagen*. Al zouden wij de Heere tegenkomen met duizenden rammen en tienduizenden oliebekken; al zouden wij in één brandoffer al het vee, dat op de bergen is en alle bomen, die op de heuvelen zijn, opofferen, dat zou God slechts beantwoorden met: *"Wie heeft zulks van uw hand geëist? Ik heb geen lust aan die plechtige offeranden."* Er is toch geen andere weg, om vrede met God te maken, dan door het gelovig gebruik maken van de vlekkeloze gerechtigheid van Christus.
2. Laat ons met alle macht alle mogelijke middelen aanwenden, om ons lichaam ten onder te brengen en laat ons onszelf afscheiden van alle vleeselijke genoegens, evenwel zullen al onze afgoden zonder veel tegenstand ons overwinnen, zolang wij niet komen tot die genade des geloofs, die de macht is waardoor wij de wereld overwinnen en die de hand is, welke gebruik maakt van oneindige sterkte, tot onderwerping van onze verdorvenheden. Daardoor mag een Christen dat liefelijk gezang aanheffen: *"Hij, Die vóór ons is, is sterker dan de wereld, die tegen ons is."*

Naar aanleiding van alles, wat wij gesproken hebben over de *liefelijkheid* en de *noodzaak* van het geloof, willen wij enkele dingen tot overweging voorstellen aan twee of drie soorten mensen.

- A. Sommigen leven in dat ijdel, ingebeeld zelfbedrog, dat zij de hemel kunnen gewinnen door een verbond der werken, nalatende de zaligheid te zoeken door het geloof in de gerechtigheid van Christus. Tot hen, die op deze zandgrond bouwen, wil ik alleen deze enkele woorden zeggen: "Hoelang zult u arbeiden in winderige ijdelheid, wat door het vuur vergaan zal? Denkt u er nooit over eerst de hoeksteen te leggen? Weet u niet, dat de dag nadert, waarin uw huizen zullen ineensstorten, uw vertrouwen zal verworpen worden en uw hoop zal wegvliegen als een droom en verjaagd worden als een nachtgezicht?" Wat een vreselijke blindheid en wat een onuitsprekelijke dwaasheid moet het zijn, te doen alsof Christus tevergeefs gekruisigd is! En dat doen wij in feite als wij een gerechtigheid zoeken te krijgen door de werken der wet.
- B. Sommigen zijn vast en zeker aangaande hun geloof. Zij hebben er nooit de echtheid van betwijfeld, zij hebben het nooit onderzocht. Tot u, wiens geloof zo koud is als uzelf zijt, die nooit over de echtheid van uw geloof aangevallen zijt, laat mij u zeggen, dat gij nog nooit geloofd hebt. O, gij onheilige geveinsde, laat mij u zeggen, dat een sterk geloof en daarbij sterke verdorvenheden, als vanzelf een sterke misleiding moet zijn. U wilt de Heere niet gehoorzamen. U wilt niet bidden. U wilt niet één bedreiging uit het hele Woord geloven. U acht alle godsdienst als onzinnigheid en dwaasheid en toch overreedt gij uzelf dat u in Christus gelooft. O, bedrieg u niet, God laat zich niet bespotten. En waarom wilt gij uzelf bespottelijk maken? Laat mij u zeggen, dat de verworpenen een droevige godsdienst hebben. Eenmaal zullen zij moeten geloven, gehoorzamen, bidden en de godzaligheid erkennen maar dan zal het, helaas, te laat zijn en niet veel voordeel voor hen afwerpen. Zullen zij, die door al de leraars op aarde nauwelijks konden overreed worden te geloven, dat er een hemel en een hel is of dat zelfs maar één bedreiging in Gods Woord waar is, zullen die tenslotte niet gedwongen worden te geloven, wat zij zien? Dan, wanneer zij de *Eeuwige van Dagen* op de troon zien en het geroep horen van zoveel duizenden levende getuigen, zowel uit de hemel als uit de hel, die dan getuigenis zullen geven van de waarheid van alle bedreigingen en beloften, dat er niet één jota van op de aarde gevallen is! Zullen zij, die in hun hele leven nooit te bewegen waren hun knieën voor God te buigen, dan niet met de grootste vurigheid bidden, 'dat de bergen op hen vallen en de heuvelen hen bedekken mogen van het aangezicht des Lams?' Zal hij, die zich nooit aan één gebod van God wilde onderwerpen, niet ten laatste het vreselijk bevel Gods moeten gehoorzamen: "Ga weg van Mij, gij vervloekte, in de eeuwige pijn!" Dan zullen de grootste spotters belijden, dat die op de Heere vertrouwden, zalig zijn. In het Boek

der Wijsheid hfd. 5:4, hoewel een Apocrief boek, wordt gezegd dat ze dan met grote vrees bevangen worden als zij het onverwachte gezicht zullen zien van de heerlijke staat der vromen. Dan zullen ze zeggen: *"Deze was het, daar wij eertijds om lachten, wij, zotten, hielden zijn leven voor razernij en zijn einde ongelukkig."* Daarom, wordt tijdig wijs, om nu nog gewillig te doen, wat u eens gedwongen zult moeten doen. Doe nu met aangenaamheid tot uw voordeel, wat u eens met smart tot uw schade moet doen.

- C. Er zijn sommige mensen, die zeker wel enige hoop op het eeuwige leven hebben, maar zich tevreden stellen met een kleine mate van geloofszekerheid. Ik zou hen willen smeken, dat zij meer werkzaam wilden zijn, om hun roeping en verkiezing vast te maken en om te weten of hun namen geschreven zijn 'in de oude registers des hemels.' Wij zullen door verscheiden argumenten hierop bij u aandringen.
1. Hoeveel sterke, fijn gesponnen en zielverwoestende misleidingen zijn er onder velen, die in de mening verkeren, dat zij geloven. Zij menen 'rein te zijn in hun ogen maar zijn van hun drek niet gewassen'. O, zijn er niet velen onder ons, die in een zoete waan verkeren, die dromen dat zij eten, maar als ze wakker worden is hun ziel nog leeg? Hun geloof is een begripszaak, wat geen ander fundament heeft dan menselijke bevatting. Maar dit zal ons nooit door de poorten des doods brengen, noch ons tot een eeuwige blijdschap overvoeren.
  2. Moet dit u niet bewegen om naar geloofszekerheid te staan, dat het de kortste weg is, om al uw kruisen te verzoeten? Dit duidelijk blijkt uit Hábakuk 3:17, 18, waar geschreven staat, dat door deze zekerheid, Hábakuk zich verheugde in de God zijns heils; alhoewel de vijgenboom niet bloeien zou en het werk des olijfbooms liegen zou en geen vrucht aan den wijnstok zijn zou. Het blijkt ook uit Hebréeën 10:34, waar wij lezen: "Want gij hebt de beroving uwer goederen met blijdschap aangenomen, wetende, dat gij hebt in uzelf een beter en blijvend goed in de hemelen." De geloofszekerheid is als het hout, dat in de wateren van Mara geworpen werd, die daardoor dadelijk zoet werden. Het kind der hoop is immers nog niet verheven boven alle angst over de dingen die hem hier dikwijls overkomen. Al weet het zeker dat eenmaal het gebod zal uitgaan: "Heft uw hoofd op, want de dag uwer verlossing is nabij." Ja de dag, wanneer al de rivieren van zijn droefheid, op een liefelijke wijze in de zee van eeuwige verlustiging zullen uitlopen.
  3. Een Christen die veel verzekering geniet, heeft ook veel omgang en gemeenschap met God. Lees tot een bewijs Hooglied 1:13 en 14 en Hooglied 2:3, waar de Bruid, zodra ze overreed was, dat Christus haar

Liefste was, sprak: "Ik heb groten lust in Zijn schaduw, en zit er onder, en Zijn vrucht is mijn gehemelte zoet." Een verzekerd Christen proeft van de kruimkens, welke van die *hoge tafel* vallen. Het is zeker dat zij die van die oude wijn geproefd hebben, terstond geen nieuwe begeren, omdat de oude beter is.

4. Het is de weg, om u te bewaren voor ontrouw aan en afval van God. Het geloof is die genade, waardoor u bij Christus zal blijven in al Zijn verzoeken. In 2 Petrus 1:10 wordt de zekerheid verbonden aan onze roeping en verkiezing, als een vrucht daarvan, *want dat doende, zullen wij nimmermeer struikelen*. Het geloof geeft een Christen een afhankelijk leven. Wilt u weten wat het motto van een Christen is? Het is "niet op zichzelf vertrouwen maar van Christus afhangen," evenals de Bruid Hooglied 8:5, die opklimmende uit de woestijn, liefelijk leunt op haar Liefste.
5. Deze verzekering zal een Christen behulpzaam zijn, veel verzoeken te overwinnen. Er zijn vier soorten verzoeken die een Christen aanvallen. Verzoeken van begeerte; verzoeken van liefde; verzoeken van hoop en verzoeken van angst, welke een Christen door deze edele verzekering allen te boven komt. Wat kan hij, die Christus tot zijn Deel heeft, nog buiten Hem *begeren*? David zegt: "Een ding heb ik van den Heere begeerd." Wat kan hij boven of naast Christus *liefhebben*? Al zijn liefde is, als het ware, verdronken in die oceaan van Zijn voortreffelijkheid en hij vindt een liefelijk genot in het beminnen van Hem. Wat de *hoop* betreft, doet de verzekering een Christen niet uitroepen: "En nu, wat verwacht ik, o Heere? mijn hoop, die is op U." Doet niet de verzekering een Christen, wanneer hij *angstig* is, gewillig de gramschap des Heeren dragen en zich lijdzaam aan het kruis onderwerpen, nu er zo'n liefelijk verband is tussen zijn kruis en zijn kroon? Zoals geschreven is in 2 Tim. 2:12: "*Indien wij verdragen, wij zullen ook met Hem heersen.*"
6. Eindelijk nog dit argument, om u aan te dringen, dat u naar verzekering zult staan: *het verzoet de gedachten van de dood*. Het maakt de dood niet tot een *koning der verschrikking*, maar tot een koning, waarnaar onze verlangens uitgaan. Het rust op de volgende gronden, dat geloofszekerheid de dood voor een Christen verkwikkelijk maakt.
  - Hij weet, dat de dood de begrafenis van al zijn ellenden en de geboortedag van een volle zaligheid en eeuwige blijdschap is.
  - Dit is de kroningsdag van een Christen, de dag, waarop het huwelijk tussen Christus en hem liefelijk wordt voltrokken. Hij weet, als hij die laatste stap doet, de dood hem wel van *plaats* maar niet van *gezelschap* doet veranderen. O, dat wij daartoe eens konden komen, om zonder verwaandheid deze gevolgtrekking te maken en te verzegelen: "*Mijn Liefste is mijne, en ik ben de Zijne.*" Dan konden wij zonder vermetelheid een van de liederen Sions zin-

gen, al zijn wij nog in een vreemd land. Dan konden wij Christus in onze armen nemende, met blijdschap uitroepen: "Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede, naar Uw woord, want mijn ogen hebben Uw zaligheid gezien."

- Vertrouwt u hiermee, dat al uw wolken eens zullen verdwijnen. En dat die waarheid eens zal bevestigd worden, welke door een engel, met opgeheven hand naar de hemel bezworen is, *dat er geen tijd meer zijn zal*. Eenmaal zal de tijd liefelijk overgaan in de eeuwigheid. Dan mag u *nieuwe hemelen verwachten en een nieuwe aarde waarop gerechtigheid woont*. O, verlangt bij Hem te zijn, want Christus verlangt ernaar u bij Zich te hebben! Amen.

ZESDE PREEK

En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk Hij ons een gebod gegeven heeft. 1 Johannes 3:23.

Er zijn drie dierbare hoofdgenaden, die een Christen voornamelijk behoort na te jagen, namelijk, de verhogende genade, het geloof; de vertroostende genade, de hoop en de vooruitstrevende genade, de liefde. Een beschouwing van het hemels onderscheid, dat tussen die drie zuster-genaden bestaat, zou een Christen aandrijven, ze vurig na te jagen, als op "de wagenen van Zijn vrijwillig volk."

- Deze genaden zijn hierin onderscheiden: het geloof is een *matige en stille* genade; de hoop is een *lijdzame en onderworpen* genade; de liefde is een *eerzoekende en ongeduldige* genade. Het geloof roept uit: "Ik zal de Heere verbeiden, totdat het gezicht spreken zal." Maar de liefde roept uit: "Hoelang vertoeft U te komen?" Zij staat te luisteren, of zij het geruis van Zijn voeten al hoort, komende over de bergen van scheiding. Het motto van de hoop is: "quod defertur, non aufertur." Dat betekent: "*Uitstel is geen afstel.*" Het heilig embleem van de liefde is een gezicht, dat *het verlangen* in zijn wapen ontrolt, een verlangen van vleugelen voorzien, zich verheffend boven uitstel en beletselen.
- Een tweede onderscheid tussen deze genaden bestaat hierin: het geloof omhelst de goedheid van *de beloofde zaak*, maar die verheven genade van liefde omhelst *Hem, Die het belooft*. Het geloof roept uit: "Hij heeft het gesproken, Hij zal het ook doen." De hoop roept uit: "Het woord des Heeren is goed, Uw dienstknecht geschiede naar Uw woord!" De liefde roept met hoger toon: "Als een appelboom onder de bomen des wouds, zo is mijn Liefste onder de zonen."
- Een ander onderscheid tussen deze genaden is dit: het geloof overwint *verzoeking*; de hoop overwint *moeilijkheden*; de liefde blijft thuis en *deelt de buit uit*. Er is ook een aangename *overeenstemming* in deze genaden: het geloof strijdt en overwint; de hoop strijdt en overwint; de liefde verlustigt zich in de zegetekenen van de overwinning.
- Nog een ander onderscheid is dit: de edele genade van geloof zal eenmaal overgaan in *aanschouwen*; de edele genade van hoop zal overgaan in bezitting en *genieting*; maar die duurzame genade van liefde zal eeuwig de Christen vergezellen en met hem *binnengaan*, op de straten van het nieuwe Jeruzalem. Ik wil u deze vraag stellen: O, welk een dag zal dat zijn, wanneer de hoop haar plaats zal inruimen voor de liefde en liefde en aanschouwen eeuwig zullen neerzitten, om zich tot in alle eeuwigheid te verlustigen in die gezegende verborgenheden, de eeuwige vertroosting des hemels, zonder ooit te eindigen?

- Dan is er nog dit onderscheid, dat het geloof en de hoop met minder tevreden zijn dan de liefde. Het geloof is tevreden met de *belofte*, de hoop is tevreden met hetgeen *beloofd wordt*, doch die vooruitstrevende genade, de liefde, is met niets minder tevreden dan met de *Belover*. De liefde omhelst die dierbare en edel Persoon, Jezus Christus. De liefde is een achterdochtige genade. Dikwijls roept zij uit: "Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben." Zodat het geloof dikwijls de liefdesverdenkingen moet wegnemen. Ik kan die drie genaden bij niets zo gepast vergelijken dan bij die drie helden van David. Deze drie genaden zullen door alle moeilijkheden breken, al was het een leger van Filistijnen, om Christus te behagen en uit Bethlehems bornput, de bron van eeuwige vertroosting die uit Gods troon vloeit, te mogen drinken. De liefde is als Noachs duif, die nooit rust vindt voor het hol van haar voet, zolang zij niet binnen de Ark, de plaats van rust, Jezus Christus is.
- Tenslotte is er nog dit verschil tussen: het geloof grijpt de *trouw* van Christus aan; de hoop grijpt de *goedheid* van Christus aan, maar de liefde grijpt het *hart* van Christus aan. Denkt u ook niet, dat het aangenaam en zielverkwikkend is, gedurig bezig te zijn in de omhelzing van Hem, de Persoon Die eeuwig door de engelen bewonderd wordt? Moet het geen voortreffelijk leven zijn, voortdurend gevoed te worden met het vette der tarwe en verzadigd te worden met honing uit de rotssteen? O, wat moet de hemel een aangename plaats zijn. Als wij eens geproefd hebben van de eerste rijpe druiven en van de druiventrossen die dat lieflijk Land voortbrengt, zouden wij dan niet gedrongen worden, er een goed gerucht van te verspreiden?

Maar laat ons overgaan tot het **laatste punt uit onze tekst**, dat wij beloofden te behandelen, namelijk de Persoon op Wie het geloof zich richt. Er wordt hier van Hem geschreven, *dat het de Naam van Zijn Zoon, Jezus Christus is*.

Wij zullen éérst een weinig spreken in een *negatieve* zin, *op welke dingen het geloof zich niet richt*.

Om daarna in een *positieve* zin aan te tonen, *hoe deze Naam van God en van Zijn Zoon Jezus Christus, de vaste grondslag is waarop een Christen zijn geloof kan vestigen*.

1. Wat het eerste betreft, moet u weten, *dat een Christen zijn geloof niet moet bouwen op gevoel of op gevoelige genietingen*. Het *gevoel* kan een bewijs van het geloof zijn, maar het kan het fundament van het geloof niet zijn. Ik weet dat er zijn die dikwijls uitroepen: "Indien ik mijn vinger niet steek in het teken van de nagelen en mijn hand in Zijn zijde leg, zal ik geenszins geloven." Het is werkelijk voor de meesten van ons een verborgenheid, geloof te oefenen op het enkele woord van belofte, afgescheiden van het gevoel. Een afwezige Christus lief te hebben en in een afwezigen Christus te geloven, zijn de twee grootste verborgenheden van de Christelijke leer. Dat *gevoel* geen goed fundament voor het geloof is, blijkt hieruit:

- Omdat geloof dat op gevoel bouwt, een zeer onbestendig, veranderlijk en voorbijgaand geloof is. Ik weet wel, dat het gevoel zijn liefdesvlagen en, als het ware zijn geloofsvlagen heeft, want het is soms *krank van liefde* en soms is het sterk in het geloof. Maar het kan, eer er een halve dag voorbij is, al weer ziek van jaloersheid en krank van ongeloof zijn, wat u zien kunt in Psalm 30:7. Het gevoel roept dadelijk vrijmoedig uit: "Mijn berg staat vast, ik zal nimmermeer wankelen!" Maar zie, hoe spoedig het van toon verandert: "Gij verborg Uw aangezicht en ik werd verschrikt." Het ene ogenblik zal het uitroepen: "Wie is een God gelijk Gij, Die de ongerechtigheid vergeeft en de overtreding voorbijgaat?" Maar binnen enkele uren zal het op een andere toon zingen en uitroepen: "Waarom zoudt Gij mij ganselijk zijn als een leugenachtige, als wateren, die niet bestendig zijn?"
  - Het geloof, dat op gevoel gebouwd is, mist de belofte van zaligheid, want die is verbonden aan het geloof dat op het Woord gegrond is, volgens Joh. 20:29: "Zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben." Ook gaat het geloof, dat op gevoel gebouwd is, niet met zo'n hechte blijdschap samen, als het geloof dat op het enkele woord van de belofte rust. Zoals uit 1 Petrus 1:8 blijkt, waar geschreven staat, dat een Christen zich, door het geloof in Christus, Die hij niet heeft gezien, zich toch in Hem verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde. Deze vreugde wordt niet gevonden in het geloof dat op gevoel rust.
  - Door het geloof, dat op gevoel gebouwd is, ontvangt God niet veel eer, want dat geloof verhoogt de almacht van God niet. Ik zal u zeggen, waarin de Godgeleerdheid van het gevoel bestaat: "Laat mij zien en dan zal ik geloven." Het weet niet van het vertrouwend geloven en te berusten omdat de Heere in Zijn heiligdom gesproken heeft.
  - Eigenlijk gezegd is het geloof, dat op gevoel rust, geen geloof, evenals de hoop die gezien wordt, geen hoop is. Daarom, wanneer de Heere ziet, dat een Christen van het gevoel een afgod maakt, dat hij niet wil geloven, of hij moet zien en voelen, dan wordt dikwijls de Majesteit des Heeren daardoor tot toorn aangezet. Met dit gevolg dat Hij Zich van hem onttrekt en hem de aangename invloed des hemels en de liefelijke vertroosting van boven onthoudt, zodat hij in een ogenblik, zowel zijn gevoel als zijn geloof verliest.
2. Een Christen moet van zijn genade niet het voorwerp van zijn geloof maken. Bijvoorbeeld, als een Christen gewaarwordt dat zijn hart van liefde brandt, of als hij merkt dat hij in zijn bidden meer invloed van de Geest krijgt, of dat zijn begeerte vermeerderd om de zonde de doden, moet hij dáárop zijn geloof niet bouwen. Dit wordt in de Kerk veroordeeld, volgens Ezech. 16:14 vergeleken met vers 15: "Uw schoonheid was volmaakt door Mijn heerlijkheid." Maar welk gebruik maakte zij daarvan? "Gij hebt vertrouwd op uw schoonheid en hebt gehoereerd vanwege uw naam." Als wij *genade* tot het voorwerp van ons geloof stellen, is het zeker dat God daardoor aangezet

wordt, om de levendige geloofswerking te doen verdorren. Met het gevolg dat een Christen dikwijls moet klagen: "Wee mijner, mijn magerheid, mijn magerheid getuigt in mijn aangezicht." Laat mij u drie grote verborgenheden in betrekking tot de genade opnoemen.

- De eerste is, om de grens af te bakenen tussen deze twee zaken: *niet te loochenen, wat men heeft en toch verloochend te zijn aan wat men heeft*. Dikwijls is er een loochening van de genade, in plaats dat er zelfverloochening is. Wat wij u willen aanraden is, dat u verloochend zijt aan uw genade, zoals er van Mozes geschreven staat: "Het vel zijns aangezichts glinsterde, maar hij wist het niet." Hij zag er als 't ware aan voorbij; hij verhief er zich niet op.
  - Ten tweede is het een grote moeilijkheid voor een Christen, *verloochend te worden aan zijn zelfverloochening, vernederd te worden over zijn nederigheid*. Als de hoogmoed nergens een ander fundament kan vinden, probeert het zich te bouwen op nederigheid. Een Christen kan er hoogmoedig op zijn, dat hij zo nederig is geworden.
  - Ten derde. Het is zeer moeilijk voor een Christen *zijn groei in de genade gewaar te worden, zonder verwaand te worden*. Het is zeker, dat een Christen zijn groei in de genade in nederigheid behoort te onderzoeken, volgens Psalm 63:9: "Mijn ziel kleeft U achteraan, Uw rechterhand ondersteunt mij." David gaf er acht op, dat zijn ziel de Heere niet alleen volgde, maar Hem achteraan kleefde. Bovendien erkende hij dat zijn eigen hand hem niet kon leiden en dat zijn eigen voeten hem niet voor vallen konden bewaren.
3. Gij moet uw geloof *niet bouwen op uw werken en op de gerechtigheid van de wet*. Ik behoef niet lang stil te staan, om die roomse praktijk die onder ons gevonden wordt te weerleggen, dat wij door een werkverbond in de hemel kunnen komen. Het is nog niet zolang geleden, dat ik er met u over sprak, wat het inhoudt, door een werkverbond ten hemel te gaan. Want dan zou het een gruwelijke Godslastering en een buitengewone dwaasheid zijn, dat Christus voor zondaren gestorven is. Als wij in de hemel kunnen komen buiten Hem, is Christus dan niet tevergeefs gekruisigd? Laat mij u nu zeggen, dat dit een bewijs is van uw verdoemelijke onkunde en van de laagheid en bedrieglijkheid van uw hart. O, ik vraag u ernstig af, die zulke grote voorstanders zijn van de zaligheid te verkrijgen door uw werken, wat is toch de reden, dat u het werkverbond meer verbreekt dan anderen? Want het zijn juist de grootste verbrekers van dat verbond, die menen langs die weg de hemel te bereiken. Is dit geen onbestaanbare en tegenstrijdige Godgeleerdheid, waarin uw geloof in tegenspraak is met uw praktijk? Want uw praktijk toont u aan dat uw geloof een leugen is. Wij moeten onze eigen gerechtigheid niet met die van Christus vermengen als het voorwerp van ons geloof. Dit is werkelijk een kwaad, dat dikwijls in het gemoed van de meest doortrapte huichelaar huisvest. Wanneer de Satan het niet zover kan brengen Christus geheel buiten te sluiten, dan is hij tevreden, dat ons geloof zich half op Christus richt en half op ons eigen ik, zoals die hoer, die toeliet

dat het kind verdeeld werd. De waarheid is, dat veel van deze onwijze kinderen die lang in de kindergeboorte blijven staan, gewillig naar zo'n voorstel luisteren, omdat ze bang zijn dat het een aanmatiging is als zulke arme, ellendige schepsels als zij zijn, al te vrijmoedig tot de gerechtigheid van Christus komen. Maar het zou voor die zwakken beter zijn, dat zij Romeinen 10:3 eens overwogen, waar de Heilige Geest het gebruik maken van Christus' gerechtigheid *onderwerping aan God* noemt. Hij zegt: "Zo zijn zij de rechtvaardigheid Gods niet onderworpen." O, wilt u dit niet ter harte nemen, dat onze Heere het als grote nederigheid zal aanmerken, als u Zijn gerechtigheid aandoet en dat Hij uw ongeloof zal aanrekenen als een bijzondere trotsheid en de hoogste verwaandheid?

4. *Wij moeten Gods voorzienigheid niet tot het voorwerp van ons geloof stellen.* Ik weet dat er sommigen zijn, die, wanneer men hun vraagt wat de grond van hun recht op de hemel is, ons antwoorden, dat God hun hele leven door goed voor hen geweest is. Laat mij tot hen alleen dit zeggen, dat het kan zijn, dat God hen gemest heeft tot de dag van slachting. "Want ook liefde, ook haat, weet de mens niet uit al hetgeen, dat voor zijn aangezicht is."

Wij hebben in een *negatieve* zin, gezien *op welke dingen het geloof zich niet richt*. Laat ons nu verder in een *positieve* zin, spreken over de Persoon op Wie het geloof zich richt. Wij zien, dat de tekst Christus Zelf als de uitnemende en volmaakte Persoon voorstelt. *En dit is Zijn gebod, dat wij geloven in den Naam van Zijn Zoon Jezus Christus.*

1. Het geloof verenigt met Christus, zoals Hij in vier opzichten aanmerkt wordt.
  - (1.) Het verenigt zich met *God in Christus*. Niet met God onmiddellijk en op Zichzelf aangemerkt, want Hij bewoont een ontoegankelijk licht en kan door geen mens benaderd worden. "Hij is hoger dan de hemelen, wat kunt gij doen? Dieper dan de hel, wat kunt gij weten?" Daarom moeten wij tot Hem naderen door een voorhangsel, namelijk, *het voorhangsel van Christus' vlees*, Hebr. 10:19, 20. 'God is een verterend Vuur' en 'Hij is te rein van ogen, dan dat Hij het kwade zou kunnen aanschouwen'. Daarom moeten wij eerst onze ogen richten op de gezegende Scheidsman, Die Zijn handen op ons beiden gelegd heeft en zó op God zien, Die in Christus de wereld met Hemzelf verzoend heeft. Zo kunnen wij tot Hem naderen door de Middelaar, Die de 'Eerste en de Laatste is, Die leeft en Hij is dood geweest en ziet, Hij leeft in alle eeuwigheid'. 'Die machtig is volkomen zalig te maken, allen die door Hem tot God gaan, aangezien Hij altijd leeft, om voor hen te bidden'.
  - (2.) Het geloof verenigt zich met Christus, *zoals Hij om niet in het verbond van de belofte wordt aangeboden*. Christus zou niets voor ons zijn, als Hij ons niet van

de Vader gegeven was en als Hij Zichzelf niet in een vrij verbond van belofte had aangeboden. Nu wordt Hij echter voorgesteld op voorwaarden van vrije liefde en daarom heeft Hij een sterke afkeer van loon. Deze edele afkondiging is uitgevaardigd en verzegeld met het waarborg des hemels, dat allen die willen mogen komen om te drinken van het water des levens, om niet. Nu kan een arm schepsel krachtens dit recht toegaan en de armen van zijn uitgebreidste genegenheid uitstrekken, naar Hem toelopen met de blijde uitroep: "Mijn Heere en mijn God," om zich onvoorwaardelijk aan Hem te onderwerpen. Dit wordt in de Schrift voorgesteld onder die liefelijke benaming "de Zoon te kussen." Er zijn *drie* delen van Christus' dierbaar lichaam, welke een Christen moet zoeken te kussen en te omhelzen, namelijk: *de mond van Christus, de handen van Christus en de voeten van Christus*. Het kussen van *Zijn voeten* betekent de werkzaamheid van liefde; het kussen van *Zijn handen* de onderwerping aan Hem; het kussen van *Zijn mond* de levendige omgang en gemeenschap met Hem.

- (3.) Het geloof verenigt zich met Christus als de Verwerper en als de Verdienster van al het goed dat wij ontvangen. Hij is de Persoon, die dat alles voor ons verworven heeft. Er is geen blijke van liefde, niet de minste genieting die een Christen te beurt valt, of het is gekocht door het bloed van Christus. Christus' dierbaar bloed is er voor gestort.
- (4.) Het geloof verenigt zich met Christus *als de krachtige Uitwerker van al onze genade*. Al onze genietingen zijn uit Hem als de uitwerkende Oorzaak, dat wil zeggen, Hij werkt al die dingen in ons. Het zijn Zijn dierbare vingeren, die dat gezegend werk van de genade moeten vervullen. Ze komen van Christus, de Uitdeler van die dingen. Christus is die grote Huisbezorger in de hemel, die de gelovigen al de schatten van Het Hogerhuis deelachtig maakt, want Hem heeft God de Vader verzegeld. O, hoe heeft Christus het woord dat Hij eens sprak, Zelf bewaarheid: "Het is zaliger te geven dan te ontvangen." Christus is de Fontein, de Schatkamer in Wie alle gaven en genaden opgelegd zijn. Voordat de zegeningen tot de gelovigen afdalen, komen zij tot Christus als het Hoofd, volgens de tekst uit 2 Timotheüs 1:9 "dat genade ons gegeven is in Christus Jezus, vóór de tijden der eeuwen." Het werd Christus gegeven vóórdat de wereld geschapen werd, met het doel om aan al Zijn leden mee te delen, en wij zo 'uit Zijn volheid zouden ontvangen genade voor genade'.

2. De tekst stelt ons verder meer in het bijzonder voor, *dat de uitnemende Persoon op Wie het geloof zich richt, is: "de Naam Zijns Zoons"*. Wie moet hier niet verlegen staan? Het is lang geleden, dat Agur de hele wereld voor die vraag stelde: "Hoe is Zijn Naam en hoe is de Naam Zijns Zoons, zo gij het weet?" O, hoe weinig kan van Hem gekend worden! O, hoe redeloos is deze generatie die niets wil weten van alles wat van Hem in deze Evangeliedag gekend kan worden! Nu, opdat wij

naar de geringe mate van ons geloof toch iets mogen spreken over het verenigen met de Naam van Christus, zeggen wij, dat Zijn Naam inhoudt, *al Zijn heerlijke eigenschappen, waardoor Hij zoveel van Zichzelf in de Schrift openbaart, als arme stervelingen kunnen bevatten.*

Wij hebben u tevoren aangetoond, dat er drie hoofdzulen van het rechtvaardigmakend geloof zijn, n.l. Zijn trouw, Zijn almacht, en Zijn oneindige liefde en ontferming. En dat daaruit al de tegenwerpingen van het gevoel, van de vleselijke rede en het ongeloof, die uit overtuiging van onwaardigheid oprijzen, beantwoord kunnen worden. Dit is zeker, dat het geloof in al zijn strijd gebruik maakt van de Naam van Christus.

Er is geen tegenwerping, die een arme, verzochte ziel kan opwerpen, of het geloof kan die beantwoorden met de uitnemende namen van God of met die van Zijn Zoon, Jezus Christus. Het zou te veel van onze tijd vergen, u dit in alles te tonen. Daarom zal ik u alleen één voorbeeld geven van die heerlijke eigenschappen van Gods Naam waardoor Hij Zijn heerlijkheid verkondigt in Exododus 34:6 en 7. *"Heere Heere, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid; Die de weldadigheid bewaart aan vele duizenden, Die de ongerechtigheid, en overtreding, en zonde vergeeft; Die den schuldige geenszins onschuldig houdt, bezoekende de ongerechtigheid der vaderen aan de kinderen, en aan de kindskinderen, in het derde en in het vierde lid."* Ik denk, dat zeven tegenwerpingen, welke gewoonlijk aangevoerd worden, uit deze tekst kunnen worden beantwoord.

1. Een tegenwerping die dikwijls door een ongelovige gemaakt wordt, is, *dat de kracht van de verdorvenheid zo groot is, dat 'men zwart is gelijk de tenten Kedars', maar niet 'liefelijk gelijk de gordijnen van Salomo'.* Wordt dit niet beantwoord door de eerste eigenschap van Gods Naam, *dat de Heere een barmhartig God is?* Het ene sluit Zijn macht in, om zalig te maken en alle overleggingen neer te werpen. Het andere toont Zijn oneindig vermaak, hen te helpen die geen kracht hebben en onder de macht van hun bestrijders liggen. Immers, Gods macht heeft dezelfde uitgestrektheid als Zijn liefde.
2. Een tweede tegenwerping van het ongeloof is *dat wij niets bezitten wat ons bij Christus aanbeveelt.* Alles wat wij hebben om op te roemen zijn zonden en zwakheden. Dit wordt volkomen beantwoord door de tweede eigenschap van Zijn Naam, *dat Hij genadig is.* Dit houdt in dat Hij vrij is in het uitdelen van Zijn liefde. Dat Hij niet met ons handelt naar de regel van *verdienste*, maar naar de gulden en voortreffelijke regel van *liefde*. Het is een grote vraag of *barmhartigheid* of *genade* het grootste wonder is. Of de liefde van Christus dan wel haar vrijwilligheid de grootste verborgenheid is. Hoe het zij, dit is zeker, dat zij samen een weergaloos wonder uitmaken.
3. Het ongeloof werpt tegen *dat wij de Heere dagen zonder getal hebben verlaten en dat wij zelfs het begin van onze afval niet weten.* Wordt dit echter niet

voldoende beantwoord uit die eigenschap van Zijn Naam, *dat Hij lankmoedig is?* Dit is die heerlijke eigenschap in God, die Hij doet uitblinken en verheft boven al Zijn Namen.

4. Het ongeloof komt meestal met deze tegenwerping, *dat wij onze overtredingen vermeerderd hebben*. Dat wij onder elke groene boom gehoereerd hebben en dat wij al onze hoeren met geschenken begiftigd, ja, onze afgoden voor loon gehuurd hebben. Daarom moeten wij dat klaaglied wel aanheffen: *"Is niet onze zonde groot en zijn onze overtredingen niet oneindig?"* Nu, wordt dit niet beantwoord door die eigenschap van Zijn Naam, *dat Hij groot van weldadigheid is?* (Engelse vertaling: *overvloedig in goedheid*). En hoewel de zonde in ons meerder is geworden, dat de genade in Hem nochtans veel overvloediger is? Wij erkennen dat er werkelijk sommige mensen in zoveel zonden leven, dat al hadden zij de eeuwigheid door anders niet te doen dan hun zonden te belijden, zij nooit in onnodige herhaling moesten vervallen. In zeker opzicht, is het inderdaad een goedheid, dat er in onszelf veel verborgenheden zijn. Want als wij de zeven gruwelen van ons hart en de verborgen werkingen van het lichaam des doods, volkomen zouden kenden, zouden wij in gevaar zijn om de dood, ja, 'de verworping te kiezen, boven het leven'. Nu, zou één gave van de overvloedige goedheid Gods, ons niet bevredigen en de storm doen bedaren?
5. Het ongeloof spreekt in ons, *dat wij al onze beloften en verbonden met God verbroken hebben* en dat alle dingen die wij beloofd hebben, als vlas voor het vuur van de verzoeking geweest zijn. Daardoor hebben wij geen hoop, dat Hij zich ontfermen zal over zulke echtbrekers, die niet trouw geweest zijn in Zijn verbond. Wordt dit echter niet overvloedig beantwoord uit die eigenschap van Zijn Naam, *dat Hij groot van waarheid is?* Dat houdt in, dat Hij trouw blijft en bevestigen zal wat Hij eenmaal gesproken heeft, hoewel wij ons dikwijls van Hem afkeren. Het is een oneindig, zalig voorrecht voor mensen die zó veranderlijk zijn, dat ze met een onveranderlijk God te doen hebben.
6. Een andere tegenwerping is, dat al die dingen reden tot bemoediging zijn voor sommigen, *maar zij weten niet of het lot van eeuwige liefde wel op hèn gevallen is en of hun namen wel in de hemel geschreven zijn*. Nu, dit wordt beantwoord uit die letter van Zijn Naam, *dat Hij de weldadigheid bewaart aan veel duizenden*, (Engelse vertaling: *dat Hij ontferming bewaart voor duizenden*). Daarin wordt ons aangetoond, dat er een groot aantal is, op wie het lot van eeuwige liefde is gevallen. Al was er geen andere uitspraak in de hele Schrift, zou deze voldoende stof geven voor een lied; en ons doen uitroepen: *"Wie is aan de Heere gelijk, Wiens barmhartigheden geen einde hebben en Die lust heeft Zijn ontferming te tonen, boven al Zijn werken?"*

7. Tenslotte maakt het ongeloof ook deze tegenwerping, dat zij niet alleen tegen licht en tegen beloften in hebben gezondigd, maar ook na veel van God genoten te hebben, ja zelfs na voorgaande straffen. Daarom kunnen ze niet anders denken, dan dat hun Maker zich niet meer over hen ontfermen zal. Nu, dit wordt ook ten volle beantwoord uit die eigenschap van Zijn Naam, *dat Hij de ongerechtigheid en overtreding en zonde vergeeft*. Daarmee wordt ten volle verklaard, dat er geen overtreding is die Hij niet vergeven wil. Er is toch onder het ontelbaar aantal zonden die in het hart van de gevallen mensen woont, maar één bijzondere zonde die Hij *onvergeeflijk* verklaart. Echter, geen van onze ziekten gaat de oneindige bekwaamheid van Zijn liefde te boven, dat wij die klacht zouden moeten aanheffen: "Er is geen balsem in Gilead en er is geen Heelmeester aldaar." Al zou de Voorzienigheid ons veel onmogelijkheden te aanschouwen geven, laat dan het geloof de belofte in de ene en de onmogelijkheid in de andere hand nemen en van God begeren, dat Hij ze met elkaar verzoent. Laten wij, wanneer wij geen verband kunnen zien tussen de Voorzienigheid en het Woord, de almacht overwegen van Hem, die de schijnbare tegenstrijdigheden met elkaar in liefelijke harmonie kan brengen. Die verklaring zal nooit de tekst teniet kunnen doen, noch zal ooit de Voorzienigheid, Gods trouw teniet doen.

Laat mij u deze raad geven: laat de tegenwerpingen van het ongeloof los, want u kunt ze toch niet beantwoorden en die u, in zekere zin, ten einde raad maken en waarop u geen antwoord kunt vinden, hoewel u al Gods Namen hebt overwogen. U zult ze overwinnen, zoals wij u dikwijls hebben voorgehouden, als u doet zoals de gelovige Abraham. Van hem staat geschreven dat hij, wanneer de krachtige tegenwerping van het ongeloof hem overviel, dat zijn lichaam reeds verstorven was en Sara onvruchtbaar, hij die dingen niet heeft aangemerkt. Er was bij hem, als het ware, een Goddelijke overgang van de tegenwerpingen van het ongeloof, naar de werkingen van het geloof. Ditzelfde is ook duidelijk in Matth. 15:25 en 26 waar gesproken wordt over die vrouw, die zulke sterke tegenwerping van het ongeloof werd opgedrongen, dat Christus met haar niets te maken wilde hebben en dat Hij niet tot haar gezonden was. Maar zij beantwoordde het moedig met: "Heere, ontferm U mijner!" Het geloof heeft, om dat zo eens uit te drukken, een soort Goddelijke onbeschaamdheid in het beantwoorden van de tegenwerpingen van het ongeloof. Of liever gezegd, een heilige minachting voor de tegenwerpingen. Dit behaalt de overwinning over de verzoeking, als die door weerlegging niet behaald kan worden.

Hetzelfde kan ook gezegd en met voorbeelden getoond worden in betrekking tot *de Naam Zijns Zoons*. O, welke heerlijke titels worden de *Prins van de koningen der aarde, de Plant van Naam*, gegeven, waarop het zwakste geloof het anker kan uitwerpen en de zwaarste storm kan doorstaan! Ik zal niet lang bij dit onderwerp stilstaan, maar wij wilden u dit zeggen, dat een

Christen in geen engte of moeilijkheid kan komen, of de een of andere Naam of eigenschap van Christus kan die beantwoorden en vereffenen.

Aan welke benauwdheid of moeite in deze wereld een Christen onderhevig is, laat hij zichzelf hiermee troosten, dat Christus is als *de schaduw van een zware rotssteen in een dorstig land*. Verkeert een Christen onder inwendige gemoedsangst en kwelling, laat hij zich hiermee troosten, dat Christus *een God des vredes en van vertroosting is*. Verkeert een Christen onder duisternis en verlegenheid, laat hij zich hiermee troosten, dat Christus *de Vader der lichten en de eeuwige Wijsheid Gods is*. Is een Christen onder gevoel van de macht en overheersing van zijn begeerlijkheid, laat hij zich hiermee troosten, dat Christus *tot verlossing gegeven is*.

Maar, om hier niet langer bij stil te staan, het zou kunnen zijn, dat een Christen in een nood verkeerde, waarvoor hij geen Naam van Christus kon vinden, die daaraan beantwoord. Nu, laat hem zelf een Naam voor Christus maken uit de een of andere belofte in het Woord van God en hij zal ervaren, dat hij daardoor in die nood ondersteund en geholpen zal worden. De Heere zal zijn verwachting niet beschamen.

3. Er is nog een zaak die betrekking heeft op de Persoon op Wie het geloof zich richt, waar wij uw aandacht voor vragen, namelijk *de manier waarop het geloof zich met deze edele Persoon verenigt en op Hem rust*. Wij kunnen dat naar mijn gedachten het beste doen, door de velerlei benamingen te overwegen, waarmee het geloof, in de Schrift wordt uitgedrukt, méér dan andere genaden van de Geest.

- Het wordt genoemd: *een zien*, Jesaja 45:22. *Ziet op Mij*. (Engelse vertaling).
- *Een blijven in Christus*, Joh. 15:4. *Blijft in Mij*.
- *Een Gode zwijgen*, Psalm 62:6. *Doch gij, o mijn ziel, zwijg Gode*.
- *Een stil zijn tot God*, Psalm 62:2. *Immers is mijn ziel stil tot God*.
- Het geloof wordt ook genoemd: *een eten van het vlees van Christus*, Joh. 6:53.
- *Een werpen van zijn zorg op de Heere*, Psalm 55:23. *Werp uw zorg op den Heere*.
- *Een komen tot de Heere*, Matth. 11:28. *Komt allen tot Mij*.

Overeenkomstig deze benamingen zijn er zeven edele eigenschappen en uitnemende kenmerken van deze geloofsgenade.

1. Het geloof is die genade, waardoor een Christen veel gemeenschap met God geniet. Het wordt dan ook "een zien" genoemd, omdat onze onsterfelijke ziel voortdurend die dierbare en verhevene Persoon, Jezus Christus, aanschouwt.
2. Een tweede eigenschap van het geloof is, dat de gemeenschap met God door het geloof wordt onderhouden. Daarom het "een blijven in Christus" genoemd. Het is de genade die Christus met de gelovige doet samenwonen.
3. Een derde eigenschap is, dat het een genade is die ons onderworpen maakt. Daarom het "een Gode zwijgen" genoemd. Het geloof weet, als het ware, niet

wat klagen is. Die edele, voortreffelijke genade, het geloof, heeft nooit een kwaad gerucht van Christus gebracht. Het geloof zal een Christen, zelfs in de donkerste nacht, goede tijding brengen. Wanneer de liefde de vraag stelt: "Wachter, wat is er van de nacht? Wachter, wat is er van de nacht?" Of, "wanneer zal de morgen aanbreken?" Dan antwoordt het geloof, met omgekeerde volgorde van de woorden: "De nacht is gekomen, maar ook de morgen; en de morgen nadert, waarop geen nacht meer zal volgen."

4. Een vierde eigenschap van het geloof is, dat het een Christen doet volharden in zijn bouwen op de Steenrots. Daarom wordt het "een leunen op God" genoemd, want een Christen verenigt zich door het geloof voortdurend met Christus. Daardoor komt hij op uit de woestijn, welke moeite hem ook overkomt, door het geloof liefelijk leunende op zijn Liefste. Door het geloof wordt hij geleid op een Rots, Die voor hem te hoog zou zijn. Daar is hij veilig en kan hij de dood en het verderf belachen, als ze op hem aanvallen.
5. Een vijfde eigenschap van het geloof is, dat daardoor de geestelijke zintuigen van een Christen verzadigd worden, door de innige en persoonlijke opneming van Christus als het Voedsel voor de ziel. Daarom wordt het "een eten van het vlees van Christus" genaamd. Er zijn drie zintuigen, die door het geloof verzadigd worden, namelijk *het gezicht, de smaak en het gevoel*. Een Christen kan door het geloof het *eeuwige Woord des levens* betasten. Het geloof doet hem die edele *Plant van Naam* aanschouwen. En het doet hem smaken en zien hoe genadig de Heere is. Er is geen twijfel aan, dat zij, die zo'n zielsverzadigend *gezicht* hebben gekregen ook verlangen dat hun *smaak* hiermee voldaan mag worden.
6. Een zesde eigenschap van het geloof is, dat het een genade is, die een Christen rust geeft. Daarom wordt het "een werpen van zijn zorg op de Heere" genoemd. Hierdoor geeft, om zo te spreken, een ziel het ondraaglijk juk van haar ongerechtigheid aan Christus en neemt het lichte en zachte juk van Christus' geboden op zich.
7. Ten slotte noemen wij nog deze eigenschap van het geloof, dat het een genade is, waardoor de heiligmaking bevorderd wordt. Daarom het "een komen tot Christus" genoemd. Het houdt de ziel in een geestelijke beweging in haar reis van Egypte naar Kanaän. Het geloof houdt de ziel aangenaam reizend vanuit het land van het Noorden, het land van onze ballingschap, naar het land van volmaakte vrijheid. Opdat ze de hele weg mag wandelen in de voetstappen van de schapen, op die verse en levende Weg; namelijk, in Hem Die de Weg, de Waarheid en het Leven is.

Om nog vollediger het verhandelde toe te passen, wensen wij verder over twee zaken te spreken.

A. Wij moeten bedenken, dat sommigen met minder moeilijkheid, in een meer geestelijke en evangelische weg tot het *Verbond er belofte* komen, maar dat anderen langs een zwaarder en meer wettische weg, tot vereniging met Christus geraken. Sommigen moeten voordat zij tot de berg Sion komen, veertig dagen

aan de berg Sinaï verkeren. Sommigen moeten, voordat het besluit des hemels geopenbaard wordt, lange tijd loeien als een os en in zak en as gaan. Wij moeten een *Ben-oni* zijn, voordat wij een *Benjamin* worden, dat is, wij moeten een *zoon van smart* zijn, voordat wij een *zoon van vertroosting* kunnen worden. Het is echter zeker, dat Christus anderen tot zich voert door een dal van rozen. Wij wilden wel, dat u acht gaf op de volgende twee dingen. Al willen wij niet zeggen dat zij een onfeilbare regel zijn, toch wordt het door de ervaring dikwijls bevestigd, dat er drie soorten mensen zijn, die gewoonlijk onder zware verschrikkingen verkeren, voordat zij tot omhelzing van Christus komen.

- Ten eerste, die zich aan grove en gruwelijke zonden, die geheel tegen het licht van de natuur ingaan, hebben schuldig gemaakt.
- Ten tweede, die vóór hun bekering dikwijls tegen licht en beter weten in hebben gezondigd. Wij zien, vooral in de Handelingen, dat de manier van bekering bij de Heidenen, evangelischer en liefelijker was dan die van de Joden. Zie Hand. 2:37. De wet werkte krachtig onder hen, die de Heere des levens gekruisigd hadden. En Paulus, die een wreed vervolger geweest was, werd bij zijn bekering éérst als dood ter aarde geslagen, eer hij door de liefde van Christus gevangen genomen, moest uitroepen: "Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?" Handelingen. 9. Maar lees Handelingen 8 en u zult een liefelijker en zachter weg vinden in de manier waarop kinderen van Christus voortgebracht worden.
- Ten derde, die hoge gedachten hebben van hun eigengerechtigheid, worden dikwijls door veel verschrikking en wettische overtuiging tot Christus gebracht. Dit blijkt uit de omstandigheden van Paulus, Filippenzen 3 vergeleken met Handelingen 9. Die zover in zelfvernederig wil komen en daarin zal vorderen zoals de Apostel in dat hoofdstuk doet, moet zeker veel dagen aan Sinaï vertoefd hebben en zijn rekenkunde daar geleerd hebben.

B. Verder wil ik, dat u hierop acht geeft, dat iemand, die langs een liefelijke en evangelische weg tot Christus gebracht is, in sommige opzichten wat voor heeft bij iemand die langs een wettische en vreesachtige weg tot Christus gebracht is. Echter, is het naar onze mening wél zo, dat iemand die door veel wettische overtuigingen en veel donderslagen van de berg Sinaï tot Christus gekomen is, veel vaster in zijn geloofsoefening is, als hij zijn recht op Christus heeft leren kennen. Dat komt omdat het ongelooft veel voedsel ontvangt als iemand de tijd van zijn bekering niet precies weet. Die tijd is dikwijls verborgen voor hen, die op een meer evangelische wijze bekeerd werden. Het komt óók doordat zij, die als in een Evangelie-koets tot Christus gebracht werden, soms aan het twijfelen raken, of zij wel ooit onder de tucht van de wet geweest zijn. Dit is de reden dat zij dikwijls, als het ware, het fundament opgraven en uitroepen: "Mijn hoop en mijn sterkte is vergaan van de Heere."

C. Om hiermee onze rede te eindigen, zullen wij nog één woord van vermaning hieraan toevoegen, opdat u toch ernstig acht geeft, die edele Persoon, Jezus

Christus aan te grijpen en uw geloof in Hem te oefenen. Laat mij tot allen, die deze edele genade, het geloof, deelachtig zijt en erfgenamen van de eeuwige erfenis zijn, nog dit zeggen, dat er een vierderlei kroon voor u weggelegd is.

- Er is een *kroon des levens* weggelegd voor hen, die de goede strijd des geloofs gestreden hebben. Maar misschien zult u zeggen: "wat is de kroon des levens, als geen blijdschap aan dat leven verbonden is? Wat is een leven zonder blijdschap, anders dan bitterheid en een last?"
- Daarom zal ook een *kroon van blijdschap* uw deel zijn. "Maar wat zou een *kroon des levens* en een *kroon van blijdschap* zijn, als wij niet heilig en in de genade volmaakt zouden zijn?"
- Daarom zult u ook een *kroon van gerechtigheid* ontvangen. "Maar wat zou leven, blijdschap en gerechtigheid zijn zonder heerlijkheid?"
- Daarom zult u ook met een *kroon van heerlijkheid* gekroond worden. "Maar wat zou dit alles nog zijn, indien die kroon eens van ons hoofd zou vallen en wij ons koninkrijk verliezen zouden?" Nu, daarom zal het - en dat maakt alles goed, - een *eeuwige kroon der heerlijkheid* zijn. Salomo spreekt in Spreuken 27:24 van een kroon, die niet tot in eeuwigheid zal zijn. Maar op deze kostbare kroon, die door de handen van Christus op het hoofd van een Christen gezet wordt die de overwinning behaald, is dit motto gegraveerd: "*onvergankelijk en eeuwig; eeuwig en onvergankelijk.*" O, wat denkt u van die dag, wanneer wij met die kostbare kroon zullen gekroond worden? Wat zal naar uw gedachte in de hemel het onderscheid zijn tussen Christus en de gelovigen? Zij zullen deze vier kronen dragen, die in feite slechts één kroon is, maar Christus zal volgens Openbaring 19:12 veel kronen op Zijn hoofd hebben.

Nu, laat mij ook nog een enkel woord spreken tot hen, die vreemdelingen zijn van God, die verachters zijn van de genade van Christus en die Zijn beminnelijk Persoon niet door het geloof willen omhelzen. Ook u zal eens een *vierderlei kroon* op het hoofd gezet worden. Geeft echter geen verkeerde uitleg aan het gezicht; er is onderscheid tussen de schenker en de bakker.

- U mag goede dingen over uzelf profeteren, maar u zal eens een *kroon des doods* op het hoofd gezet worden. U zult altijd stervende zijn en toch nooit kunnen sterven.
- Er is ook een *kroon van smart*, die u zal opgezet worden, wanneer u eeuwig die klacht zult uitzuchten: "O dat ik vernietigd, dat ik tot niets teruggebracht kon worden!" Wat zou die terugbrenging een hemel voor u zijn, als u in dat eeuwig vuur zult gepijnigd worden. Laat ik u dit in het voorbijgaan zeggen: u zult voor elkaar geheel ellendig en troosteloos zijn. Daar zal geen reden tot troost voor u te vinden zijn, want dezelfde smart als uw smart, zal de mate van uw smart vermeerderen.
- Een andere kroon, die u zal opgezet worden, is een *kroon der zonde* in plaats van de kroon der gerechtigheid. Wilt u weten, wat uw werk zal zijn, die voor de eeuwige pijn verordineerd zijt? Wilt u weten, wat uw werk zijn zal? U zult

God, Die u geschapen heeft, eeuwig lasteren en vloeken. Ik ben er zeker van, dat de verschrikkingen van de hel u meer zullen smarten en eeuwig benauwen, dan uw voortdurend zondigen in de hel doen zal. Velen zouden niet zo voor de hel vrezen, als daar geen pijn was, want zondigen is uw lust en uw leven. Weest er echter zeker van, dat uw voortdurend zondigen, wanneer uw consciëntie ontwaakt is, uw pijn ten zeerste zal verzwaren.

- Tenslotte, u zult nog een andere kroon moeten dragen, namelijk, *een kroon der schande*. De profeet Jesaja maakt melding van een kroon van hoogmoed, maar ik zou van u, - die deze kroon van eeuwige verwarring en schande zult moeten dragen, zodat gij uw ogen niet zult kunnen opslaan tot Hem, Die gij doorstoken hebt, - ik zou van u wel eens willen weten, wat uw werk zal zijn, wanneer de dood u zal dagvaarden te verhuizen de eeuwige erfenis van pijn. Ik ben er zeker van, dat u op veel dingen zult terugzien. Zou u dan niet terugdenken aan veel preken, die u gehoord hebt, waarin u genodigd werd, deel te nemen aan de liefelijke aanbiedingen van zaligheid?

Ik denk aan iemand, die op zijn doodsbed uitschreeuwde: "Ik zou de wereld willen geven, voor wat meer tijd; een hele wereld voor een weinige tijd." Dat was iemand, die misschien met opgeheven hoofd gelopen had en ongetwijfeld hoger was dan de voornaamste hier, maar zijn kroon kon hem geen ogenblikje tijd geven. Stervende met de uitroep: "Roep de tijd terug, roep de tijd terug!" werd zijn smeking hem geweigerd. En ik vrees dat het met de meesten onder ons zo zal gaan.

Het is naar mijn gedachte een mooi hiërogliefe of beeldschrift bij de Egyptenaars, dat zij de tijd uitschilderden in drie beelden.

- Het eerste dat de *voorbijgegane tijd* voorstelde, was een gulzige wolf met open bek Dit betekende, dat de verlopen tijd verkeerd was besteed en dat er niets overgebleven was, dan het als een wolf met lege bek na te staren.
- Het tweede was een brullende leeuw, die gereed stond zijn prooi te bespringen Dit betekende de *tegenwoordige tijd*. Dat was in zo'n houding getekend, om het volk aan te wijzen, dat zij de tegenwoordige gelegenheid niet ongebruikt moesten voorbij laten gaan, omdat het anders tot hun ondergang en eeuwig verderf zou strekken.
- Het laatste was een sluwe, kruipende hond. Dit betekende, dat het volk zich ten opzichte van de *toekomende tijd* kon bedriegen, door te menen, dat als zij bij hun dood godsdienstig zouden worden, zij zó de dood konden overwinnen. Maar dat dit een vleierij is, die niets beter is dan het kruiperig gevlei van een dolle hond.

Ik denk dat wij hieruit ook veel kunnen leren. En dat het een prikkel moet zijn onze goede gelegenheden waar te nemen en onze tijd niet te verkopen, maar die uit te kopen. Er zijn twee dingen, die een Christen nooit moet verkopen, namelijk verkoop *de waarheid niet maar koop die; verkoop uw tijd niet maar koop die.*

Ik ben er zeker van dat één ogenblikje tijd die goed besteed wordt, tienduizend werelden waard is. Laat ik u nog eens vragen, welk voordeel meent u te hebben van al die dingen, waarover gij u in de tijd zo gepijnigd hebt, als er geen tijd meer zijn zal?

Ik ben van mening dat het een veel voorkomend kwaad in onze generatie is, waaraan wij ook deel hebben, dat er velen zijn, die nijdig zijn jegens de Godzaligheid en die met vermaak hun kwaadaardigheid luchten tegen de vromen, *de heerlijken op aarde*. Ik ken die gewoonte, zij is duizenden jaar ouder dan zij zelf zijn, dat zij de Godzaligheid vervolgen onder de naam van geveinsdheid. Zij noemen de Godsvrucht huichelarij en onder die dekmantel gaan zij er hun gal over uit braken. Laat mij u dit alleen afvragen: Wat zult u in die dag antwoorden, als Christus u die vraag zal stellen: - enigszins zoals Gideon aan Zeba en Tsalmuna deed - "Wat waren het voor mannen die u met uw tong dood sloeg?" Zou dan het antwoord niet moeten zijn: "Zij waren enerlei, van gedaante als koningszonen?"

O, wilt u niet geloven? Wilt u uzelf niet verenigen met Christus? Ik weet, meestal lopen we vast in deze twee uitersten: soms geloven wij de bedreigingen van de wet niet en soms geloven wij de beloften van het Evangelie niet. Maar ik zou alleen dit van u willen weten, wat zou het geweest zijn, indien de oneindige wijsheid Gods het zo besteld had, dat al de letters van dit Boek alleen bedreigingen geweest waren? Wat zou ons lot geweest zijn, indien al de beloften er uitgeschraapt waren? Nu, dit zal zeker uw lot woden: al de beloften van het Boek des verbonds zullen van u genomen worden en al de vloeken die er in staan zullen een vliegende rol zijn, die in uw huis zal komen om daar eeuwig te blijven.

Weet dit, o vijanden van Christus, weet dit en denkt er aan, dat, 'gelijk ten dage van de Midianieten, de ganse strijd dergenen die streden met gedruis geschiedde en de klederen in het bloed gewenteld en verbrand werden', zo zal die strijd zijn, welke Christus zal voeren tegen de huichelaren in Sion, die Hem niet kennen en niet tot Hem willen komen. Zij zullen tot een voedsel des vuurs voor de eeuwige toorn zijn.

O wat, denkt u, te moeten doen als Christus de strijd tegen u zal aanbinden met het tweesnijdend scherp zwaard van de grimmigheid des Heeren? Dat zal geen aangenaam werk zijn. O, dat u niet *bijna* maar *geheel* overreed werd, Christenen te worden! En dat Christus u daartoe eens mocht overwinnen met het tweesnijdend zwaard uit Zijn mond, opdat gij uzelf aan Hem mocht onderwerpen. En dat u Hem tot het Voorwerp van uw geloof mocht maken.

Nu, Hem die op Zijn kled en op Zijn dijen deze Naam geschreven heeft: *Koning der koningen en Heere der Heeren*, wensen wij alle lof toe te brengen. Amen

ZEVENDE PREEK

VOORBEREIDING EN GELOVIG VERLANGEN NAAR DE DOOD

Wat man leeft er, die den dood niet zien zal, die zijn ziel zal bevrijden van het geweld van het grafs? Sela. Psalm 89:49.

Het is zeer moeilijk vast te stellen, waar allen die hier zijn, over dertig jaren zullen wezen; want zelfs vóór die tijd zullen velen van ons, indien niet allen, in ons eeuwig huis zijn binnengegaan. Het is ook moeilijk te bepalen, of wij dan in de eeuwige vreugde of in de eeuwige pijn zullen gegaan zijn. Maar van één ding ben ik zeker, dat wij allen binnenkort zullen heengaan en dat eerlang de schaduwen van de dood op onze oogleden zullen vallen en onze ogen beginnen te breken. Daarom wil ik u te ernstiger afvragen, wat u ervan denkt als de dood u deze nacht kwam overvallen? Denkt u, dat Jezus Christus is heengegaan om voor ú, ja voor ú een plaats te bereiden? Wij zijn zeker allen dicht bij de eeuwigheid en ik daag de gehele wereld uit, ons te verzekeren, dat er niet sommigen hier zijn, die ooit nog een andere preek zullen horen. Daarom smeed ik u allen, deze preek aan te horen, alsof het de laatste is die u ooit horen zult. O, mochten wij die uitspreken, alsof het de laatste preek zal zijn die wij u zullen preken. Geloof mij, de dood is iets geheel anders als waar wij die voor houden. O, wat zullen velen van ons moeten beginnen in de dag van bezoeking en van hun verwoesting, die van verre komen zal? Tot wie zullen wij heengaan om hulp en waar zullen wij onze heerlijkheid laten?

Oude, rijke mannen, waar zult u heengaan als de dood u overvalt?

Oude, arme mannen, waar zult u heengaan als de dood u overvalt?

Oude vrouwen, waar zult u heengaan als de dood u overvalt?

Jonge vrouwen, waar zult u heengaan als de dood u overvalt?

David heeft vanouds reeds opgemerkt in Psalm 39:6 *dat God zijn dagen een handbreed gesteld had*. Dit kan betrekking hebben, òf op de vierderlei staat van de mens, namelijk, zijn prilste jeugd, zijn kinderjaren, zijn volwassen leeftijd en zijn ouderdom; òf op de vierderlei tijd van zijn leven, namelijk, zijn morgen, zijn voormiddag, zijn namiddag en zijn avond. In elk geval is zijn leeftijd maar één dag. O, denkt u ook niet, dat onze dag dicht bij het einde is?

Voordat ik er toe overga, iets over de woorden van onze tekst te spreken, wens ik iets over de twee volgende vragen te zeggen. Dat kan naar mijn gedachte, nuttig voor ons zijn.

1. De eerste vraag is, *of het geoorloofd is, dat iemand begeert te sterven? Is het iemand geoorloofd uit te roepen: o tijd, tijd, vlied heen, laat al mijn schaduwen voorbijgaan en de lange eeuwigheid komen?*

Ik antwoord, dat het in sommige gevallen geoorloofd is, dat men begeert te sterven. Het was ook de begeerte van Paulus, Filip. 1:23. "Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte, om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste." Zie ook 2 Kor. 5:2. "Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede, die uit de hemel is, overkleed te worden."

Ik verlang er zeer naar, meerderjarig te worden en niet langer minderjarig te zijn, maar als erfgenaam in te gaan in die weergaloze erfenis.

Nu, laat mij ophelderen in welke gevallen het geoorloofd is, dat men begeert te sterven.

1. Het is geoorloofd, naar het sterven te verlangen, als het voortkomt uit het verlangen naar onafgebroken omgang en gemeenschap met Christus en een nauwere vereniging met Hem. Dit blijkt duidelijk uit 2 Kor. 5:6: "En wij weten, dat wij, inwonende in het lichaam, uitwonen van den Heere." En vers 8: "En hebben wij meer behagen, om uit het lichaam uit te wonen, en bij den Heere in te wonen." Het blijkt ook duidelijk uit Fil. 1:23: "Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte, om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste." Paulus' hoogste doel was in de innige en storeloze gemeenschap met Christus te leven.

"Wat scheelt u, Paulus", zo zou iemand kunnen vragen, "zou u hier geen poosje meer willen blijven?"

"Neen", zegt hij, "ik begeer heen te gaan en met Christus te zijn".

"Bent u hier dan nooit met Hem geweest, Paulus?"

"Ik ben wel met Hem geweest", zegt hij, maar wat is al mijn omgang hier met Hem, vergeleken met mijn leven met Hem daarboven? Zolang ik in het lichaam woon, ben ik nog uitwonende van de Heere. Daarom, (zegt hij) kan ik, wat ik ook krijg, nooit rusten tot ik de volmaakte, onmiddellijke omhelzingen mag genieten van die edele Plant van Naam, van de Bloem van de afgehouden stam van Isaï. Hij is het Licht van het Hogerhuis en de eeuwige bewondering van de engelen.

2. Het is geoorloofd, dat men begeert te sterven, als het voortkomt uit een verlangen naar de voortreffelijkheid van het hemelleven, om die uitnemende dingen welke wij daar zijn zullen krijgen. 2 Kor. 5:4: "Want ook wij, die in dezen tabernakel zijn, zuchten, bezwaard zijnde." Dat wil zeggen: wij zuchten, - zoals mensen die onder een zware last neergedrukt worden - begerende overkleed te worden.

"Wat scheelt u, Paulus, dat u zo zucht?"

"O", zegt hij, "ik zucht van verlangen, dat de sterfelijkheid verslonden mag worden door het leven."

3. Het is geoorloofd als men begeert te sterven, als het voortvloeit uit een verlangen om van het lichaam des doods verlost te worden, en uit de verzoeken die ons overkomen. En om verlost te worden uit de verdrukkingen die wij door het lichaam des doods onderworpen zijn. Zonder twijfel was dit de reden dat Paulus verlangde te sterven, toen hij uitriep: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Hij verlangde sterk naar de dag, waarin hij zou worden, 'als vleugelen ener duif, overdekt met zilver en welker vederen zijn met uitgegraven geluwen goud'.

" O", zegt Paulus, "ik ben als iemand, die ongeduldig uitziet, om boven te zijn, waar ik bekleed zal worden met die zalige en heldere kleren, 'de gerechtigheid van Christus'. O, (zegt hij) één dag schijnt mij een jaar toe, zolang ik niet in het koninkrijk ben, waar de Satan niet kan verzoeken en het schepsel niet kan verlokken en waar ik verlost zal zijn van al mijn vrezen om te zondigen. Nu, wie zou in al die opzichten niet begeren, te sterven?"

Maar om hierin op onze hoede te zijn, zal ik u vier waarschuwingen geven.

1ste. Uw verlangen om te sterven, moet niet volstrekt zijn, maar met onderwerping aan de wil van God. Indien de Heere nog vijftien jaar aan uw leven zou toevoegen, dat u gewillig zijt te blijven leven.

2de. Wanneer uw begeerten haastig zijn en plotseling opkomen, verdenkt ze dan. Als sommige mensen een uitwendig kruis overkomt, roepen ze zonder er bij stil te staan maar al te gemakkelijk uit: "o, dat ik maar weggenomen werd; dat ik maar dood was!" Uw begeerte om te sterven moet goed overwogen zijn, maar niet haastig of ondoordacht.

3^e. Men mag niet begeren te sterven, wegens persoonlijke verdrukkingen. Velen zeggen, als hun bittere verdrukkingen overkomen: "O, mocht ik maar sterven!" Uit die oorzaak verlangen ze naar de dood. Dit was de begeerte van Job, hoofdstuk 6:8, 9: "Och, of mijn begeerte kwame (...) en dat het Gode liefde, dat Hij mij verbrijzelde!" Deze begeerte was verre van goed.

4^e. Het is verkeerd, dat u begeert te sterven, als uw afgod die het meest uw hart inneemt, u ontnomen wordt. Zo was de begeerte van Jona hoofdstuk 6:3. Jona dacht, toen hij zijn geloofwaardigheid en zijn goede naam, - wat zijn afgod was - verloren had, dat hij die nooit meer zou terugkrijgen. Daarom wilde hij sterven. Laat mij u dit zeggen, dat sommigen wel tien begeerten naar de dood hebben, zonder dat zij één begeerte hebben naar de hemel. En wat drijft hen, dat zij zo naar de dood verlangen? Het is niet hun hoop, maar hun angst, niet zozeer hun vertrouwen, als wel hun ongeduld. Maar ik zeg u, verdenkt uw begeerten, als uw verlangen om te sterven niet samengaat met een verlangen naar de hemel.

Er zijn ook mensen, die wel tien begeerten naar de dood hebben, zonder dat zij één begeerte hebben naar de dood *van het lichaam des doods*. Het zou beter voor hen zijn, dat zij dikwijls verlangend uitzagen naar de dood van *het*

lichaam des doods, dan zouden zij ook in een betere gestalte zijn om naar hun dood te verlangen.

Anderen verlangen vurig te sterven, maar als de dood komt, zijn ze zo onwillig als wie ook. Het wordt dikwijls gezien, dat mensen die een groot verlangen hebben om te sterven, wanneer de dood komt, uitroepen: "O spaart mij nog wat, laat mij weer wat aansterken", enz. Er is een groot verschil tussen begeerte om te sterven en de dood zelf. Het is gemakkelijk naar de dood te verlangen, maar het is zwaar werk de dood te ontmoeten en die in het aangezicht te zien, wanneer hij komt. Wij menen dat de dood, zolang hij nog verre van ons is, maar kinderspel is, maar wanneer hij bij ons komt, gaan wij er wel anders over denken, want het is een grote zaak te gaan sterven.

2. De tweede vraag is, *of het een Christen geoorloofd is, dat hij begeert langer te leven, als hij opgeroepen wordt, om te sterven?*

Ik antwoord, dat het in sommige gevallen voor een Christen geoorloofd is, dat hij begeert, te leven, zelfs wanneer hij opgeroepen wordt om te sterven. Dat blijkt bijvoorbeeld uit hetgeen David bad in Psalm 39:13. Hij begeerde nog een poosje te mogen leven. Het blijkt ook duidelijk uit het gebed van de oprechte Hiskia, toen hem geboden werd, Jesaja 38:3 dat hij bevel aan zijn huis zou geven, want dat hij zou sterven en niet leven: "Och Heere, gedenk toch, dat ik voor Uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld en dat goed in Uw ogen is, gedaan heb. En Hiskia weende gans zeer," of, zoals in de grondtekst staat: "hij weende met groot gewezen." Maar neemt de volgende twee waarschuwingen in acht.

1e. Waarschuwing. Uw begeerte, om te sterven, wanneer u de dood is aangekondigd, moet niet onbepaald zijn, maar met onderwerping aan de wil van God. Alleen als het Hem belieft, u dadelijk uit de tijd weg te nemen, dan moet u gewillig zijn te sterven.

2e. Waarschuwing. Uw begeerte, om te leven, moet uit een beginsel van genade voortkomen en ook het doel waartoe, moet een vrucht van genade zijn, evenals in het gebed van David in Psalm 39:14: "O, spaar mij, dat ik weer kracht mag krijgen, eer ik heenga en niet meer zij," Engelse vertaling. Zijn begeerte was om te leven en de overwinning te behalen over zijn afgoden. Alsof hij bad: "mijn begeerte om te leven is, dat ik kracht mag krijgen om tegen mijn afgoden te strijden en die te overwinnen." Het lijdt ook geen twijfel, dat de begeerte van Hiskia een zeer dierbare en gegronde begeerte was. Daarom raad ik u aan uw begeerten te onderzoeken. Ja, de begeerte om te leven, evenzeer, indien niet méér, dan uw begeerte om te sterven. Wij hebben toch een neiging om, indien het mogelijk was, de dood te ontlopen, maar hij is de Koning over allen, die wij eens allen onderworpen moeten worden.

In de tekstwoorden die u werden voorgelezen, worden de volgende zes zaken duidelijk te kennen gegeven.

1. Dat het een zeer duidelijke en onfeilbare waarheid is, dat alle mensen eens zullen sterven, volgens deze woorden: "*Wat man leeft er die den dood niet zien zal!*"
2. Dat er niet velen zijn, die deze waarheid, dat wij eenmaal zullen sterven, geloven of overdenken Daarom de Psalmist de verzekering herhaalt: "*Wat man leeft er die den dood niet zien zal? Die zijn ziel zal bevrijden van het geweld des grafs?*"
3. Dat soms een Christen tot het vaste geloof kan komen van deze waarheid, dat hij eenmaal moet sterven. Dat David daartoe gekomen was, blijkt uit die woorden: "*Wat man leeft er die den dood niet zien zal!*"
4. Dat de zekerheid hiervan, dat wij eens zullen sterven, altijd in onze gedachten behoort te zijn. Daarom wordt onze aandacht erop gevestigd. "*Sela!*" David voegt het eraan toe, alsof hij wil zeggen: let hierop, dat er niemand leeft die niet sterven zal.
5. Dat, 'al stellen veel mensen de boze dag verre', alsof zij de dood niet zullen zien, toch zal dag komen dat zij de dood zullen zien. De dood zal hen bij de hand vatten.
6. Uit het verband zullen wij aanwijzen, dat een Christen, die dikwijls de korthed van zijn leven overdenkt, de zekerheid van zijn dood ook geloven zal. In het voorgaande vers spreekt de Psalmist over de kortstondigheid van zijn leven en in dit vers over de zekerheid van het sterven.

Wat het EERSTE van deze punten betreft, namelijk, dat het vaststaat, dat wij eenmaal zullen sterven, ik hoop, dat niemand van u dat zal ontkennen. Ja, er zijn onder u die geloven, wat die vrouw van Thekóa zei: "Want wij zullen den dood sterven en wezen als water, dat, ter aarde uitgestort zijnde, niet verzameld wordt." God zondert niemand uit. Job. 30:23: "Want ik weet, dat Gij mij ter dood brengen zult en tot het huis der samenkomst aller levenden." En het is heel duidelijk in Prediker 8:8: "Er is geen mens, die heerschappij heeft over den geest, om den geest in te houden en hij heeft geen heerschappij over den dag des doods, ook geen geweer in dezen strijd; ook zal de goddeloosheid haar meesters niet verlossen." Zo ook uit Hebréeën 9:27: "Het is den mens gezet eenmaal te sterven." Trouwens, het is duidelijk genoeg dat wij moeten sterven. Ik herinner mij van een zekere Filippus, koning van Macedonië, gelezen te hebben, dat hij een dienaar had, die ieder morgen aan zijn kamerdeur moest roepen: *Memento mori, memento mori, memento mori*, gedenk te sterven. Men zegt ook dat de edelen van Griekenland de gewoonte hadden, wanneer er een keizer gekroond werd, hem een marmeren steen aan te bieden, waarbij hem dan gevraagd werd, hoe hij wilde dat zijn grafsteen eruit moest zien. Deze gewoonte leert ons, dat zij, hoewel zij het licht van de Schrift misten, er wel aan dachten dat zij moesten sterven. Geloof mij, de dood kan ons verrassen, voordat we het

gewaarworden. Niets is zekerder dan dat wij moeten sterven, maar niets is zo onzeker als de *manier* waarop en de *tijd* wanneer wij zullen sterven. De dood kan sommigen, evenals Abel, in het open veld verrassen; anderen als Eglon, in hun woonkamer en weer anderen, zoals Saul en Jonathan in de strijd.

In het verhandelen van dit punt, zal ik ten

1ste iets spreken over de voordelen, die zij genieten, die voortdurend hun dood voor ogen stellen.

2de zal ik u enkele redenen voorstellen, om er bij u op aan te dringen, dat u uzelf op de dood voorbereidt.

3^e zal ik u enkele richtlijnen geven om u behulpzaam te zijn tot voorbereiding voor uw dood.

Daarna zullen wij overgaan tot het tweede punt van de leerstellingen die wij uit de tekst genomen hebben. Ik zal nu enkele dingen hierover tot u spreken en het daarbij laten.

I. Naar onze mening, zijn er aan het voortdurend denken dat wij moeten sterven, de volgende zeven voordelen verbonden.

1. *Het geloof, dat de dood dichtbij is, zal een ziel zeer vlijtig maken in de plichten.* Dit was de Godgeleerdheid van onze gezegende Heere in Johannes 9:4: "Ik moet werken de werken Desgenen, die Mij gezonden heeft, zolang het dag is; de nacht komt, wanneer niemand werken kan." Dat wil zeggen: de dood nadert, *Ik moet werken.* Het blijkt ook duidelijk uit 2 Petrus 1:12 vergeleken met vers 14. Petrus is zeer vlijtig in de plichten. De reden van zijn naarstigheid is: "alzo ik weet, dat de aflegging mijns tabernakels haast zijn zal". Ja, zelfs de Epicureën gebruiken dit argument: *Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij.* Moest dan niet de Christen veel meer uitroepen: *"Laat mij waken en bidden, want morgen kan ik sterven?"* Ik zeg, indien de Epicureën gebruik maken van deze opmerking, om hen ijverig te maken in het najagen van hun genoegens, moest dan niet veel meer een Christen om deze reden naarstig zijn in het najagen van zijn plicht? Daarom zeg ik u allen: O, wees naarstig want uw nacht nadert snel. O Christenen, die de hemel verwacht, bent u niet bevreesd dat de nacht u zal overvallen, eer u de helft van uw reis hebt afgelegd? Wanneer de nacht u zal overvallen op uw reis naar de hemel, eer u het einde van uw loopbaan bereikt hebt, zult u geen schuilplaats kunnen vinden om daarheen te gaan en te overnachten. Daarom, o werkt, werkt, werkt, terwijl het dag is, want let er op dat de dood nadert, en dan zullen wij allen geroepen worden om rekenschap te geven.

2. *Het geloof dat de dood nadert zal een Christen niet alleen zeer werkzaam maken in de plichten, hij zal ook zeer ernstig en ijverig zijn in het doen van de plichten.* Dit blijkt uit die opmerkelijke vermaning, Prediker 9:10: "Alles, wat uw hand vindt, om te doen, doet dat met uw macht." En waarom? "Want daar is geen werk, noch verzinning, noch wetenschap, noch wijsheid in het graf, daar gij

henengaat." Daarom, o wees werkzaam zolang u leeft, want u kunt na uw dood niet meer werken. Indien er maar één werk werd verzuimd, het zal na de dood niet meer gedaan kunnen worden. "Er is geen werk", zegt Salomo, "in het graf, daarom, wees nu werkzaam."

3. *Het geloof in deze waarheid, dat wij allen sterven moeten, zal een Christen behulpzaam zijn in het afsterven aan de dingen van deze tegenwoordige wereld.* O gierige mannen en vrouwen, geeft de koude dood elke morgen slechts één keer de hand en ik verzeker u, dat u de wereld niet meer kunt najagen zoals u nu doet. Paulus was dikwijls bezig in de overdenking van zijn sterven en dat deed hem de dingen, die tijdelijk zijn, voorbijzien. 2 Kor. 4:18: "Dewijl wij niet aanmerken de dingen, die men ziet, maar de dingen, die men niet ziet." Dat zijn dingen die eeuwig zijn. "Want wij weten, dat zo ons aardse huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen. Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede, die uit den hemel is overkleed te worden", 2 Kor. 5:1, 2. "Wat scheelt u, Paulus", zouden we kunnen vragen, "mag u niet eens naar de wereld omzien?" "Neen", zegt hij, "want ik weet, dat zo het aardse huis van deze tabernakel gebroken wordt, ik een gebouw van God heb, een huis niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemel. Ik weet, dat eerstdaags de pinnen van mijn tabernakel zullen worden losgemaakt, ja dat ik het zal horen instorten; daarom moet ik naar een ander huis omzien." In 1 Kor. 7:31 en 32 zeg hij: "Want de gedaante dezer wereld gaat voorbij. En ik wil dat gij zonder bekommernis zijt". En dat gij uzelf bekommert, hoe u de Heere zult behagen. In Filip. 4:5 zegt Paulus: "Uw bescheidenheid zij allen mensen bekend. De Heere is nabij". Alsof hij wilde zeggen: "De dood nadert en is nabij, daarom smeed ik u, matig te zijn." Ik denk dat velen van ons, evenals Saul, tussen de vaten gevonden zullen worden. Ik bedoel daarmee, dat wij midden in de vermaken van deze voorbijgaande wereld liggen. Maar ik zeg tot u die zo gesteld zijt, dat de dood de snaren van uw harp zal breken, uw muziek zal plotseling ophouden. O, als de dood komt zult u de wereld laag schatten. Gelukkig is de mens, die zijn hele leven zulke gedachten van de wereld zal hebben, zoals hij er bij zijn dood over denken zal. Hebben niet de meest vervloekte mensen moeten uitroepen: "O, ik zou tienduizend werelden voor Christus willen geven!" Sommige mensen hebben de nachten in de zonde doorgebracht en van hun buik hun God gemaakt hebben, maar bij de dood moesten ze uitroepen: "O vervloekt mens, die ik ben, dat ik van de wereld mijn god gemaakt heb. Helaas, dat ik mijzelf met de wereld heb tevreden gehouden!" Daarom zeg ik tot hen: "O, jaagt niet langer de wereld na, want de dood nadert en die zal al uw wereldse vermaken wegnemen."
4. *Wanneer een Christen deze waarheid gedurig gelooft dat hij moet sterven, zal dit een goed middel zijn om hem van het zondigen terug te houden.* Dit blijkt uit Job 31:13

vergeleken met vers 14, waar Job eerst zijn goede werken die hij had gedaan opsomt en daarna zegt: "Want wat zou ik doen als God opstond? En als Hij bezoeking deed, wat zou ik Hem antwoorden?" Alsof hij wil zeggen: "mannen, begrijp me niet verkeerd. Ik beroem er mezelf niet op, want ik kòn niet anders doen, want wat zou ik moeten doen als God opstond? Hoe zou ik God kunnen antwoorden, indien ik anders gedaan had?" Ik denk, dat het voor iedereen een aanbevelenswaardige taak zou zijn te zeggen: "O verzoeking, wat zal ik God antwoorden, als Hij opstaat om mij te straffen, indien ik u zou inwilligen?" Daarom geeft Salomo in Prediker 11:9 deze reden om de mensen af te raden van het najagen van de ijdelheid: "Maar weet, dat God om al deze dingen u zal doen komen voor het gericht." Daarom zeg ik u, die dikwijls tot de zonde verzocht wordt: Laat de dood en de afrekening met God gedurig voor ogen staan en u zult niet half zoveel verzoeken inwilligen, als u nu doet. Ik raad u ten sterkste aan, dat u al uw verzoeken met dat woord beantwoordt: "Wat zou ik doen als God opstond en als Hij bezoeking deed, wat zou ik Hem antwoorden?"

5. *Wanneer een Christen in zijn leven deze waarheid voor ogen houdt, dat hij eens de dood zien zal, zal dat hem zeer lijdzaam maken onder elk kruis dat hem overkomt.* Het is bijna onmogelijk dat zo'n Christen een kruis overkomt, waaronder hij zich niet kan geruststellen met de gedachte: *door de dood kom ik dit kruis te boven; dit is maar een wolk die spoedig zal overdrijven.* Daarom zond David zo kalm die begeerte op in Psalm 39:5: "Heere, maak mij bekend mijn einde en welke de mate mijner dagen zij" Hij was er zeker van, dat de kennis van zijn einde hem matig en lijdzaam maken zou.
6. *Een zesde voordeel van het gelovig verwachten dat de dood nadert, zal de mens leren naar zaligmakende wijsheid te zoeken.* Dit blijkt uit Psalm 90:12, waar Mozes zijn bede opzendt: "Leer ons alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen." Alsof hij wil zeggen: ik zal mijzelf nooit voor wijs houden, zolang ik dat nuttige stukje rekenkunde niet ken, hoe mijn dagen te tellen. Ik zou willen dat u allen, elke morgen wanneer u opstaat, bij uzelf wilde denken: *nu ben ik weer een dag dicht bij de eeuwigheid. Ja, ieder uur: nu ben ik weer een uur dicht bij de eeuwigheid.* Ik zeg, denkt dikwijls, ja altijd bij uzelf: *nog nooit was ik zo dicht bij mijn dood als nu!* Want o, zijn wij vandaag niet allen dicht bij de eeuwigheid dan gisteren?"
7. *Dit is ook een voordeel, dat aan het geloof dat de dood nabij is, verbonden is, dat het een Christen heel zorgvuldig maakt om zich voor de dood voor te bereiden.* Het is onmogelijk dat iemand werkelijk gelooft dat de dood dichtbij is, dat hij zich er niet op voorbereidt. U kunt zeggen wat u wilt, maar indien u niet zorgvuldig bent om u voor de dood voor te bereiden, dan mist u het levend besef van de *waarheid* dat zult sterven. Geloof mij, ieder die meent, dat hij de *waarheid* gelooft, gelooft ze daarom nog niet *in waarheid*. En, o hoe vreselijk

zal het zijn, de dood onvoorbereid te ontmoeten. Zo iemand begeert niet te sterven, neen, hij zou een wereld voor zijn leven willen geven. Echter, hij moet sterven, of hij wil of niet, want als de dood komt luistert hij naar geen smeekbeden, om iemand nog een poosje te sparen. Daarom zeg ik u tot allen: *Bereidt uw huis, want gij zult beslist sterven.* Mannen en vrouwen, bereidt uw huis, want morgen kunt gij sterven en in de bloei van uw leven worden afgesneden. Denk niet dat u ooit de tijd kan kopen; ik zeg u dat er nooit tijd zal verkocht worden. Helaas, ik vrees dat de dood de meeste mensen onverwachts zal overvallen als ze sterven en hen onvoorbereid vindt. Wij moeten u een treurig verslag geven van onze bezoeken bij mensen die onder ons sterven. Wij vinden onder hen de volgende vier soorten:

1^e. Sommigen liggen op hun doodbed als Nabal, hun hart besterft in hun binnenste en zij zijn als een steen. Zij zijn niet meer over de dood aangedaan, dan alsof het geen werkelijkheid was. Helaas, wat grote dwaasheid en gevoelloosheid heeft velen bevangen! Ik raad u daarom dringend aan, stel uw bekering niet uit tot uw dood. De Heere kan uw kennis wegnemen, zodat van berouw of bekering geen sprake kan zijn wegens gevoelloosheid en verwarring van uw verstand.

2^e. Anderen vinden wij in een vermetele gesteldheid. Zij zeggen dat zij hun leven lang een goede hoop gehad hebben en dat zij die nu niet willen opgeven. Zij sterven met hun hoop in hun rechterhand, of liever, zij gaan in het graf met een leugen in hun rechterhand. Zij leven in een vermetele gestalte en zij sterven in hetzelfde bedrog. Want als wij hun aanzeggen, dat zij naar alle waarschijnlijkheid naar de hel gaan, antwoorden zij: *Dat verhoede God, ik ben altijd een zeer fatsoenlijk mens geweest.* Zo'n belijdenis staat mij echter slecht aan want de hel is vol met zulke fatsoenlijke mannen en vrouwen.

3^e. Wij ontmoeten er sommigen die enige overtuiging hebben, dat zij hun leven lang als dwazen geleefd hebben, maar verder kunnen wij ze niet krijgen. Laat mij tot hen zeggen, dat zij die in het graf dalen met overtuigingen in hun gemoed, zonder gebruik van Christus te maken, naar de hel gaan met een kaars in hun hand, die hun de goede weg aanwijst. En werkelijk, de meesten sterven op die manier.

4e. Anderen vinden wij in een eigengerechtigte gestalte. Zij rusten op het verbond der werken en op hun verdiensten en vertrouwen daardoor naar de hemel te gaan, hoewel zij het aanbod van Christus' gerechtigheid verwaarlozen. Maar helaas, we vinden niet één op de duizend in deze gestalte: "Ik heb een begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat is zeer verre het beste." Ja, wij vinden er maar weinigen, die zo gesteld zijn, dat zij uitroepen: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?" Daarom zeg ik u allen: "Houdt toch in gedachte, dat u sterven moet, voordat de dood u aangrijpt." O, neemt het nu ter harte wat u te doen

staat, want u zult ondervinden, dat de dood u genoeg te doen zal geven, zelfs al zou u er alles aan gedaan hebben.

8. Eindelijk is ook dit een voordeel, dat voor een Christen verbonden is aan het geloven dat hij eens moet sterven, dat de dood, als die komt, hem niet zo verschrikkelijk zal wezen, als hij voor velen zijn zal. Wat, denkt u, wat maakt de dood tot *een koning der verschrikking*? Wat doet velen beven als een blad van een boom, als zij gedaagd worden om voor Gods gericht te verschijnen? Is het niet dit, dat zij tevoren niet genoeg aan de dood gedacht hebben, om zich voor te bereiden tot het sterven? Ik vrees, dat velen bang voor de dood zijn en dat ze tot de dood zeggen als hij komt, wat Achab tot Elia zeide: "Hebt gij mij gevonden, o mijn vijand?" Zeker, de dood zal u aanvatten en u voor de rechterstoel van Christus brengen. Doet daarom al het mogelijke om er u op voor te bereiden. Geloof mij, '*dood*' is een zeer zwaar woord, want het zal uw ziel eens met verschrikking vervullen indien uw vrede met God niet vast ligt. Ik ken geen vreselijker treffen, dan dat de dood en een schuldige consciëntie elkaar ontmoeten.

II. De tweede zaak waarover ik tot u wil spreken, uit de eerste leerstelling, - namelijk, dat het een allerzekerste en onfeilbare waarheid is, dat alle mensen de dood eens zullen ontmoeten - is, u enige aanmerkingen voor te stellen om u aan te dringen dat u uzelf op de dood voorbereidt.

1. *Goed en in de Heere te sterven* is een zeer moeilijk werk. Daarom raad ik u dringend, dat u uzelf op de dood voorbereidt. Het is een moeilijk werk, goed Avondmaal te houden. Het is een moeilijk werk, oprecht te bidden. Het is ook een moeilijk werk, eerlijk te overleggen met elkaar. Maar ik zeg u, dat het een nog veel moeilijker werk is, *recht te sterven*. Het is zo, dat het veel moeilijker is, oprecht Avondmaal te houden dan oprecht te bidden, doch het is veel moeilijker op de rechte wijze te sterven, dan op een rechte wijze Avondmaal te houden, want het is een zeer moeilijk werk, *in de Heere te sterven*. De dood zal zelfs de nauwgezetste Christen tot een buitengewoon onderzoek brengen. Daarom zal ik u negen dingen voorstellen, waarin de dood u zal beproeven.

- (1) De dood zal zowel de echtheid als de sterkte van *uw geloof* beproeven. Het kan zijn, dat u uw geloof gemakkelijk kunt staande houden onder veel moeilijkheden, maar de dood zal uw geloof op de zwaarste proef stellen, die het ooit ontmoet heeft. Ja, weet dit, dat het geloof van de sterkst gelovige, bij de dood dikwijls heviger aanval moet doorstaan dan ooit tevoren. Daarom bereidt u voor op de dood.
- (2) De dood zal *uw liefde tot God* beproeven. Sommige mensen beweren Hem veel lief te hebben. Maar de dood zal hun deze vraag voorleggen: "Hebt u Hem liever dan dezen? Hebt u Hem liever dan uw vrouw, dan uw huis, dan uw vrienden?" Echter uw onwilligheid om te sterven, geeft veel reden om te vrezen dat de meesten weinig liefde tot Christus hebben, maar veel liefde tot

de wereld. Daarom durven zij op de voorgaande vraag niet antwoorden: "Heere, Gij weet, dat ik U liefheb."

- (3) De dood zal *uw genietingen* beproeven. Sommigen onder u zijn dadelijk gereed met te denken, dat zij veel genieten, zodat zij, volgens hun gedachten, wel veertig genietingen en liefelijke uitlatingen kunnen optellen. Maar pas op, dat de dood ze niet tot twintig terugbrengt. Ik heb er gekend, die dachten dat zij wel veertigmaal God ontmoet hadden, maar die, wanneer de dood kwam, de helft ervan moesten aftrekken. Daarom, bereidt u voor op de dood, want zij zal de echtheid van uw genietingen beproeven.
- (4) De dood zal *uw lijdzaamheid* beproeven. Het mag nu schijnen dat u veel lijdzaamheid hebt, maar als de dood komt en het op sterven aankomt, zal dat uw lijdzaamheid op een zware proef stellen. Daarom, bereidt er u op voor.
- (5) De dood zal de *waarheid van uw plichten* beproeven, ja, zelfs van die plichten, waarin u de meeste voldoening hebt gehad. Mogelijk hebt u in deze of die plaats goed Avondmaal mogen houden. U hebt op zekeren tijd goed de Schrift gelezen, en hebt toen oprecht kunnen bidden. Of, u hebt het daar en daar goed gehad in uw overdenkingen en u hoopt, dat die dingen waar mogen zijn. Maar geloof mij, dat de dood u van gedachten kan doen veranderen. Er zijn mensen die ook Avondmaal gehouden en gebeden en andere plichten gedaan hebben, even goed en oprecht als iemand in onze tijd. En toch konden zij geen zes plichten vinden, die hun bij de dood voldoening konden geven. Daarom is het zeer nodig, ons er op voor te bereiden.
- (6) Wanneer de dood komt, zal die in grote mate uw *oprechtheid* beproeven. Een huichelaar kan zijn ganse weg afleggen zonder ontdekt te worden. Maar de dood kan hem aan het licht brengen en openbaar maken wat voor iemand hij is.
- (7) De dood zal u veel heimelijke en *verborgen zonden ontdekken*, daar u nooit tevoren aan gedacht hebt. Ja, al bent u van gedachten, dat zij vergeten zijn, de dood zal u doen zien dat zij tussen u en het licht van Zijn aangezicht staan.
- (8) De dood zal nauwkeurig *uw zelfverloochening* beproeven. Sommigen menen, dat zij het al ver in de doding van hun zonden gebracht hebben. Maar geloof mij, de dood zal het beproeven en tot de toetssteen brengen.
- (9) De dood zal *uw hoop* beproeven, of zij goed is of niet. Laat mij dit alleen nog zeggen, dat alle andere genaden het zeil moeten strijken voor het geloof. Het geloof moet er ons doorvoeren, als die laatste zegepralende genade, die ons in de strijd moet versterken, wanneer alle andere genaden zullen bezwijken en ophouden. Het geloof moet ons liefelijk binnen de grenzen van de eeuwigheid doen gaan. Het geloof moet alle verzoeken van de dood weerstaan, ja, alle andere genaden moeten, als het ware, toezien hoe het geloof in deze strijd de laatste slag toebrengt.

2. De tweede aanmerking om de dood op uw gemoed te binden is deze, dat u maar ééns zult sterven en dat het nooit over kunt doen als het verkeerd gedaan is. Wanneer u niet oprecht bidt, kan het overgedaan worden. Wanneer u niet oprecht mediteert, kunt u het proberen te verbeteren. Wanneer u niet goed Avondmaal houdt, is dat te herstellen. Maar helaas, als u niet recht sterft, dat is niet meer goed te maken. Daarom bereidt u voor op de dood, opdat u wèl mag sterven, wetende dat het slechts één keer gebeurt.

3. De derde aanmerking, om u aan te dringen aan uw dood te denken, is, dat zij zalig gesproken worden, die in de Heere sterven. Openbaring 14:13: "Zalig zijn de doden, die in den Heere sterven." O, laat dat u opwekken, om u tot sterven te bereiden, opdat u zodoende in de Heere mag sterven. Dat is de enige weg om u eeuwig gelukkig te maken. Ik weet, dat het een moeilijke zaak is, te bepalen wat moeilijker is, namelijk wèl te leven of wèl te sterven. Ik zal dat ook niet proberen te beantwoorden, maar ik verlang liever van u, dat u van beide uw werk wilt maken.

4. De vierde aanmerking, u te bewegen uzelf op de dood voor te bereiden, is deze: al hebt u al uw werk afgedaan vóór uw dood, u zult ondervinden, dat de dood zelf u werk genoeg zal geven, ja zoveel als u zult kunnen afdoen. Hoe veel werk zult u hebben om lijdzaam te zijn! Het zal moeilijk zijn om een gezicht van uw rechtvaardigmaking te krijgen en tot verzekering te geraken. O, zal het dan voor u niet nodig zijn, al uw werk af te doen voordat uw einde komt? Daarom mag ik tot u wel zeggen wat Mozes in zijn lied zei in Deut. 32:29: "O, dat zij wijs waren, zij zouden dit vernemen, zij zouden op hun einde merken!" O, dat u deze Goddelijke wijsheid had! Ik bid u, overweegt dat droevig woord in Klaagliederen 1:9 "Zij heeft niet gedacht aan haar uiterste." Wat bracht dat met zich mee? "Daarom is zij wonderlijk omlaag gedaald." Zo zal het omlaag dalen van velen in dit geslacht bijzonder groot zijn, omdat zij niet op hun einde merken.

5. De vijfde aanmerking is deze, dat uw arbeid zal eindigen, maar dat uw werken niet zullen vergeten worden, zoals duidelijk blijkt uit die woorden in Openbaring 14:13: "Zij zullen rusten van hun arbeid en hun werken volgen met hen." Is dat geen heerlijk voordeel, dat er aan verbonden is?

6. De zesde aanmerking, om u er toe te brengen, uzelf op de dood voor te bereiden, is deze, dat de dood u kan overkomen voordat u er om denkt. U weet niet of de dood u deze avond zal overvallen, voordat u uw huis bereikt hebt. Laat dit u daarom aanzetten, er naar te streven dat uw leven een voortdurende voorbereiding voor uw dood is.

7. Een zevende aanmerking is deze: zoals de dood u laat liggen, zo zal het oordeel u vinden. Indien de dood u verlaat als vreemdelingen van Christus, zult

u ook als vreemdeling van Hem voor Hem moeten verschijnen. Daarom bid ik u, dat u uzelf er toe bereidt. Die edele praktijk van Paulus is onze navolging ten hoogste waard: "Ik sterf alle dagen", 1 Kor 15:31. Dit houdt, naar mijn mening, de drie volgende zaken in.

- a. Dat Paulus zich altijd de dood voor ogen stelde.
- b. Dat hij trachtte, zo'n gestalte te bewaren, dat hij elk ogenblik bereid was te sterven. Daardoor was hij altijd tot verantwoording gereed, als de dood mocht komen, om hem een dagvaarding te overhandigen.
- c. Dat hij bezig was om alle dingen aan kant te doen en uit de weg te ruimen, die hem in de weg stonden om zijn tabernakel af te leggen. "O," zegt Paulus, "ik werk er aan om mijzelf van alle beletsels te ontdoen, opdat ik, als ik gedagvaard wordt om uit de tijd in de eeuwigheid over te gaan, gewillig mijn leven zal kunnen afleggen."

Laat mij daarom u deze vraag stellen. Wanneer denkt u uw laatste testament te maken? Ik denk, dat het ons zou passen elke dag onze uitersten wil te vernieuwen. Paulus maakte zodoende een voortreffelijk testament. Er is sindsdien niemand gestorven, die een beter gemaakt heeft. "Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop geëindigd, ik heb het geloof behouden", 2 Tim. 4:7, 8. Zijn dit geen aangename artikelen? Waar hij nog aan toevoegt: "Voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke mij de Heere, de rechtvaardige Rechter, in dien dag geven zal." En wat denkt u, is dat niet zeer aangenaam, als u ook nog iets in Christus' naam zou kunnen nalaten, namelijk: "en niet alleen mij, maar ook allen die Zijn verschijning liefgehad hebben?"

III. Wij zullen nu tot ons *derde punt* overgaan, om u enkele richtlijnen te geven, die u behulpzaam kunnen zijn in uw voorbereiding op de dood.

1. Wees elke dag dikwijls werkzaam u tot de dood voor te bereiden, want het is niet minder dan een voorbereiding voor de hemel, als men elke dag zijn graf en zijn uiterste zich voor ogen stelt.
2. Wees veel bezig in zelfonderzoek, opdat uw rekening met God effen mag zijn, want velen zullen de dood ontmoeten met een onvereffende rekening. Wees veel bezig in het doen van berouw, opdat uw gebreken en verdorvenheden niet onbetreurd blijven als de dood komt. Wees veel in geloofsoefening, om uw roeping en verkiezing vast te maken. Maakt veel werk van de doding der zonde, want dat zal u behulpzaam zijn, om los te zijn van de wereld en van uw afgoden. Als u daar dikwijls mee bezig bent, zult u ongetwijfeld bereid zijn te sterven.
3. Overdenkt veel de aangename dingen van de hemel. Een Christen die bereid is te sterven, moet met al zijn gedachten en met zijn wandel boven zijn. Ik denk, dat het een voortreffelijk hulpmiddel zou zijn om ons op de dood voor te bereiden, als wij elke dag het oog gericht hadden op de kroon.

4. Oefent uzelf, om altijd een onergerlijke consciëntie te hebben bij God en de mensen. Ik zeg, oefent uzelf hierin, wees werkzaam om uw consciëntie zuiver te houden, want dat zal u als een voortdurende maaltijd zijn.
5. Verzuimt geen bekende plicht, blust geen overtuiging uit, verbreekt geen belofte. Voegt die drie samen en dat zal een uitstekende hulp voor u zijn, u op de dood voor te bereiden. Ik zeg, ziet toe, dat u het niet waagt één bekende *plicht* licht te achten. Wacht u er voor de *overtuiging* door zorgeloosheid te doden. En let er op dat u houdt wat u hebt beloofd.

Wij zullen nu overgaan tot de behandeling van het TWEEDE punt, dat wij uit de woorden hebben aangemerkt, namelijk: *dat er niet velen zijn, die deze waarheid, dat wij eenmaal zullen sterven, recht geloven.* Om dit duidelijk te maken, zullen wij u alleen enige bewijzen geven, dat wij nog niet voorbereid zijn op de dood.

1. Spreekt de onuitsprekelijke gevoelloosheid, die veel mensen bezet niet luide uit, dat wij niet bereid zijn te sterven? Helaas, als wij nu eens opgeroepen werden om te sterven, zouden de meesten onder ons gewaarworden hoe gevoelloos zij zijn. Velen onder ons worden zo weinig bewogen door de bedreigingen en verschrikkingen Gods, alsof zij ons niet aangingen. Nu, dit getuigt dat wij niet voorbereid zijn op de dood.

2. Dat wij niet voorbereid zijn op de dood blijken uit ons najagen van de ijdele, voorbijgaande en wereldse vermaken. Velen onder ons staan vroeg op en gaan laat naar bed en eten brood der smart en beladen zich met het slijk van de wereld. Men behoeft dan ook niet te vragen, of zulke mensen die nacht en dag met de wereld ingenomen zijn, bereid zijn te sterven. Ik herinner mij gelezen te hebben, dat zo'n ellendig schepsel, die zeer rijk was, toen hij op zijn sterven lag, zeide: "Ik zou er graag zoveel duizenden voor over hebben, als de dood mij nog één dag wilde sparen." Maar het werd hem niet vergund. En wie weet, hoe plotseling de dood velen onder ons, evenals die man, verrassen zal.

3. Ons ongeduld onder elk gering kruis dat ons treft, is een getuigenis van onze onbereidheid om te sterven. Een Christen die bereid is de dood in te wachten, zal lijdzaam zijn onder zware kruisen.

4. Dat wij niet trachten te leven binnen het gezicht van ons deel aan God is een bewijs, dat wij niet bereid zijn voor de dood. Zouden wij, indien wij bereid waren te sterven, in zoveel onzekerheid kunnen leven van ons aandeel aan God en van ons ingaan in de hemel?

5. Sommigen onder ons kunnen hun afgoden wel zes jaren aan hun boezem koesteren zonder berouw, zonder er ooit werk van te maken om ze gedood te krijgen en er zich van te bekeren. Deze zijn niet bereid te sterven.

Ik smeeek u dringend, het gezegde te overwegen. Opdat u er ernstig over mag gaan denken, zal ik u enkele hoogst gewichtige vragen voorleggen, die uw eigen consciëntie u bij de dood zal stellen. Daarom, let er op hoe u uzelf zult verantwoorden.

1. U zult u moeten verantwoorden over het verzuimen van veel kostbare tijd en over het verzondigen van de dierbare aanbiedingen van genade. O, wat zult u op die aanklacht antwoorden, wanneer de dood die tegen u zal indienen? De dood, of liever uw eigen consciëntie bij de dood, zal u zeggen: "Wat mankeerde je toch, dat je zoveel uren met zondigen, in plaats van met bidden, lezen of mediteren hebt doorgebracht?" Nu, hebt u iets te antwoorden, wanneer de dood deze aanklacht tegen u zal indienen? Ik raad u dringend aan, vooraf goed te overdenken wat u zult antwoorden en voorafgaand aan de dood, die aanklacht ernstig tegen uzelf in te brengen.

2. De dood zal u ter verantwoording roepen, dat u zoveel kostelijke overtuigingen gesmoord hebt. Wat zult u in het gezicht van de dood antwoorden, wanneer uw consciëntie deze aanklacht tegen u indient: "Je hebt toen zulke overtuigingen gehad, maar je bent naar huis gegaan en hebt ze gedood? En dat heeft zich meermalen herhaald." Denkt er om, dat u met zulke beschuldigingen te doen krijgt.

3. De dood zal u aanklagen, dat het doen van uw plichten slechts een huichelachtige vormdienst geweest is. Ik zeg, dat uw consciëntie u dan zal zeggen, dat uw Avondmaal gaan, eigenbedoeling is geweest. Dat, op een andere tijd, uw bidden geveinsd en slechts vorm was. En hoe zult u uzelf verantwoorden, wanneer u zó aangeklaagd wordt? Ik moet bekennen, dat ik niet weet, wat u er op zult kunnen antwoorden. Maar ik gelast u, dat u er over nadenkt, wat u zult antwoorden. Immers het kan zijn, dat deze overtuigingen op uw consciëntie zal liggen, dat u op deze dag gepredikt werd, dat u uzelf zou beproeven en onderzoeken. En dat u enige overtuigingen hebt gehad, maar er geen goed gebruik van gemaakt hebt. Misschien dat u er wel onder hebt zitten slapen. O, wat zult u antwoorden, wanneer u gezegd wordt: "je hebt onder de prediking zitten slapen en je bent naar het Avondmaal gegaan met geen ander doel dan om van de mensen gezien te worden." Ik smeeek u daarom, overweegt nu nog, hoe u uzelf zult verantwoorden.

4. U zult aangeklaagd worden, dat u zoveel kostelijke beloften hebt verbroken. Er zijn er onder u, tot wie gezegd zal worden, dat u op Avondmaaltijden geloften gedaan, maar die weer verbroken hebt. Ik ben er zeker van, dat u de rechtvaardigheid van die aanklacht niet zult kunnen afwijzen. Ziet daarom toe, wat u zult antwoorden.

5. U hebt veel dierbare aanbiedingen van het Evangelie veracht. O mannen en vrouwen in deze plaats, hoe zult u het verantwoorden, dat u dikwijls vermaand werd Christus aan te nemen, maar dat u niet gewild hebt? Wat zal uw consciëntie er van zeggen, wanneer de dood u dit zal voorleggen? Ik zal u zeggen, wat u dan zal moeten antwoorden: "O vervloekt schepsel, dat ik ben, dat ik altijd Christus in het Evangelie afgewezen heb!" En dan zult u verlegen staan, omdat dit uw zonde is. Geloof mij, dat u nooit een aanbieding van het Evangelie en van Christus in het Evangelie gedaan werd, die u niet vóór of ná de dood in uw gedachten gebracht zal worden. O, hoe droevig en smartelijk zal het u zijn, wanneer Christus het Boek zal openen, waarin uw zonden geschreven staan! Hij zal beginnen met de zonde van uw verachten van de grote zaligheid: *Je was nog pas twaalf jaar, toen Ik je al nodigde, maar je wilde niet komen.* Wat zult u hierop antwoorden? Zou u er iets op kunnen zeggen? Zult u niet verstomd voor uw Rechter staan, wanneer Hij u tot verantwoording zal roepen? Daarom, overdenkt toch ernstig hoe u uzelf verantwoorden moet.

6. U zult aangeklaagd worden, dat u zo dikwijls tegen beter weten in gezondigd hebt. O, wat een smartelijke en droevige beschuldiging zal dat zijn, wanneer u bij de dood zal toegevoegd worden, dat u gezondigd hebt en met een open geweten kwaad hebt gedaan. Uw consciëntie zal zeggen, dat zij u dikwijls gewaarschuwd heeft dat het zondig was en dat u het toch niet wilde laten. Wat zult u hierop kunnen antwoorden?

7. U hebt dikwijls gezondigd op een zeer kleine verzoeking. Wat moet u daarop antwoorden? Zult u het niet moeten bekennen en zeggen: "O, hoe dikwijls heb ik Christus verlaten en op een zeer kleine verzoeking mijn afgoden omhelsd."

Nu, ik raad u ernstig, overdenkt wat u op deze zeven hoogst gewichtige beschuldigingen zult antwoorden, die bij de dood beslist tegen u zullen worden ingebracht. Ik verzeker u, dat u al uw beschuldigingen met Christus moet kunnen beantwoorden, of zij zullen niet goed beantwoord worden. Daarom vermaan ik u, dat u het Evangelie en Christus in het Evangelie omhelst. Laat dan de dood nog zoveel beschuldigingen tegen u inbrengen, dan zult u ze allen met David mogen beantwoorden: *God heeft met mij een eeuwig verbond gemaakt. Hoewel mijn huis alzo niet is bij God, nochtans heb ik het eeuwig verbond om mijn zaligheid op te gronden.*

Ik zal u nog vier aanmerkingen voordragen, om bij u aan te dringen dat u gebruik maakt van Christus.

1. Indien u Christus nu niet omhelst, zal de dood u zeer onaangenaam zijn. O, wat anders zal u kunnen troosten, wanneer u door het dal van de schaduw des doods gaat, dan dit: *Ik ben van Christus, ik ben van Christus?* Is er iets anders, dat u in die dag zal kunnen troosten dan alleen dit: *Ik ben van Christus en Christus is de mijne?*

2. Indien u Christus en de grote zaligheid nu niet omhelst, zal het honderd tegen één zijn, of u ooit tijd of gelegenheid daarvoor krijgt als u gaat sterven. Velen stellen hun verbinding met Christus uit tot zij gaan sterven, echter wordt nauwelijks één van de honderd begunstigd, Christus bij de dood aan te nemen. Houdt dit daarom in uw gedachten, want u zult bij de dood niet zo kalm gesteld zijn, als u nu uzelf inbeeldt. Het zal alles niet gaan volgens de mening die u er van vormt. Daarom, omhelst nu de grote zaligheid.
3. Indien u uw vereniging met Christus uitstelt, totdat de dood u aangrijpt, zult u nooit in staat zijn, dat verlies goed te maken. Want, zullen de doden opstaan en God loven? Of zal iemand uit het *land der vergetelheid* komen om een gekruiste Zaligmaker aan te grijpen? O, neemt Hem daarom toch aan tot uw zaligheid!
4. Indien u Christus nu wilt aannemen, zal Hij uw Leidsman zijn, wanneer u door het *dal van de schaduw des doods* gaat. O, hoe zalig is de mens, die dat lied kan zingen uit Psalm 48:15: *Deze is mijn God, Hij zal mij geleiden tot de dood toe.* O, indien u dat liefelijk lied kunt zingen, hoe vol troost zult u dan zijn, wanneer uw ogen beginnen te breken! Hoe gelukkig is hij, die zeggen kan: "Al ging ik ook in een dal van de schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want ik weet, dat de Heere met mij is." Nu, dit is de welaangename tijd en dag der zaligheid. Daarom, stel het niet langer uit, maar omhels Christus, opdat niet de dood u overvalle eer u er om denkt en de welaangename tijd voor u voorbij is.

Tot hen, die menen, dat zij het tot hun sterven kunnen uitstellen, zeg ik, dat er zeker veel verdoemde godloochenaars in de hel zijn, die er bij tijden in hun leven ook zo over gedacht hebben, zoals u nu doet. Namelijk: *ik zal al mijn verkeerdheden in orde maken, tegen dat ik ga sterven. Ik hoop, dat drie dagen berouw of bekering al mijn kwaad zullen goedmaken.* Twijfelt er niet aan, dat er velen in de hel zijn, wie nooit drie dagen vergund werden, om over hun vorige wegen na te denken. Daarom, o komt, komt en omhelst Christus nu.

Nu, zijt u allen overreed van deze waarheid, dat u eens de dood zult zien? Staat dan naar een tere wandel. Geloof mij, er zijn velen onder ons, die wegens hun losse wandel voor God, met verbrijzelde beenderen de dood zullen doorgaan. Wij weten, dat de veelheid van woorden u niet zal kunnen overreden, Christus te omhelzen, want velen onder u hebben de zaak nooit bedaard overdacht. Geloof mij echter, dat de dood u deze dingen op veel verschrikkelijker manier zal prediken, dan wij het hier doen kunnen. Daarom zeg ik tot iedereen: "*Schikt u, om uw God te ontmoeten!*" Als de dood u in een van God vervreemde staat zal vinden, dan zullen alle engelen in de hemel u uit die toestand niet kunnen bevrijden.

De dag nadert waarin u zult uitroepen: "O verachter, die ik ben, van de grote zaligheid. Ik zou tienduizend werelden willen geven, als ik nog eens één preek

mocht horen, waarin mij Christus om niet werd aangeboden!" Maar dan is het te laat, wanneer u zonder hoop op herstel, zult gepijnigd worden. Daarom, terwijl het nog *het heden der genade* genoemd wordt, verhardt uw harten niet. Indien u uzelf niet haast, uw wensen zullen, wanneer u sterft, niet worden ingewilligd. O haast u dan, haast u bijtijds en komt uit het land van uw gevangenschap en uit het huis van uw dienstbaarheid. En neemt Christus aan tot uw Verlosser, tot de Leidsman van uw jeugd en ook van uw ouderdom.

Nu, Hem, die al uw schreden richten kan, zij eeuwig lof en prijs.

Amen.

ACHTSTE PREEK

DE OVERWINNING MET CHRISTUS, DOOR HET GELOOF

"Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon, gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon." Openbaring 3:21.

Kom en zie, welke grote verborgenheid hier geopenbaard wordt, dat mensen, die als het stof van de voeten des Heeren zijn, die eindeloos ver beneden Hem zijn, bevorderd worden tot zo'n hoge levensstaat, met Hem te zitten op Zijn troon! Dat bedelaars, die op de ashoop zitten, verheven worden om met God te zitten in Zijn troon! Nu, dit is Gods eigen werk. O, dat het wonderlijk werd in onze ogen! Wij denken, dat, indien wij onze eigen laagheid konden bezien en die onmetelijke afstand, die er is tussen God en ons, wij zouden verlegen en te beschaamd zijn om zo'n heerlijk voorrecht aan te nemen. Wij mogen zeker, met diepe verwondering, deze vraag stellen: "Maar waarlijk, zou God bij de mensen op aarde wonen?" 2 Kron. 6:18. En wij mogen ook wel deze vraag doen: *Zullen mensen waarlijk bij God wonen?*

Echter, vóórdát wij die gezegende staat bereiken, moet er een heilige oorlog worden gevoerd en moeten wij veel vijanden overwinnen. Wij denken, dat het leven van een Christen voornamelijk bestaat in deze twee dingen: in worstelen en overwinnen én in het ontvangen van een genadeloon. Wij hebben hier nog te strijden met de vijanden, maar wij zullen aan het eind van de reis een oneindige heerlijkheid ontvangen, als wij zullen verheven worden boven zonde en ellende. Indien wij geen ander voorrecht of voordeel te wachten hadden op onze overwinning, dan zegepraal en heerschappij, wij zouden kunnen zeggen: *Het is genoeg!* Maar dat zijn dingen, waar de wereld zoveel belang in stelt. Behoren Christenen echter niet naar een heerlijker overwinning te staan? Dit is het voorrecht en voordeel van onze overwinning en zegepraal: *Zij leiden ons tot de troon.* De weg mag onaangenaam lijken, maar onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbij gaat, werkt ons een gans zeer uitnemend, eeuwig gewicht der heerlijkheid. En het zal niet lang meer duren, eer dit ons deel is en wij het zullen genieten. Nog een weinig tijd en de diepte van ons tegenwoordig lijden zal verzwolgen worden in die onmetelijke diepte van oneindige heerlijkheid. Ik denk dat het aanmatiging en verwaandheid zou zijn, te verlangen om te zitten op deze troon, indien het niet Gods bevel en belofte was. Maar nu wij dit gebod hebben, ligt er meer nederigheid in het te gehoorzamen dan het te weigeren. Het was eens de zonde van de mens, God gelijk te willen zijn, maar nu is het een Goddelijk gebod er naar te streven!

Nu, om te komen tot onze tekst, daarin vinden wij:

Ten eerste. De plicht en het leven van een Christen: *Hij, die overwint.*

Ten tweede. Een rijke beloning voorgesteld en beloofd aan een Christen: *die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon.*

Ten derde. De bevestiging van die gezegende belofte, die ons voorgehouden wordt in de woorden, die volgen: *Gelijk als Ik overwonnen heb en ben gezeten met Mijn Vader in Zijn troon.* Het is alsof Hij zegt: Zo zeker als Ik ben gezeten aan de rechterhand der Majesteit in de hoogste hemelen, nadat Ik heb overwonnen, zult u ook met Mij zitten, nadat gij hebt overwonnen en de zegepraal hebt behaald.

De woorden kunnen ook worden opgevat als een uitbreiding van de belofte en zo gezien is het alsof Hij zegt: "Geloofst gij, dat Ik een buitengewone heerlijkheid ontving, nadat Ik de overwinning heb voltooid? Zo'n heerlijkheid zal u gegeven worden, nadat gij uw overwinning hebt voleindigd". Niet, dat wij een denkbeeld kunnen of durven vormen van de grootheid van de heerlijkheid, die Christus heeft ontvangen, maar het is slechts een beeld en gelijkenis.

Wat het *eerste* betreft, namelijk de taak en plicht van een Christen, hierin kunnen wij onderscheiden *de weg tot de overwinning* en *de tijd wanneer de overwinning behaald wordt*. De belofte is toepasselijk op beide delen. Hierover willen wij enkele opmerkingen maken.

I. *Er zijn veel beletsels en vijanden op de weg van een Christen, in zijn gaan naar de eeuwige heerlijkheid.* Dit ligt opgesloten in de woorden: *Hij, die overwint.* Er is geen overwinning of zegepraal, dan na een worsteling met de vijanden. Want de poort is eng en de weg is nauw, die tot het leven leidt. Wij moeten ons verwonderen over die mensen, die op de weg naar de hemel zien, alsof het zo'n gemakkelijke weg was. Wij denken, dat het een bewijs is dat zij er vreemdelingen van zijn. Zij, die deze weg het beste kennen, zijn er van overtuigd, dat men met grote moeilijkheden te kampen heeft.

Eens was er een onoverkomelijk beletsel in onze weg gelegd door onze eerste voorvader. Nu, had Jezus Christus deze middelmuur des afscheidse niet verbroken en had Hij dit beletsel niet uit de weg geruimd, nooit zou er een ingang voor ons in het hemelse koninkrijk mogelijk geweest zijn. Maar gezegend zij Hij, Die dit beletsel heeft weggenomen! Hij heeft voor ons geopend een verse en levende Weg, door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees, om ons terug te brengen tot de Hoge en de Verhevene, Die in de eeuwigheid woont. Want nadat de weg door de wet onmogelijk was geworden en toegesloten, heeft onze gezegende Heere een andere weg uitgedacht, namelijk het geloof in Jezus Christus, Die van een beter verbond Borg is geworden. Nadat de wet door het vlees krachteloos is geworden, heeft Hij die betere hoop ontsloten. Gezegend zij die heerlijke weg die God heeft uitdacht! Gezegend zij die Raad Die het uitvond! Nooit had het in de gedachten van engelen of mensen kunnen opkomen. Alle Zijn wegen zijn ondoorzoekelijk en onnaspeurlijk, zoals Hijzelf

is, en wij kunnen Hem niet begrijpen. Maar het is ons voorrecht, dat wij zo'n dierbare weg hebben om daarin te wandelen. En het is Zijn eer, dat Hij die weg uitgevonden heeft.

Ik zal nu enkele beletsels noemen, die de Christen op zijn weg tot de rust, ontmoet.

1. *Het eerste beletsel is het gebrek aan een verzekerd geloof, dat er een hemel en een rust voor de rechtvaardigen is weggelegd. Wij vrezen, dat de meesten onder u over de hemel denkt, als over een begrip van menselijke vinding. Maar zeker, indien het geloof op onze ziel was gegraveerd, zo zouden wij ons in de weg daarheen meer haasten.*
2. *Het tweede beletsel is het gemis van een verzekerd geloof aan de zegen en de blijdschap, die genoten zal worden in de rustplaats, die voor de rechtvaardigen is bereid. Wij kunnen niet spreken van de zegen en de werkelijkheid die er in ligt, want onze ogen zien het nu nog niet ten volle. Maar wanneer wij het zullen bezitten, wanneer wij met onze ogen zullen zien, wat onze oren hebben gehoord, dan zal dat de beste uitlegger ervan zijn en dat zal de oplossing geven van de vraag, wát het is. Als het geloof daaraan meer in onze ziel werkzaam was, wij zouden zijn als de 'wagens van des Heeren vrijwillig volk' en wij zouden ons meer spoeden, om het te bereiken. Maar o, die duistere bwevattingen die daarvan onder ons zijn! Wij zullen hierover nu niets meer zeggen, maar weet, dat heerlijke dingen worden gesproken van de stad Gods, waar de verlostten wonen. O, hoe behoorden wij te verlangen naar de dag, waarop wij door de poorten zullen ingaan in de stad! O, dat uw harten mochten uitgebreid worden als het zand aan de oever van de zee, om te kunnen begrijpen hoe groot het goed is, dat God bereid heeft voor degenen, die Hem liefhebben!*
3. *Het derde beletsel is het gebrek aan het vaste geloof van ons persoonlijk deel in dat eeuwig koninkrijk, dat niet bewogen zal worden. Wij worden door onze harteloze moedeloosheid en door angstig ongelooft in onze loop vertraagd. Geloofden wij meer in ons aandeel in dat onmetelijk geluk en in die oneindige blijdschap, die Christus verworven heeft, wij zouden wij een vaster gang hebben, en van kracht tot kracht gaan, zonder enige vermoeidheid. Doch wij mogen elkaar vertroosten met deze woorden: *Dat wij een recht hebben op zo'n gezegende en dierbare rust die boven is.**
4. *Het vierde beletsel is, dat de gelovige in zijn weg naar de hemel te worstelen heeft met vele verzoeken en beproevingen. Maar wij geloven, dat zij, die ontworsteld zijn aan het onvaste geloof, wat wij tevoren genoemd hebben, ook ontkomen zullen aan dit beletsel. Want zo'n Christen zal zoveel zien op het genadeloon, dat hij niet veel zal zien op zijn moeilijkheden.*
5. *Het vijfde beletsel is de zonde, satan en uw eigen boze hart. Dit drievoudig beletsel is een zware last, die ons tegenhoudt in onze loop. Wij willen erkennen, dat het een grote moeite is, deze beletselen te overwinnen. Evenwel mogen wij te meer overtuigd zijn van de verlossing, die wij te wachten hebben, wanneer*

wij zulke tegenstanders en bestrijders op de weg ontmoeten, die ons als een zware last te zwaar zijn geworden.

II. *De tweede opmerking, die wij willen maken, is deze: Het is de plicht van een Christen om te strijden en te worstelen met alle beletsels en vijanden.* Die lering ligt opgesloten in de woorden: *Hij, die overwint.* Want er is geen overwinning zonder strijd. Wij moeten niet moedeloos worden bij de ontmoeting van vele beletselen en hindernissen, want onze liefde moet angevuurd worden door tegenstand. Vele wateren zouden deze liefde niet kunnen uitblussen.

Wij zullen aan een worstelende Christen een drievoudige bemoediging geven tegen alle beletsels die hij ontmoet op de weg naar zijn eeuwige en gezegende rust.

1. In de eerste plaats willen wij u zeggen, dat u gebruik behoort te maken van de *almacht van Christus*, Die overwonnen heeft, om ons te helpen, opdat ook wij zullen overwinnen. Die macht, die Christus opwekte uit de dood, daarvan mag een Christen gebruik maken, want hij heeft er vrijheid toe. Is dit niet een uitnemende bemoediging voor een worstelende ziel?
2. In de tweede plaats zeggen wij u, dat wij vast overtuigd mogen zijn van de *overwinning, vóórdat wij overwinnen*, indien wij goeddoende, niet vertragen; want te zijner tijd zullen wij maaien, zo wij niet verslappen. Wij mogen voortgaan in een levende hoop, dat wij niet op de weg zullen omkomen. Ons verheerlijkt Hoofd is verheven boven alle beletselen en vijanden, hetwelk voor al Zijn leden betekent een vooruitzicht op verlossing en verhoging. Want waar het Hoofd is, daar zullen ook de leden zijn. En Hij, Die het Hoofd is, zal Zichzelf niet als volmaakt beschouwen, tot op de dag, dat alle verstrooide kinderen Sions bij Hem thuis gebracht zullen zijn.
3. Er is een derde bemoediging voor een worstelende Christen, tegen alle hindernissen en moeilijkheden, welke hij ontmoet op weg naar zijn eeuwige rust. *Christus heeft de kracht van al onze vijanden, waarmede wij te worstelen en te strijden hebben, gebroken.* Hij heeft aan het kruis openlijk over allen gezegevierd, zoals Paulus zegt in Kol. 2:15: "En Hij de overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd." Een Christen heeft daarom alleen maar te strijden en te worstelen met verslagen vijanden, want de Overste Leidsman heeft ze overwonnen.

III. De derde opmerking die wij willen maken is:

- a. *Dat wij behoren te volharden en voort te gaan in het strijden met onze vijanden, totdat wij hen hebben overwonnen.* Dit ligt ook opgesloten in de tekstwoorden: *Die overwint, Ik zal hem geven, met Mij te zitten in Mijnen troon.* Zeker, er is in het geheel geen ontslag van deze oorlog, totdat wij overwinnen. De dood zal onze éérste bevrijdingsdag zijn van deze oorlog. En na de dood zullen wij geen vijand meer zien en er zal geen aanleiding meer zijn tot enige strijd, maar wij zullen neerzitten en de zoete vruchten van onze overwinning

genieten. Maar vóór wij onze hand mogen leggen op de kroon, zolang wij binnen de grenzen van de tijd zijn, moeten wij als goede soldaten ons beijveren in de strijd en behoren wij de overste Leidsman van onze zaligheid te volgen, Die door lijden is geheiligd. En Die, nadat Hij getriomfeerd heeft over alle vijanden, is Hij opgevaren in de hemel, waar Hij is gezeten tot de tijd der wederoprichting van alle dingen.

- b. De tweede zaak, die vervat ligt in de woorden: *Die overwint, Ik zal hem geven, met Mij te zitten in Mijn troon*, is de volgende. De belofte of de rijke beloning, die aan de Christen wordt voorgesteld en beloofd, wordt verkregen in een weg van strijden en worstelen. En als wij hierover spreken, zijn wij bevreesd, dat wij uw moed en hoop zullen verzwakken, want het is die grote zaak, waarover een mens niet weet te spreken. De geliefde apostel Johannes, kwam er mee in verlegenheid, al hij zegt: *Het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen*, 1 Joh. 3:2. Alles wat Johannes kon zeggen was dat het zijn verstand en begrip te boven ging en dat hij kon het niet begrijpen of verklaren. Die grote en alles overtreffende blijdschap die gelovigen hebben, zelfs wanneer zij nog in de tijd zijn, is onuitsprekelijk, zoals Petrus zegt in 1 Petrus 1:8: "Denwelken gij niet gezien hebt en nochtans lief hebt; in Denwelken gij nu, hoewel Hem niet ziende, maar gelovende, u verheugt met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde." Maar hoeveel te meer zal de blijdschap van de gelovigen onuitsprekelijk zijn, wanneer zij met Hem zullen staan voor de troon! Zeker, het is een onmogelijkheid voor ons er over te spreken. Wij kunnen het alleen bewonderen en wij moeten verbaasd staan! Ik zal er evenwel een enkel woord over spreken, omdat het in de belofte begrepen ligt. Er zijn enkele zaken in, die wij kunnen noemen.

(1.) De eerste zaak in de belofte is, dat er een rust en een maaltijd is bereid voor overwinnaars. *Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijnen troon*. Nadat wij onszelf zullen hebben vermoeid en afgetoed in het strijden tegen verdorvenheden of andere vijanden, zullen wij ingaan in een gezegende rust, waarin geen onderbreking zal zijn. Zoals er staat in Hebréeën 4:9: "Er blijft dan een rust over voor het volk Gods." O, welk een gezegende weg is het, die leidt tot zo'n rust! Wij geloven, dat de hemel voor de heiligen een rust zal zijn zonder rust, want: "Zij hebben geen rust dag en nacht, zeggende: *Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was en Die is en Die komen zal*." Evenwel zal er een heilige rust zijn in deze gezegende vergadering, die tot in alle eeuwigheid God en het Lam zullen prijzen.

(2.) De tweede zaak in deze belofte is, een bestendigheid en vastheid voor overwinnaars, want: *Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon*. De zaligheid van gelovigen is vast en zeker. "Die overwint, Ik zal hem maken tot een pilaar in de tempel Mijns Gods en hij zal niet meer daaruit gaan", Openb. 3:12. De rust van overwinnaars is buiten het bereik van enige verandering en zij zullen eeuwig leven en wonen onder een bediening van liefde. In de tijd staat op gelovigen

deze spreuk geschreven: *Veranderlijkheid en verwisseling!* Maar in de hemel is deze naam op gelovigen geschreven: *Onveranderlijke zaligheid!* Dit wordt ons verklaard door de Heilige Geest: "En het licht der maan zal zijn als het licht der zon, en het licht der zon zal zeventvoudig zijn als het licht van zeven dagen; ten dage als de Heere de breuk Zijns volks zal verbinden, en de wonde, waarmee het geslagen is, genezen", Jesaja 30:26. Dat houdt niet alleen in, een groter mate van licht in het toekomstige leven, maar daar zal hun licht even onveranderlijk zijn als hun staat. Het zal niet meer zijn als de maan, wassende en afnemende, maar als de zon, onveranderlijk in haar kracht.

(3.) De derde zaak, die wij in de belofte opmerken is, dat de gezegende gemeenschap en omgang, die gelovigen zullen krijgen in de hemel, zal wezen met Jezus Christus, de Middelaar van het Nieuwe Verbond. *En hun zal gegeven worden, met Hem te zitten in Zijn troon.* Dit is de kostelijke diamant en de schitterende parel, die meest zal blinken in de heerlijke kroon van Christus. Deze kroon op Zijn hoofd, die heerlijk en schitterend is van rondom, zal op Zijn gezegend hoofd worden gezet door alle gelovigen. Indien dit niet de gelukzaligheid van de verlostten was, hoe klein zou dan hun zaligheid zijn! Maar hun gelukzaligheid wordt volmaakt, omdat het Lam het Licht is van die stad. Was het mogelijk, dat een gordijn werd geschoven tussen Zijn aangezicht en de verlostten, zij zouden zelfs vermoeid worden van elkaars gezelschap. Wat is de hemel anders dan Hem gelijk te zijn en Hem te zien gelijk Hij is? Er is geen andere zaligheid, dan voor eeuwig met de Heere te wezen.

O, wat een aangenaam leven zal het zijn eeuwig bij God te wezen, de Rechter over allen en met Jezus, de Middelaar van het Nieuwe Testament en met een ontelbaar gezelschap van engelen en met de algemene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, met de geesten der volmaakte rechtvaardigen! En deze eer zullen alle de heiligen hebben. Hier zuchten zij in zichzelf, bezwaard zijnde, maar dan zullen zij verhoogd worden tot die hemelse waardigheid en tot die gezegende gemeenschap. Het is te gering, dat 'wormen' zoals wij op aarde met elkaar verkeren, maar o, welk een zaligheid zal het dan zijn voor schepselen zijn, eeuwig met God te verkeren in de hemel! Dat zullen wij ook nooit beu worden, want de eeuwigheid zal maar schijnen een ogenblik te wezen, omdat het een eeuwig leven is met Christus, Die de Fontein van vertroosting is.

(4.) De vierde zaak in de belofte is, dat in de hemel aan de overwinnaar zal worden gegeven met eer en waardigheid, want hij zal met Christus zitten in de hemel. *Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon.* De troon van God wordt genoemd: Christus' troon.

1. Ten eerste wordt het Zijn troon genoemd, omdat Hij die verdiend heeft. Hij was gewillig laag te bukken om ons omhoog te voeren. Hij legde Zichzelf in het stof, opdat wij, die als het stof van Zijn voeten zijn, bekleed zouden worden met majesteit! O, dat wij onze dagen mochten doorbrengen in het bewonderen van Zijn liefde tot ons!

2. Ten tweede, de troon der heerlijkheid wordt *de Zijne* genoemd, omdat Hij daar is, Hij daarop zal zitten en eeuwig in Zijn troon zal leven. En wij weten, indien wij met Hem lijden, wij ook met Hem verheerlijkt worden. Op de dag, waarop onze gezegende Heere Jezus Zijn liefde vestigde op de Zijnen, werden zij koningen en oversten van de kroon, volgens Openb. 1:6: "En die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters Gode en Zijnen Vader". Ook lezen wij: "Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht", 1 Petrus 2:9. Ook deze belofte was gegeven aan onze gezegende Heere: "In plaats van Uw vaders zullen Uw zonen zijn; gij zult hen tot vorsten zetten over de ganse aarde", Psalm 45:18. Hoewel wij deze woorden ook op andere wijze kunnen vertalen en uitleggen.

O, welk een wonder is het om hen, die God zo menigmaal gering geschat hebben, verhoogd te zien tot zo'n waardigheid om zonen en dochteren van de Allerhoogste te zijn! En zeker, hieruit spreekt de aanbiddelijke vrijmacht van Zijn genade. Want de regel van Zijn handelingen met zondaren, is Zijn vrijmachtig welbehagen. "Hij ontfermt Zich, diens Hij wil en Hij verhardt, dien Hij wil". Hierin komt openbaar het onvoorwaardelijke en het vrijmachtige in al Zijn werken, maar geen waarde of verdienste in ons. O, wat een wonder is het, hen te zien, die al hun dagen gelegen hebben tussen de zwarte potten en dan te worden als vleugelen ener duif, overdekt met zilver, welker vederen zijn met uitgegraven, geluwen goud! Wij kunnen hier niet veel van zeggen, maar wanneer wij boven zullen zijn, dan zullen wij het volkomen en ten volle weten, wat wij nu slechts duister en van verre zien.

(5.) De vijfde zaak in de belofte is, de zekerheid in de vervulling van deze dingen waarover wij nu hebben gesproken. Heeft Hij dit gezegd: *Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijn troon?* Heeft Hij, Die de Amen en de getrouwe Getuige is, dit beloofd? Dan zal Hij het vervullen, want Hij kan Zichzelf niet verloochenen, want 'God is geen man, dat Hij liegen zou, noch eens mensenkind dat het Hem berouwen zou. Zou Hij het zeggen en niet doen of spreken en niet bestendig maken?' (Num. 23:19)

(6.) De zesde zaak, die in de belofte begrepen is en waarop wij moeten letten, is dit: Hoewel een Christen die overwint al deze dingen van God zal ontvangen, ontvangt hij ze als een vrije gift en niet uit verdienste. Als de strijd zal beëindigd worden, zullen wij niet op enig recht kunnen pleiten. Wanneer wij in deze oorlog en worsteling alles zullen gedaan hebben, wat wij moesten doen, dan zullen wij moeten uitroepen: *wij zijn onnutte dienstknechten*. Onze gehoorzaamheid legt de plicht op ons, Hem te danken voor de genade die Hij ons heeft gegeven, waardoor wij Zijn geboden hebben gehoorzaamd. Die genade van God is in zichzelf reeds zo'n grote weldaad, dat wij voldoende beloond zouden zijn, ook al kregen wij niet meer.

Wij zullen, om te besluiten, de redenen noemen, waarom onze gehoorzaamheid geen beloning verdient.

1. Er is een onbepaalde ongelijkheid tussen de waarde en de beloning van onze gehoorzaamheid. Indien er al sprake kon zijn, dat onze gehoorzaamheid enige beloning verdiende, dan moest het een beloning zijn van geringer waarde, dan met Christus te zitten in Zijn troon. Wij hebben niet veel rekenkunde nodig, om de waarde van onze gehoorzaamheid te becijferen.
2. Onze gehoorzaamheid is Gods gift aan ons en daarom verdient ze geen beloning. Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken. Kan iets, dat ons gegeven werd, als een pleitgrond tot beloning dienen, en dan tot zo'n beloning? Wij behoorden God veel eerder te danken voor iets dat wij gedaan hebben, dan een beloning te vragen voor hetgeen wij deden.
3. Onze gehoorzaamheid is onvolmaakt. Al het goede, dat wij doen, is zó door ons beoedeld, dat naar strikte rechtvaardigheid gerekend het eerder een reden zou moeten zijn tot onze veroordeling, dan een oorzaak tot onze verhoging en verheerlijking. Paulus, die arme man, had niets om in te roemen, dan in zijn zwakheden. Wij kunnen geen gronden aanvoeren uit onze werken, om barmhartigheid van God te verwachten, want wij bezitten alleen onheil en ellende.
4. Uit het verband dat bestaat tussen de strijd van een Christen en de gezegende beloning, die hem beloofd is, mogen wij besluiten dat er eens een heerlijke tijd aanbreekt en een einde zal komen aan al de oorlog en strijd, waar hij nu in leeft en waaraan hij is blootgesteld. Onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gans uitnemend, eeuwig gewicht der heerlijkheid. Het licht is voor de rechtvaardige gezaaid en vrolijkheid voor de oprechten van hart.

Nu, laat die heerlijke dag van deze oogst komen na zo'n gezegende en kostelijke zaaitijd en laat alle andere oogstdagen wegwijken!

O Christenen, die strijdt en worstelt tegen uw eigen geestelijke verdorvenheden en vijanden, wees vast besloten in de strijd te volharden. Want het zal niet lang meer duren of u zult overwinnen en als overwinnaars gekroond worden en met Christus zitten in Zijn glorietroon. Wacht op Hem! Hij, Die te komen staat, zal zekerlijk komen en niet vertoeven.

Laten wij hier leven in het geloof van Zijn verschijning, totdat wij zullen ingaan in des Konings paleis, wanneer wij in gestikte klederen tot Hem geleid zullen worden en wij als koningsdochters geheel verheerlijkt zullen zijn, inwendig.

Laat uw ziel voortdurend verlangen naar de dageraad van die gezegende dag, wanneer Christus de wolken zal scheuren, die nu boven uw hoofd hangen en u tot Zich zal nemen en thuis zal brengen. *En zo zult gij altijd met de Heere wezen, van nu aan tot in eeuwigheid der eeuwigheden. Amen*